

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V KARLOVARSKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	<i>Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....</i>	<i>6</i>
1.2.2	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	<i>6</i>
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	8
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	9
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Karlovarském kraji	11
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	14
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>15</i>
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	18
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	19
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>21</i>
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	23
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Karlovarském kraji	29
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	31
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	32
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>33</i>
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	36
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>38</i>
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Karlovarském kraji.....	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	49
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	50
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>50</i>
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	52
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	53
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>55</i>
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	57

5	Podpora polytechnického vzdělávání v Karlovarském kraji	63
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	65
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	66
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>67</i>
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	69
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	70
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>72</i>
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	74
6	Rozvoj kariérového poradenství v Karlovarském kraji.....	80
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	82
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	83
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>84</i>
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	86
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	87
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>89</i>
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	91
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Karlovarském kraji.....	97
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	99
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	100
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>101</i>
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	104
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	105
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>107</i>
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	109
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	115
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR	115
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	116
9	Nepovinné oblasti.....	118
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	118
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY	120
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	122
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	124
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	126

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

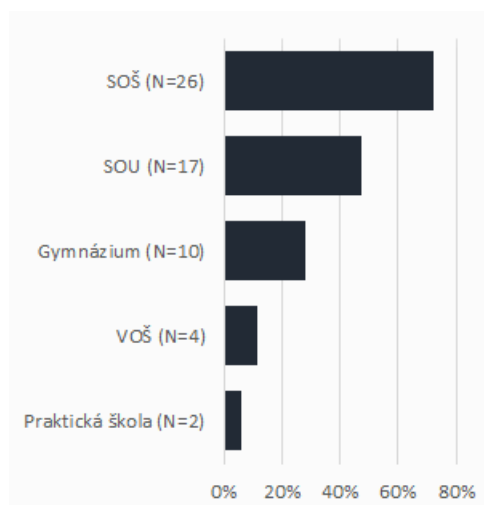
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

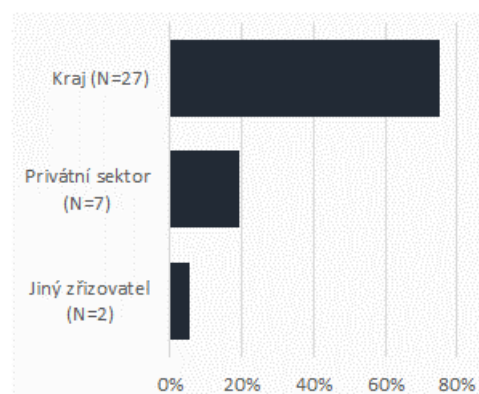
1.2.2 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Karlovarském kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (72 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (47 %), gymnázia (28 %), vyšší odborné školy (11 %) a praktické školy (6 %). Konzervatoře v Karlovarském kraji zastoupeny nejsou.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje a to 75 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (19 %). Podíl škol, kde je zřizovatel jiný, se pohybuje kolem úrovně 6 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

Střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol (viz investiční část zprávy). Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 31 % škol, dalších 31 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo 11 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 17 % škol a šestou pozici oblasadila oblast infrastruktury v případě 11 % škol v Karlovarském kraji.

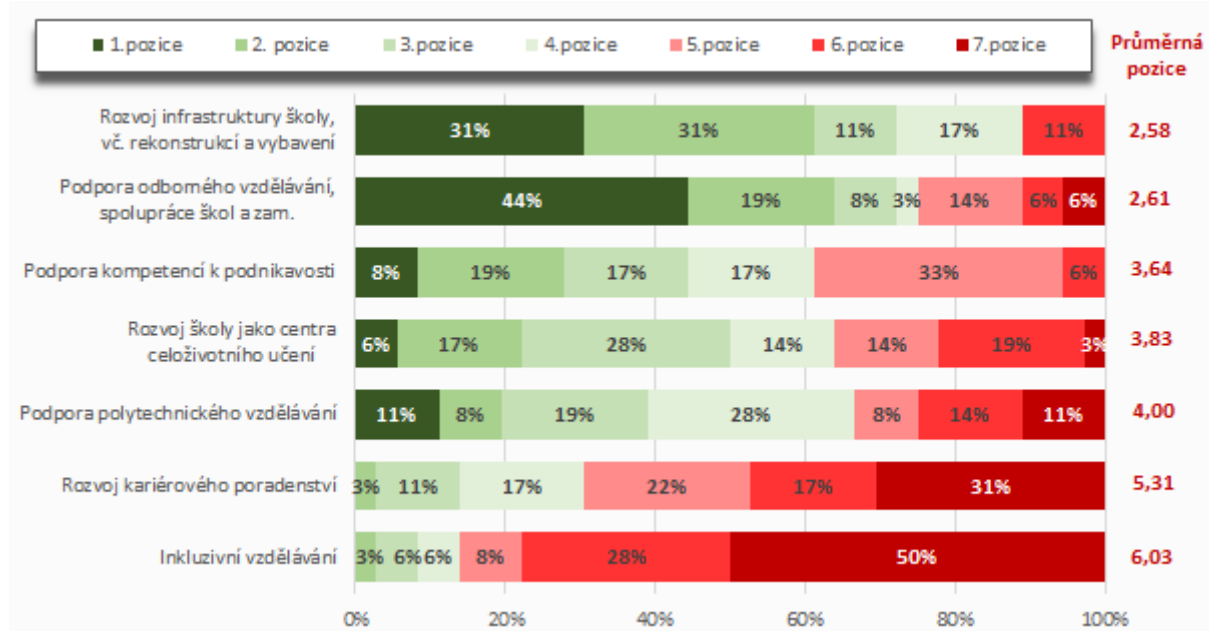
Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 44 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 19 % škol ji zařadilo na druhou pozici.

Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 8 % škol a na druhé místo ji řadí 19 % škol v Karlovarském kraji.

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy v Karlovarském kraji rozvoji škol jako center celoživotního učení a podpoře polytechnického vzdělávání. Pouze pro méně než 15 % škol jsou tyto oblasti zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle těmto oblastem školy přisuzují spíše nižší míru důležitosti (také v závislosti na typu školy).

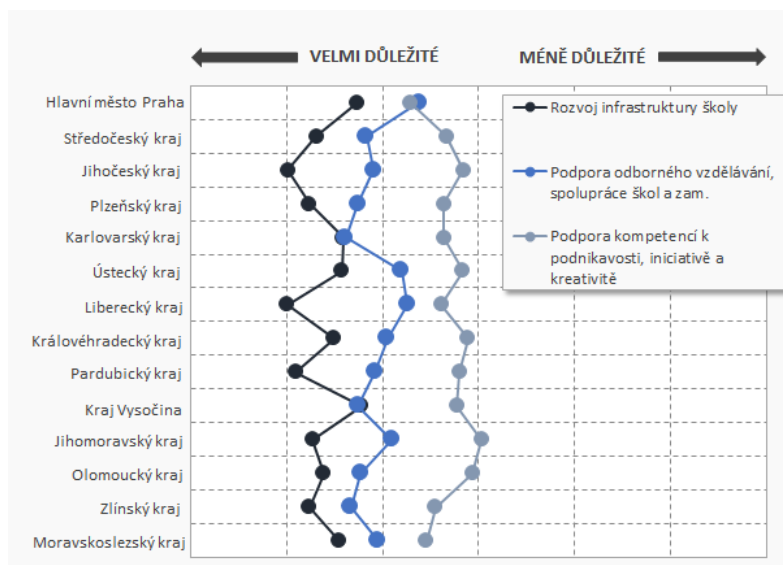
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Karlovarském kraji přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístilo na poslední pozici 50 % škol.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Karlovarském kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Karlovarském kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně. Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Libereckém, Jihočeském a Pardubickém kraji. Pro školy v Karlovarském kraji má pak tato

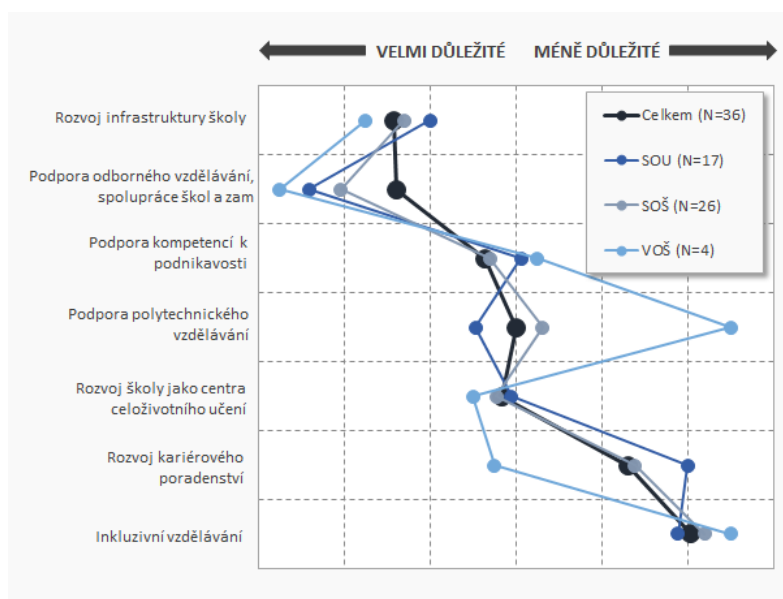
oblast spíše podprůměrný význam.

Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Relativně menší význam této oblasti přikládají školy v Libereckém kraji a v Hlavním městě Praha. Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za velmi důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále pak také v Moravskoslezském a Zlínském kraji. Na druhou stranu, Jihomoravský a Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti. V Karlovarském kraji je tato oblast spíše průměrně důležitá.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Karlovarském kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

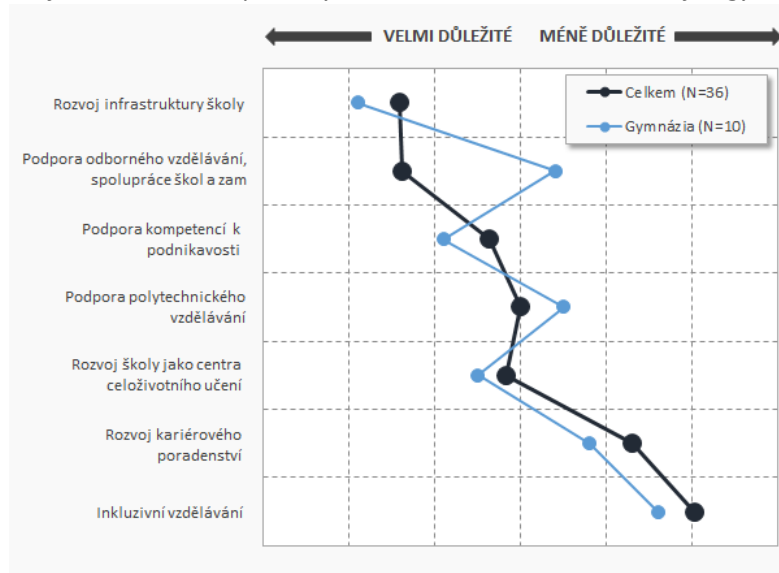

SOU, SOŠ a VOŠ v Karlovarském kraji vyzdvihují především důležitost oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli a oblast rozvoje infrastruktury školy. Vyšší odborné školy pak kladou důraz také na oblast rozvoje školy jako centra celoživotního učení a na rozvoj kariérového poradenství. Ve srovnání s ostatními povinnými oblastmi považují vyšší odborné školy za již méně významnou oblast podpory polytechnického vzdělávání. Tuto oblast naopak

vyzdvihují střední odborná učiliště.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU, SOŠ a VOŠ důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, v případě SOU je pak kladen větší důraz na podporu polytechnického vzdělávání a v případě VOŠ na rozvoj školy jako centra celoživotního učení a rozvoj kariérového poradenství. Naopak menší význam přiřkládají SOU rozvoji kariérového poradenství a VOŠ podpoře polytechnického vzdělávání.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Karlovarském kraji – gymnázium

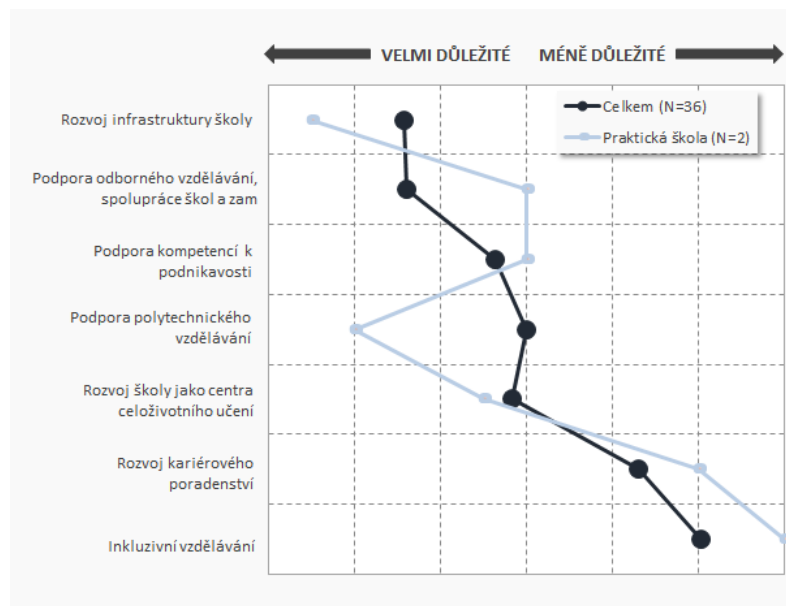

V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu také podporu odborného a polytechnického vzdělávání. Naopak relativně malou důležitost gymnázia přisuzují rozvoji kariérového poradenství a oblasti inkluzivního vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí pro gymnázia s celkovým hodnocením škol

v Karlovarském kraji vyplývá, že pro gymnázia je více důležitá oblast infrastruktury školy, dále rozvoj škol jako center celoživotního učení, podpora kompetencí k podnikavosti, rozvoj kariérového poradenství, ale i inkluzivní vzdělávání. Naopak menší důležitost gymnázia připisují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpoře polytechnického vzdělávání.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Karlovarském kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast rozvoje infrastruktury školy, oblast podpory polytechnického vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá i podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora kompetencí k podnikavosti. Relativně nejmenší důležitost pak přisuzují praktické školy rozvoji kariérového poradenství a inkluzivnímu vzdělávání. Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší

důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy a podporu polytechnického vzdělávání. Naopak menší důraz praktické školy kladou na oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, podporu kompetencí k podnikavosti, rozvoj kariérového poradenství a na inkluzivní vzdělávání.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Karlovarském kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

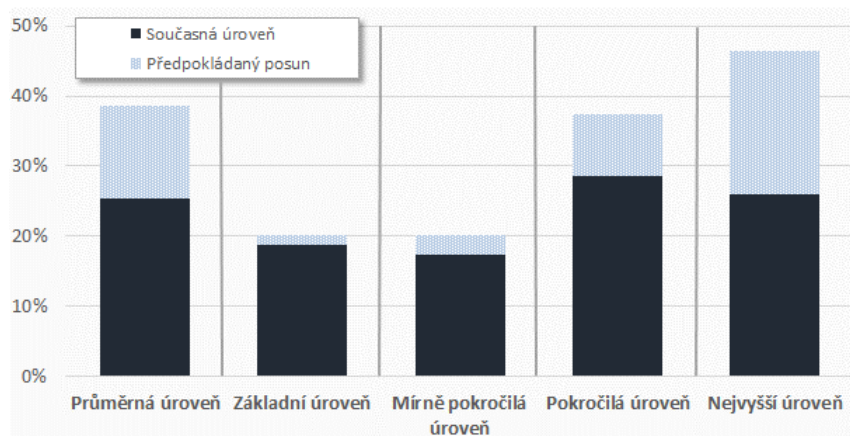
- Nejvíce škol se v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň), případně jsou činnosti podporující systematickou spolupráci se zaměstnavateli o další aktivity doplňovány (nejvyšší úroveň - především SOU a SOŠ). Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, zapojování odborníků z praxe do přednášek a výuky a provádění analýz stávajících a potenciálních partnerů v regionu (s výjimkou praktických škol). Dále se školy zaměřují na účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (především SOU), kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (především gymnázia) a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (především praktické školy).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s disciplínou a motivací žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (především SOU, SOŠ a praktické školy). Dalšími nejčastěji zmiňovanými překážkami jsou malá dostupnost firem pro daný obor a zaměření (s výjimkou VOŠ), finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (platí pro všechny typy škol) a nezájem firem o spolupráci se školami (s výjimkou SOU). SOU se dále potýkají s příliš vysokými požadavky firem na žáky, gymnázia s nemožností zorganizovat spolupráci s firmami a její velkou finanční nákladností. Praktické školy dále zmiňovaly nezájem zaměstnavatelů účastnit se závěrečných zkoušek a nepřizpůsobivost firem vůči vzdělávacím potřebám žáků.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (především SOU, SOŠ a gymnáziím). Dalšími pro školy významnými opatřeními jsou stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (především SOU, SOŠ a gymnáziím) a stáže žáků v zahraničních firmách, což by podpořilo i výuku cizích jazyků (především SOŠ, VOŠ a gymnáziím). SOU, VOŠ a praktickým školám by dále pomohlo zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. SOU by uvítaly také podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, rozvoj odbornosti vyučujících (toto opatření je významné také pro SOŠ) a vzdělávání instruktorů. SOŠ by mimo výše zmíněné pomohla příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (významné také pro gymnázia) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu odborného vzdělávání včetně rozvoje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, školy nejčastěji rozvíjejí činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (29 %) a snaží se rozvíjet sledovanou oblast systematickou spoluprací se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). V rámci nejvyšší úrovně, kdy je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují), jsou školami činnosti realizovány v 26 % případů. Již v menší míře pak školy realizují také činnosti spadající do základní (19 %) nebo mírně pokročilé (17 %) úrovně. V rámci základní úrovně je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě a v rámci mírně pokročilé úrovně spolupráce se zaměstnavateli není systematická, ale probíhá pouze v podobě dílčích aktivit.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 20 %). Školy tak deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Silný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je koneckonců dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí, kdy je tato oblast ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 %) a do jisté míry také v souvislosti s rozvojem činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 3 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.

Mírně pokročilá úroveň – spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 1) se **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** v současné době věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň) a aktivitám spadajícím do nejvyšší úrovně, kde je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplňována o další aktivity. Tímto směrem se školy plánují rozvíjet i nadále a do budoucna si kladou za cíl nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni dalšího rozvoje systematické spolupráce se zaměstnavateli a jejího doplnění o další činnosti (nejvyšší úroveň).

Vyšší odborné školy se v současné době již věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli - pokročilá úroveň (39 %) a do budoucna si kladou za cíl doplňování této systematické spolupráce o další aktivity – nejvyšší úroveň (předpokládaný nárůst o 19 %).

Gymnázia se v současné době věnují aktivitám podpory odborného vzdělávání pouze v omezené podobě - základní úroveň (23 %). Nejvýraznější nárůst počtu aktivit si ale školy do budoucna kladou za cíl v rámci nejvyšší úrovně, kde je realizována systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněná o další činnosti (předpokládaný nárůst o 30 %).

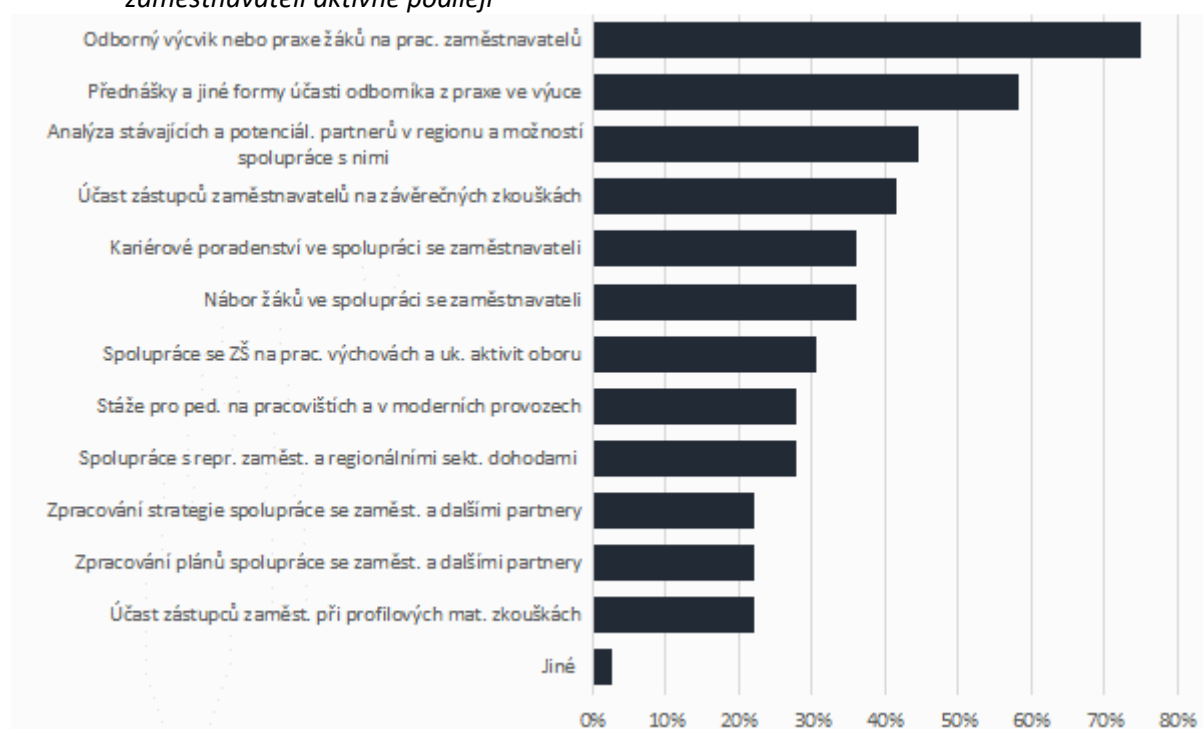
Praktické školy se věnují především systematické spolupráci se zaměstnavateli – pokročilá úroveň (21 %) a do budoucna plánují tuto systematickou spolupráci dopňovat o další dílčí činnosti – nejvyšší úroveň (předpokládaný posun o 25 %).

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli školy v Karlovarském kraji nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (75 %) a zapojují odborníky do výuky např. prostřednictvím přednášek (58 %). Vyšší podíl škol také uvádí, že realizuje analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi (44 %) či že se zástupci zaměstnavatelů účastní závěrečných zkoušek (42 %).

Více jak třetina škol deklaruje, že realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli nebo provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 36 %). Přibližně třetina škol pak spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (31 %) a na 28 % škol probíhají stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech nebo školy spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů regionálními sektorovými dohodami. Nejméně škol se pak věnuje zpracování strategie a plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (22 %). Na stejném podílu škol se také zástupci zaměstnavatelů účastní při profilových maturitních zkouškách.

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Při bližším pohledu na jednotlivé typy škol (viz příloha 2) je patrné, že **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** se v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro tyto typy škol jsou dále významnými aktivitami také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi a SOU zdůrazňovaly také účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 %).

Vzhledem k odlišnému zaměření **gymnázií** probíhají na školách primárně přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 50 %). Školy dále ve větší míře uváděly, že by jim pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (40 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (30 %).

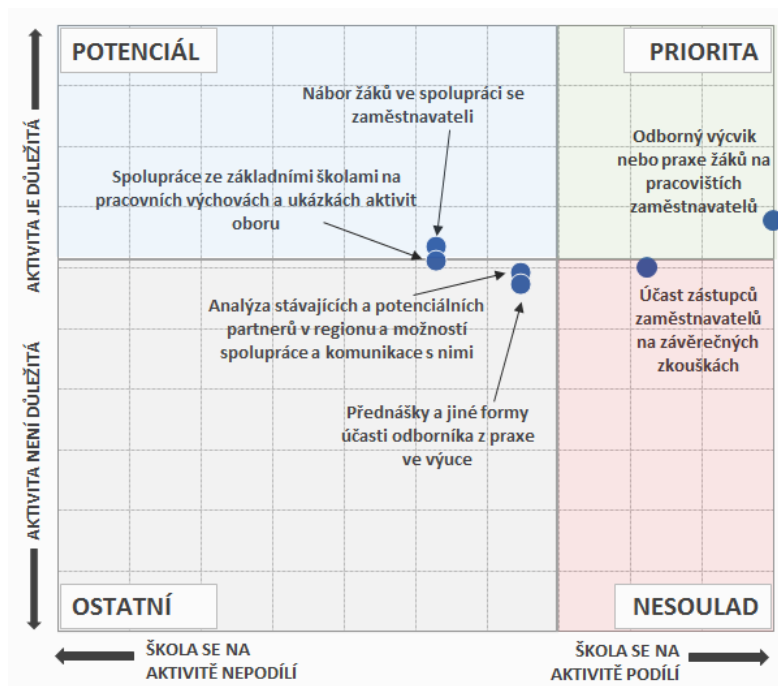
Na všech **praktických školách** v kraji probíhá nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a školy dále realizují také odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (50 %).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (100 %), účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 %), analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (shodně 65 % škol).

Více než polovina SOU se dále zaměřuje také na nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (53 %) a spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru (též 53 %).

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje největší prioritu středních odborných učilišť odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílí nejvíce, zároveň je této činnosti přisuzována největší důležitost.

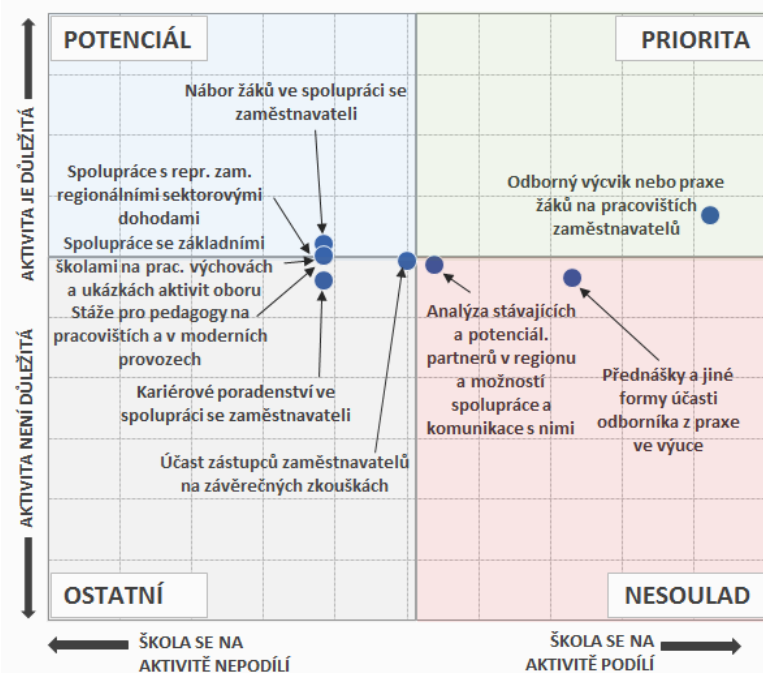
Další aktivitou, které se školy ve větší míře účastní je účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Tato aktivita však pro školy není ve srovnání s ostatními sledovanými

činnostmi příliš důležitá. Mezi pro školy významnější aktivity se řadí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru. Vzhledem k tomu, že tyto aktivity školy vykonávají již v menší míře, představují pro školy potenciál dalšího rozvoje.

Střední odborné školy se podobně jako střední odborná učiliště v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 % SOŠ). Dále se školy zaměřují také na pořádání přednášek a další zapojování odborníků z praxe do výuky (73 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (54 %) a zapojení zástupců zaměstnavatelů při závěrečných zkouškách (50 %).

Již v menší míře se školy zaměřují také na stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, spolupráci ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje regionálními sektorovými dohodami (shodně 38 %).

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje prioritu středních odborných škol odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílí nejvíce a zároveň je této činnosti ve srovnání s ostatními přisuzována největší důležitost.

Pro školy se dále mezi významnější aktivity řadí také nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli, stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech,

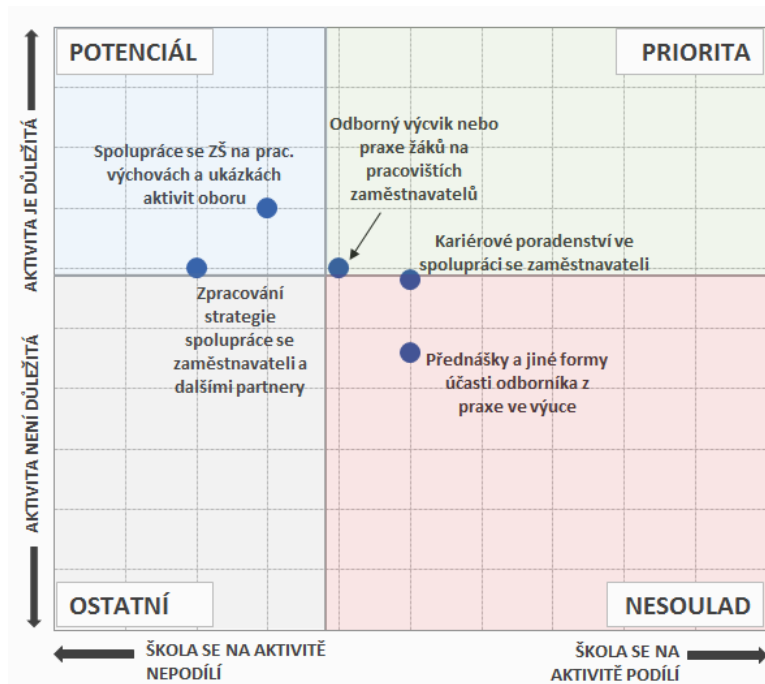
spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje regionálními sektorovými dohodami a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Vzhledem k tomu, že tyto aktivity realizuje menší podíl škol, jedná se o potenciál dalšího rozvoje této oblasti na středních odborných školách v Karlovarském kraji.

Střední odborné školy se ve větší míře věnují přednáškám a jiným formám účasti odborníka z praxe ve výuce a analýze stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnostem spolupráce a komunikace s nimi. Tyto aktivity však školy ve srovnání s ostatními považují za podprůměrně důležité.

Na **gymnáziích** vzhledem k jejich odlišnému zaměření probíhají primárně přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (50 % škol) a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (50 %). 40 % škol se pak realizuje také odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, 30 % škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru a 20 % škol zpracovává strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje jistou prioritu gymnázií odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tuto aktivitu školy zmiňovaly relativně často a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležitou.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Pro gymnázia je dále důležitá také spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Vzhledem k tomu, že jsou tyto činnosti školami realizovány spíše v menší míře, představují pro školy potenciál dalšího rozvoje této oblasti.

Gymnázia ve srovnání s ostatními aktivitami ve větší míře realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli i přesto, že ve srovnání s ostatními

aktivitami je těmto činnostem přisuzován spíše menší význam.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, školy nejčastěji zmiňují nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (44 %), malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 %) a finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (těž 39 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Více než třetina škol se pak potýká s nezájmem firem o spolupráci (36 %) a 22 % škol naráží na to, že firmy mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat nebo na to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Již v menší míře se pak školy potýkají také s tím, že firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují (19 %), spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (17 %) nebo s tím, že zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (14 %).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 3) je pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** největší překážkou v rozvoji spolupráce se zaměstnavateli nedostatečná disciplína a motivovace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí. Dalšími překážkami je pak finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště a malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření. SOU dále narážejí na to, že firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují (41 %) a SOŠ se potýkají s nezájmem firem o spolupráci se školami (42 %).

Vyšší odborné školy naráží primárně na finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (75 %). Další problémy pak pro školy představuje to, že je spolupráce pro školu příliš finančně nákladná (50 %) a že firmy nemají zájem o spolupráci (25 %).

Pro **gymnázia** patří mezi největší překážky malá dostupnost firem pro daný obor (40 %), nezájem firem o spolupráci se školami (30 %), finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (20 %) a přílišná finanční nákladnost spolupráce (20 %). 30 % gymnázií naráží také na to, že firmy sice mají o spolupráci zájem, ale ve svých podmínkách jí nemohou zorganizovat.

Všechny **praktické školy** pak naráží na finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků.

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

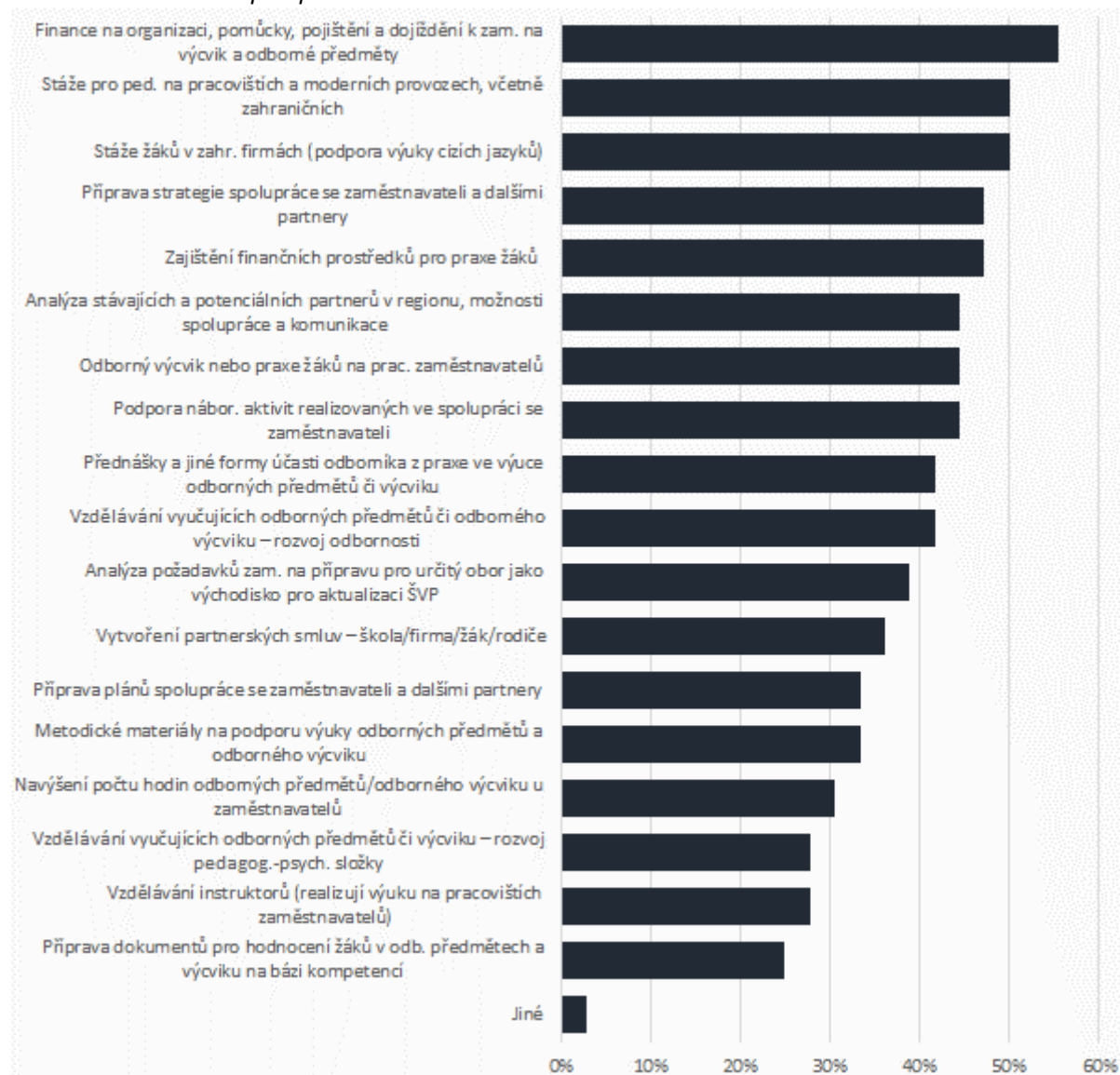
Mezi opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, patří finance na organizaci, pomůcky pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty (56 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (50 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (též 50 %). Téměř polovina škol by uvítala také přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (47 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (též 47 %).

Školám by dále pomohla také analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace, podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli a realizace odborného výcviku nebo praxí žáků na pracovištích zaměstnavatelů (vše shodně 44 %). 42 % škol pak uvedlo, že by jim pomohly také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce či rozvoj odbornosti vyučujících odborného výcviku nebo odborných předmětů.

Již v menší míře pak školy deklarovaly, že by jim v rozvoji odborného výcviku a spolupráce se zaměstnavateli pomohla opatření týkající se analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (39 %) a vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (36 %). Přibližně třetina škol pak uvedla, že by jí pomohla příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (33 %) a dále také metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (33 %) a navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů (31 %).

Mezi opatření, která školy uváděly v nejmenší míře, patří rozvoj pedagogicko-psychologické složky vzdělávání vyučujících odborných předmětů či vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů (shodně 28 %) a příprava dokumentace pro hodnocení žáků v odborných předmětech (25 %).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Když se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 4), tak pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty. SOU by dále ocenily zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku, vzdělávání instruktorů (vše shodně 59 %) a dále také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (53 %). SOŠ by mimo zmíněné potřebovaly stáže žáků v zahraničních firmách (58 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku (shodně 54 %).

Pro **gymnázia** patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla realizovat spolupráci se zaměstnavateli, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (70 %), stáže žáků v zahraničních firmách, příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (vše shodně 60 %) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (50 %).

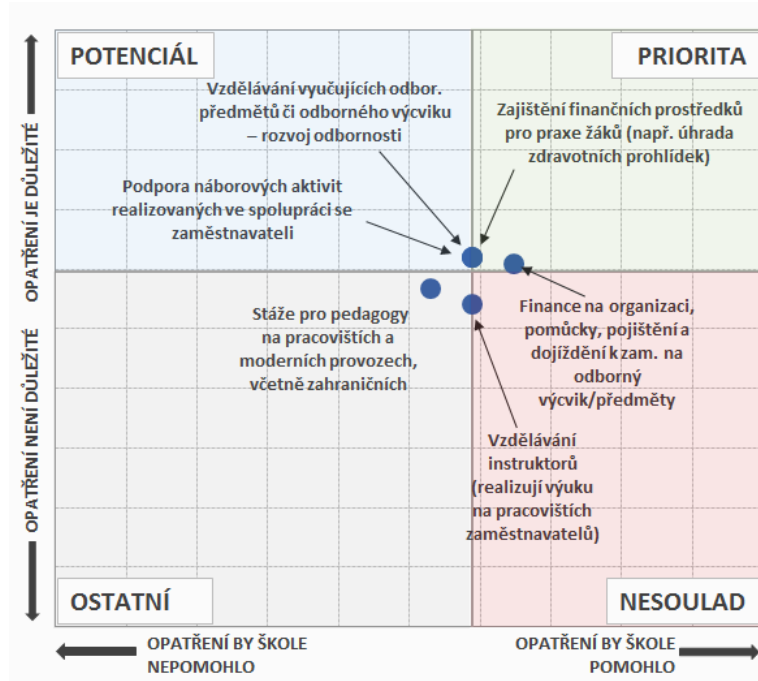
Vyšší odborné a praktické školy uvedly, že by jim pomohlo především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. VOŠ by dále ocenily také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (75 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (75 %) a praktické školy by ocenily odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře uváděla, že by jim v podpoře odborného vzdělání a spolupráce se zaměstnavateli pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (65 %).

Školy by dále ocenily zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku, vzdělávání instruktorů (vše shodně 59 %) a dále také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (53 %).

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihledli k jejich důležitosti, můžeme za hlavní prioritu středních odborných učilišť považovat zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty. Toto opatření je školami frekventovaně zmiňováno a zároveň je ve srovnání se ostatními opatřeními považováno za relativně důležité.

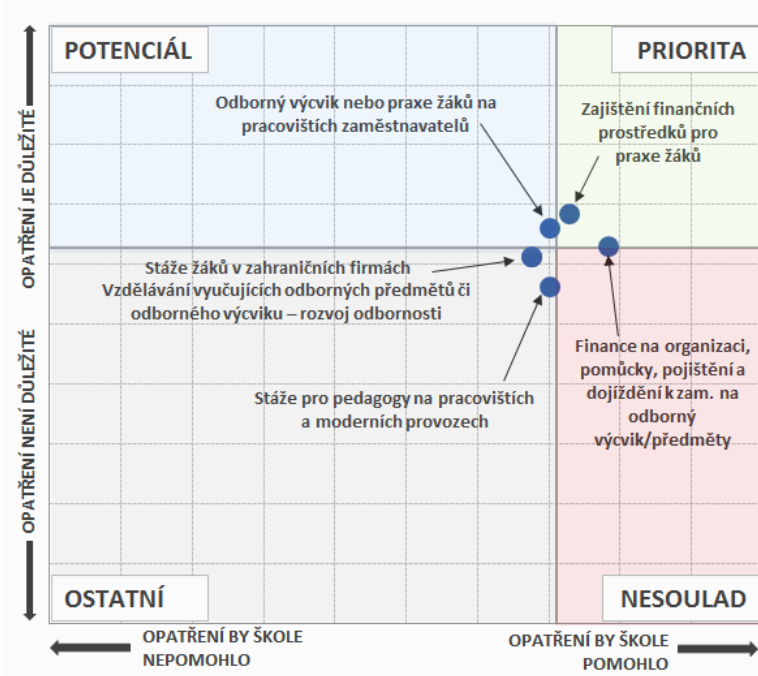
Jisté priority pro školy představuje také zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku

a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli. Tato opatření školy také zmiňovaly v relativně větší míře a zároveň jim připíkládaly vyšší význam. Již menší význam pak školy připíkládaly vzdělávání instruktorů a stážím pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech.

Středním odborným školám by v podpoře odborného vzdělání a spolupráce se zaměstnavateli pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (65 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (58 %).

SOŠ by dále potřebovaly také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku (shodně 54 %).

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

S přihlédnutím k důležitosti zmiňovaných aktivit představuje pro střední odborné školy největší prioritu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Toto opatření školy uváděly ve velké míře a zároveň je pro ně ve srovnání s ostatními opatřeními velmi důležité.

Jistou prioritu pak představuje také zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň mu přikládaly nadprůměrnou důležitost.

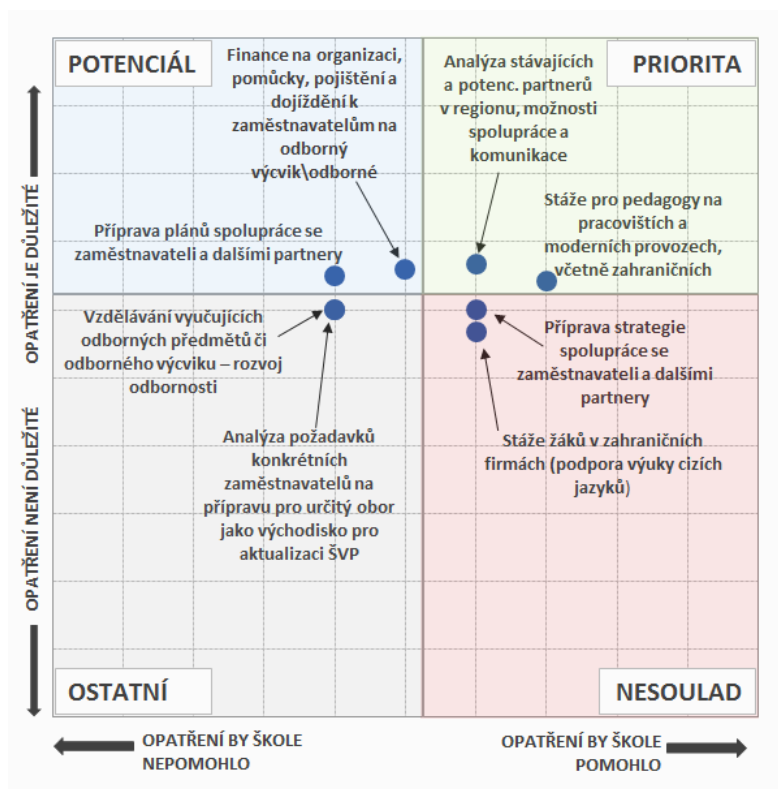
Potenciál pro střední odborné školy pak představuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Toto opatření ve srovnání s opatřeními prioritním školy uváděly v menší míře, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami je mu připisována relativně vysoká důležitost.

Gymnázia ve velké míře zmiňovala, že by jim pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (70 %). Školy dále uváděly, že by ocenily stáže žáků v zahraničních firmách, příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (vše shodně 60 %).

Polovina škol také uvedla, že by jim pomohlo zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (50 %) a 40 % škol by ocenilo přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku či analýzu požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP.

Pro gymnázia představují prioritní opatření stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu. Tato opatření školy ve velké míře uváděly a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami označovaly za relativně důležité. Gymnázia dále ve velké míře uváděla také přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a stáže žáků v zahraničních firmách. Ve srovnání s ostatními sledovanými položkami však byla tato opatření podprůměrně důležitá.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Potenciál gymnázií pak představuje zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty a příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Tato opatření byla ve srovnání s opatřeními prioritními školami uváděna v menší míře, ale zároveň je jim připisována relativně vysoká důležitost.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU			
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxi, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (76 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (76 % škol)		úroveň 1
			úroveň 2
			úroveň 3
			úroveň 4
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (71 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (53 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (71 % škol)	
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (47 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (47 % škol)		
Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (47 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (47 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (47 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (100 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (65 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (65 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (53 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (53 % škol)	- Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (71 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (59 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (41 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnosti a dovednosti (41 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (29 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (29 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty (65 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (59 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (59 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (59 % škol) - Vzdělávání instruktorů (realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů) (59 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (53 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU			
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (82 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (76 % škol)	úroveň 1	
		úroveň 2	
		úroveň 3	
		úroveň 4	
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxi, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (76 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (71 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (65 % škol)	
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (65 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (65 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-10 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (54 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (50 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (46 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (46 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (46 % škol)
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (38 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (38 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (73 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (54 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (50 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (38 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (38 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (38 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (38 % škol)	- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (50 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (46 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (42 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (42 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (27 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (27 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (27 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (65 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (58 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (54 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (54 % škol) - Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (54 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (54 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (73 % škol)		Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (65 % škol)	
úroveň 1	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (58 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (58 % škol)	
úroveň 2			
úroveň 3	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (58 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (54 % škol)	
úroveň 4			

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích				
Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (40 % škol)		Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (30 % škol)	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (20 % škol)	
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (20 % škol)		Škola nevytváří pravidelně regionální analýzu a přehled vhodných potenciálních partnerů pro spolupráci a podporu školy. (20 % škol)	Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (20 % škol)	
úroveň 1	Systematickou spolupráci s konkrétními zaměstnavateli ani dalšími partnery (MŠ, ZŠ, neziskový sektor, VŠ, instituce vědy a výzkumu apod.) škola nerozvíjí. (20 % škol)		Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (20 % škol)	
úroveň 2				
úroveň 3				
úroveň 4				
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (20 % škol)				

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (50 % škol) - Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (50 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (40 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (30 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (20 % škol)	- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (40 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (30 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (30 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (20 % škol) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (20 % škol) - Jiné (20 % škol)	- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (70 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (60 % škol) - Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (60 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (60 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (50 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (40 % škol) - Analýza požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (40 % škol) - Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (40 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila				
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (50 % škol)		Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (50 % škol)		Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (40 % škol)
úroveň úroveň úroveň úroveň	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (40 % škol)		Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (30 % škol)	Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, její součástí jsou i odborné stáže vyučujících ve firmě. (30 % škol)
	Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (30 % škol)			
	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (30 % škol)		Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli, kterou průběžně aktualizuje. (30 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (30 % škol)
	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (30 % škol)		Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (30 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-12 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	44%	+ 9%
	Základní úroveň	16%	+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň	19%	+ 1%
	Pokročilá úroveň	46%	+ 8%
	Nejvyšší úroveň	52%	+ 13%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň	31%	+ 13%
	Základní úroveň	19%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	20%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	33%	+ 10%
	Nejvyšší úroveň	34%	+ 18%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň	8%	+ 18%
	Základní úroveň	23%	+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň	18%	+ 5%
	Pokročilá úroveň	9%	+ 9%
	Nejvyšší úroveň	3%	+ 30%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň	29%	+ 10%
	Základní úroveň	6%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	31%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	39%	+ 4%
	Nejvyšší úroveň	25%	+ 19%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	8%	+ 12%
	Základní úroveň	13%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	21%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň	0%	+ 25%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	17	100%	27	75%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	14	82%	15	42%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	11	65%	21	58%
	Analýza stáv. a potenciál. partnerů v reg. a možností spol. a kom. s nimi	11	65%	16	44%
SOŠ (N=26)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	24	92%	27	75%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	19	73%	21	58%
	Analýza stáv. a potenciál. partnerů v reg. a možností spol. a kom. s nimi	14	54%	16	44%
Gymnázium (N=10)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	5	50%	21	58%
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	5	50%	13	36%
	Analýza stáv. a potenciál. partnerů v reg. a možností spol. a kom. s nimi	4	40%	16	44%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	3	30%	27	75%
VOŠ (N=4)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	4	100%	27	75%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	4	100%	21	58%
	Analýza stáv. a potenciál. partnerů v reg. a možností spol. a kom. s nimi	3	75%	16	44%
Praktická škola (N=2)	Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli	2	100%	13	36%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	1	50%	27	75%

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	12	71%	16	44%
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	10	59%	14	39%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	7	41%	14	39%
	Firma požaduje po žácích st. práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují	7	41%	7	19%
SOŠ (N=26)	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	13	50%	16	44%
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	12	46%	14	39%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	11	42%	14	39%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	11	42%	13	36%
Gymnázium (N=10)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	4	40%	14	39%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	3	30%	13	36%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	3	30%	8	22%
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	2	20%	14	39%
	Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná	2	20%	6	17%
VOŠ (N=4)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	3	75%	14	39%
	Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná	2	50%	6	17%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	1	25%	13	36%
	Jiné: Pracovní náplň žáků na praxích ve firmách	1	25%	3	8%
Praktická škola (N=2)	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	1	50%	16	44%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	1	50%	14	39%
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	1	50%	14	39%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	1	50%	13	36%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	1	50%	8	22%
	Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách	1	50%	5	14%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	11	65%	20	56%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	10	59%	17	47%
	Podpora nábor. aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	10	59%	16	44%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	10	59%	15	42%
	Vzdělávání instruktorů (realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů)	10	59%	10	28%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	9	53%	18	50%
SOŠ (N=26)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	17	65%	20	56%
	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	15	58%	18	50%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	14	54%	18	50%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	14	54%	17	47%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	14	54%	15	42%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	14	54%	15	42%
Gymnázium (N=10)	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	7	70%	18	50%
	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	6	60%	18	50%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	6	60%	17	47%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	6	60%	16	44%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	5	50%	20	56%
VOŠ (N=4)	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	4	100%	17	47%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	3	75%	20	56%
	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	3	75%	18	50%
Praktická škola (N=2)	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	2	100%	17	47%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	2	100%	16	44%

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Karlovarském kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

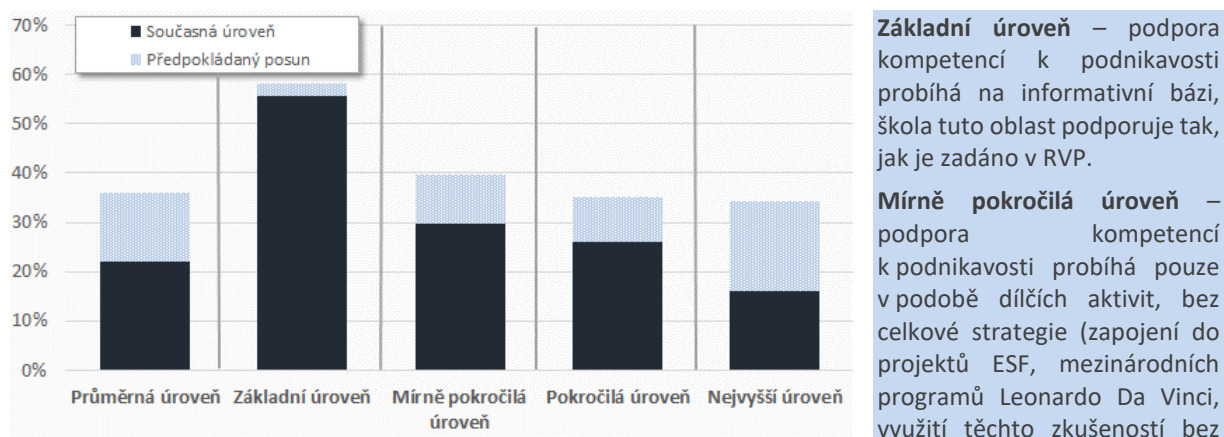
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol pouze na základní úrovni a v rámci zadání RVP, případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni – podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP (platí především pro VOŠ). Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Výrazný posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy (s výjimkou praktických škol, kde je plánován posun pouze v rámci mírně pokročilé úrovně).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (především SOU a SOŠ), na výchovu ke kritickému myšlení a nalézání inovativních podnikatelských řešení (především gymnázia), návštěvy podnikatelů ve výuce (především SOU a VOŠ) a výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (především SOU, SOŠ a VOŠ). Dále školy ve větší míře udržují kontakty s podnikateli z okolí (především SOU, SOŠ a VOŠ) a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (především SOU, VOŠ a praktické školy). Gymnázia dále žáky vychovávají k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (také VOŠ), získávají informace ke zlepšování vzdělávání k podnikavosti (také VOŠ) a organizují projektové dny zaměřené na uplatnění prvků podnikavosti.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (tento problém je zmiňován v rámci všech typů škol s výjimkou praktických). Dalším velmi často zmiňovaným problémem je malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (tento problém je zmiňován v rámci všech typů škol s výjimkou VOŠ) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (tento problém je zmiňován v rámci všech typů škol). Školy dále narážejí na nepříznivé podnikatelské klima v regionu (především SOU) a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (především SOŠ, VOŠ a praktické školy).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: podpora školních projektů (toto opatření bylo zmiňováno všemi typy škol s výjimkou praktických), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (toto opatření bylo velmi často zmiňováno všemi typy škol s výjimkou SOŠ), přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (především SOU a SOŠ) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy (toto opatření bylo velmi často zmiňováno všemi typy škol s výjimkou VOŠ). Školám by také pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (především SOU a praktickým školám) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (především SOU, VOŠ a praktickým školám).

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně (56 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi podle toho, jak je zadáno v RVP. Na středních a vyšších odborných školách v Karlovarském kraji probíhá podpora kompetencí k podnikavosti do jisté míry také prostřednictvím dílčích aktivit (jako je např. zapojení do projektů ESF) bez celkové strategie – mírně pokročilá úroveň. V rámci této úrovně školy v současnosti realizují téměř třetinu činností (30 %). V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti rozvíjena systematicky (např. spoluprací na projektech na krajské nebo celostátní úrovni), školy v současnosti realizují přibližně čtvrtinu aktivit (26 %). Nejmenší podíl aktivit (16 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 18 %) a deklarují tak zájem o systematický rozvoj této oblasti, který bude doplňován dalšími dílčími aktivitami. Méně výrazný posun lze předpokládat u činností spadajících do mírně pokročilé (10 %) či pokročilé (9 %) úrovně. Jen k velice nízkému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 5) se v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti **střední odborná učiliště a střední odborné školy** věnují primárně aktivitám spadajícím do základní úrovně, kdy je tato oblast rozvíjena pouze v souladu s RVP. SOU i SOŠ nicméně mají v plánu tuto oblast rozvíjet směrem k systematické podpoře, která bude doplněna o další dílčí aktivity – nejvyšší úroveň.

V případě **vyšších odborných škol** jsou realizované aktivity na podporu kompetencí podnikavosti relativně rovnoměrně rozloženy mezi všechny čtyři úrovně, nicméně v největší míře se školy věnují především aktivitám na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez

celkové strategie – mírně pokročilá úroveň (44 %). Školy si kladou za cíl nejvýraznější nárůst počtu aktivit na úrovni systematického a aktivního rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti, která bude doplněná o další dílčí činnosti – nejvyšší úroveň (předpokládaný nárůst o 25 %).

Gymnázia se v rámci podpory podnikavosti věnují podobně jako SOU a SOŠ především aktivitám spadajícím do základní úrovně (45 %). Za cíl si pak kladou nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni systematického a aktivního rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti, která bude doplněná o další dílčí činnosti – nejvyšší úroveň (předpokládaný nárůst o 20 %).

Praktické školy se primárně věnují aktivitám spadajícím do základní úrovně (75 %) a do budoucna si kladou za cíl nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez celkové strategie – mírně pokročilá úroveň (předpokládaný nárůst o 38 %).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Z hlediska aktivit, které v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě realizují, školy nejčastěji začleňují ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (53 %), učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (47 %), realizují návštěvy podnikatelů ve výuce (47 %) a v rámci odborného vzdělávání vychovávají žáky k podnikavosti (47 %).

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

V menší míře pak školy navazují kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků, organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti a vychovávají žáky k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (vše shodně 44 %).

V rámci této oblasti dále pedagogičtí pracovníci školy získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (39 %) a školy realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování či každoroční projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (shodně 36 %).

Na méně než třetině škol žáci pracují v reálné školní firmě (28 %) nebo je žákům umožněno aktivní zapojení do vedení vyučování a života školy (25 %) a méně než čtvrtina škol žákům umožňuje aplikovat dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit nebo zapojuje žáky do činnosti fiktivních firem či akcí Junior Achievement apod. (shodně 22 %). V nejmenší míře se pak pověřený pracovník stará o aktivity na podporu podnikavosti a informování a koordinování učitelů (14 %).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 6) pro jsou pro **střední odborná učiliště a střední a vyšší odborné školy** nejčastěji deklarovanými aktivitami kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků, začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech a výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. SOU se dále zaměřují také na návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (59 %) a organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (53 %) a VOŠ se zaměřují na organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti, výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a to aby pedagogičtí pracovníci získávali informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce (vše shodně 75 %).

Gymnázia vedou žáky ke kritickému myšlení a nalézání inovativních řešení a v rámci všeobecného vzdělávání je vychovávají k podnikavosti (shodně 70 %). Dalšími významnými aktivitami je pro ně také to, aby pedagogičtí pracovníci získávali informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce a dále také pořádání každoročních projektových dnů zaměřených na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (shodně 50 %).

Všechny **praktické školy** uvedly, že organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti.

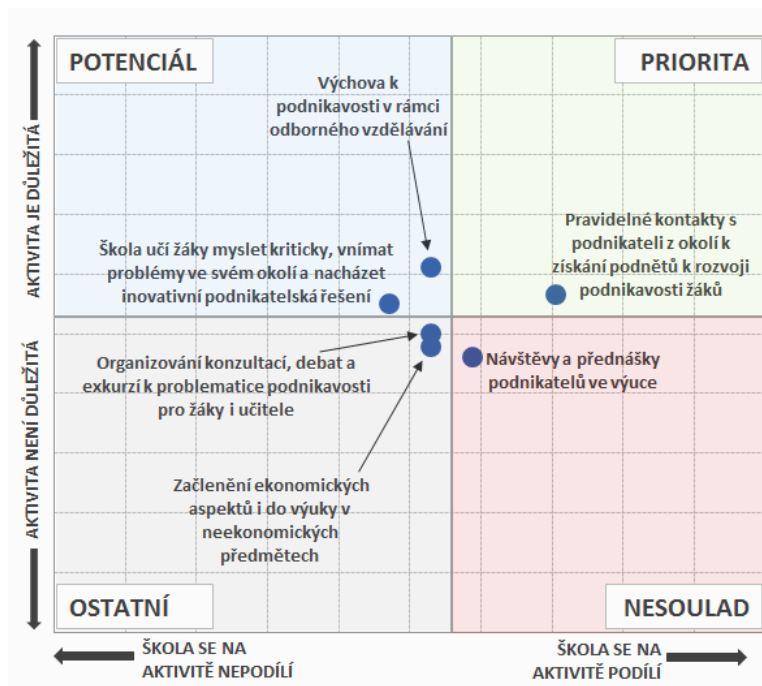
3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště především udržují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (71 %). Školy dále také pořádají návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (59 %), organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (53 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (též 53 %).

Školy dále v rámci odborného vzdělávání vychovávají žáky k podnikavosti (53 % škol) a učí je myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (47 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritu středních odborných učilišť představují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků. Školy se na této činnosti ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podílí v největší míře a zároveň jí přikládají relativně velký význam.

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

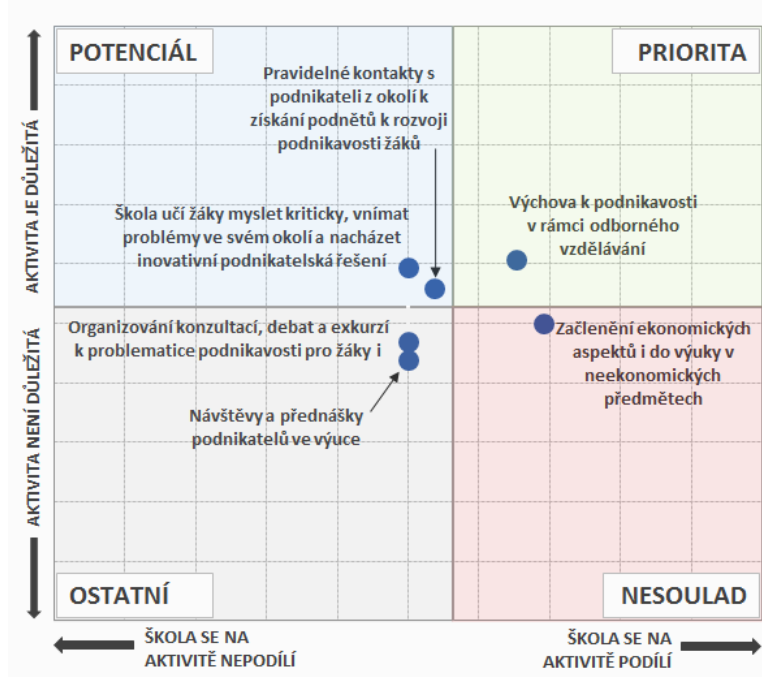

a to i přesto, že jí nepovažují za příliš důležitou.

Střední odborné školy se věnují především začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (69 %) a výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (65 %).

Více než polovina škol dále udržuje kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (54 %) a polovina škol učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení, organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele či pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Potenciál středních odborných učilišť představuje výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a výchova ke kritickému myšlení, vnímání problémů ve svém okolí a nacházení inovativních podnikatelských řešení. Přestože se střední odborná učiliště na těchto aktivitách podílí spíše v menší míře, jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami vnímány jako relativně důležité.

Určitý nesoulad lze pozorovat v případě pořádání návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Střední odborná učiliště tuto aktivitu ve větší míře realizují

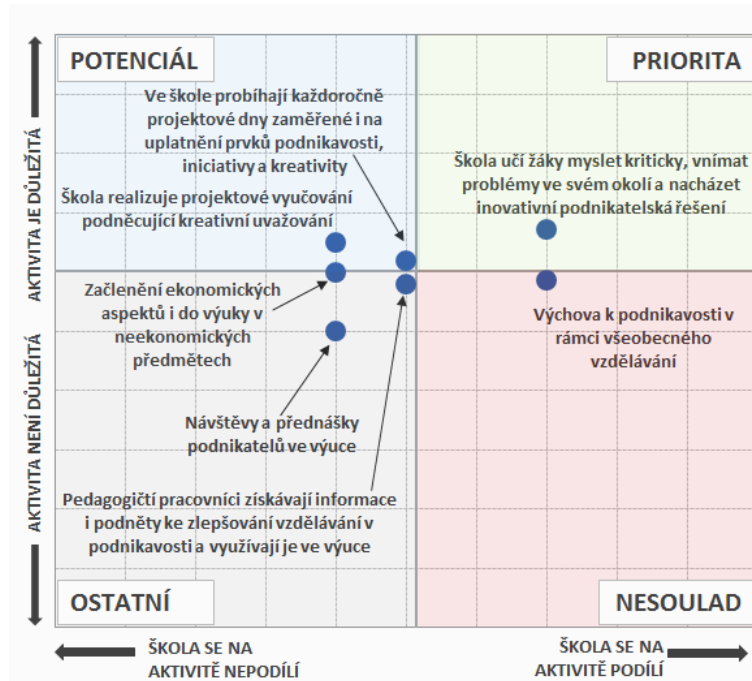
S přihlédnutím k důležitosti zmiňovaných aktivit je pro střední odborné školy prioritou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tato činnost byla školami velmi často zmiňována a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako relativně důležitá.

Potenciál středních odborných škol pak představuje výuka ke kritickému myšlení a hledání inovativních podnikatelských řešení a pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků. Tyto aktivity byly sice ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňovány v menší míře, ale jsou školami považovány za relativně důležité. Částečný nesoulad pak představuje začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech. Tato aktivita byla školami sice zmiňována nejčastěji, ale zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami byl přiřazován spíše podprůměrný význam.

Gymnázia vzhledem ke svému zaměření především učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a vychovávají žáky k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (shodně 70 %). Na polovině škol pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce a školy realizují každoroční projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. 40 % gymnázií v Karlovarském kraji pak realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům a návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce nebo případně začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech.

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu především výuka ke kritickému myšlení, vnímání problémů ve svém okolí a nacházení inovativních podnikatelských řešení. Na této aktivitě se gymnázia podílí v největší míře a zároveň je této činnosti ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzována největší důležitost.

Školy se dále ve velké míře věnují také výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, ale této aktivitě je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován menší význam.

Za potenciál gymnázií je na základě vyhodnocení důležitosti sledovaných položek možné označit projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity, projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům a do jisté míry také začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech. Tyto aktivity byly sice školami zmiňovány v menší míře, ale ve srovnání s ostatními položkami jsou pro ně relativně důležité.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, školy nejčastěji zmiňují nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 %) a malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (42 %). Dalšími ve větší míře deklarovanými překážkami pak byl nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (39 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (31 %) a více než čtvrtina škol také uvedla, že naráží na malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti a nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (shodně 28 %).

Již menší podíl škol v Karlovarském kraji se potýká s nepříznivým podnikatelským klimatem v regionu (25 %) a tím, že je pro ně celá problematika podnikavosti nová a nerozumí jí (14 %). Jako nejméně časté překážky v podpoře kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Karlovarském kraji se pak objevuje nezáměr o toto téma ze strany managementu (8 %) či zřizovatele (6 %) školy.

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 7), tak pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** představují významné překážky v realizaci podpory kompetencí k podnikavosti nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, malý zájem žáků ekonomické aktivity, cvičení a projekty a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik. Pro SOU je dále významnou překážkou také nepříznivé podnikatelské klima v regionu (35 %) a SOŠ naráží na malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (35 %).

Vyšší odborné školy se potýkají především s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (100 %), malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (50 %) a s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (25 %).

Gymnázia trápí především nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (60 %), malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (50 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (30 %). 30 % škol dále nenaráží na žádné překážky.

Praktické školy v rozvoji kompetencí k podnikavosti naráží především na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (vše shodně 50 %).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě by školám v Karlovarském kraji pomohla především podpora školních projektů např. dnů otevřených dveří, školních plesů, sportovních dnů apod. (58 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy

(56 %) a více než polovině škol by také pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (53 %).

Školy v Karlovarském kraji dále uváděly, že by dalšímu rozvoji v oblasti podpory podnikavosti pomohly také metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (50 %) a školy by ocenily i analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání další spolupráce (44 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (44 %). Přibližně třetina škol v Libereckém kraji by dále také ocenila podporu vytváření školních „firem“ (36 %), možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (33 %) a spolupráci žáků základní a středních škol, kdy žáci středních škol vedou podnikatelské projekty žáků základních škol (31 %). Již menšímu množství škol by pomohlo více disponibilních hodin (28 %) a dále příprava strategie výuky podnikavosti na škole (též 28 %), podpora komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (22 %) či založení vlastní fiktivní firmy (22 %).

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

V jednotlivých typech škol (viz příloha 8) by **středním odborným učilištím** a **středním odborným školám** v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a dále také podpora školních projektů. SOU by mimo zmíněné pak pomohly také opatření týkající se analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (59 %), rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (53 %) a kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (47 %).

Vyšší odborné školy by ocenily podporu školních projektů, kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (vše shodně 75 %).

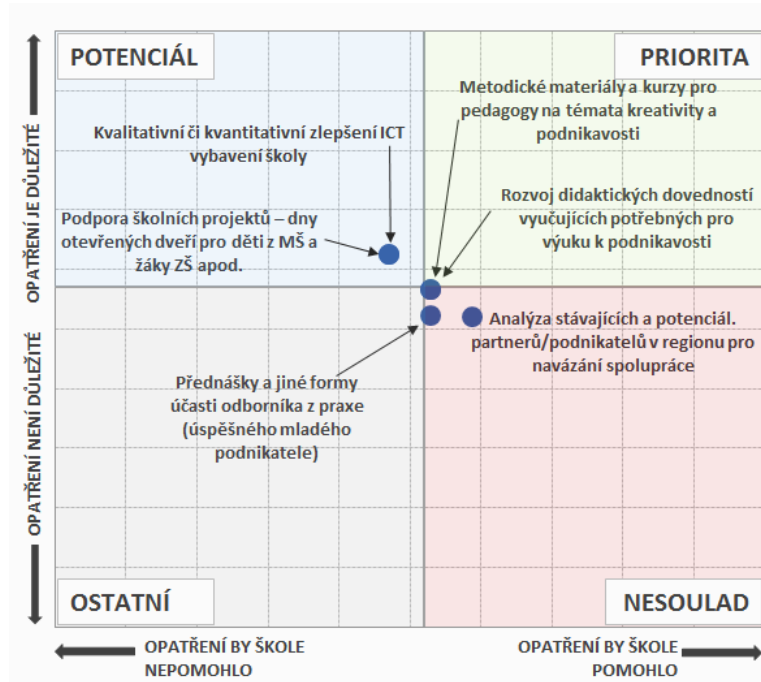
Gymnázia by ocenila hlavně podporu školních projektů (100 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %).

Pro **praktické školy** má význam kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (100 %) a dále také metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50%).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Středním odborným učilištím by v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohla především analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (59 %) a dále také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (53 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (též 53 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (také 53 % škol). Téměř polovina škol dále uvedla, že by jim pomohla také podpora školních projektů a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (shodně 47 %)

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

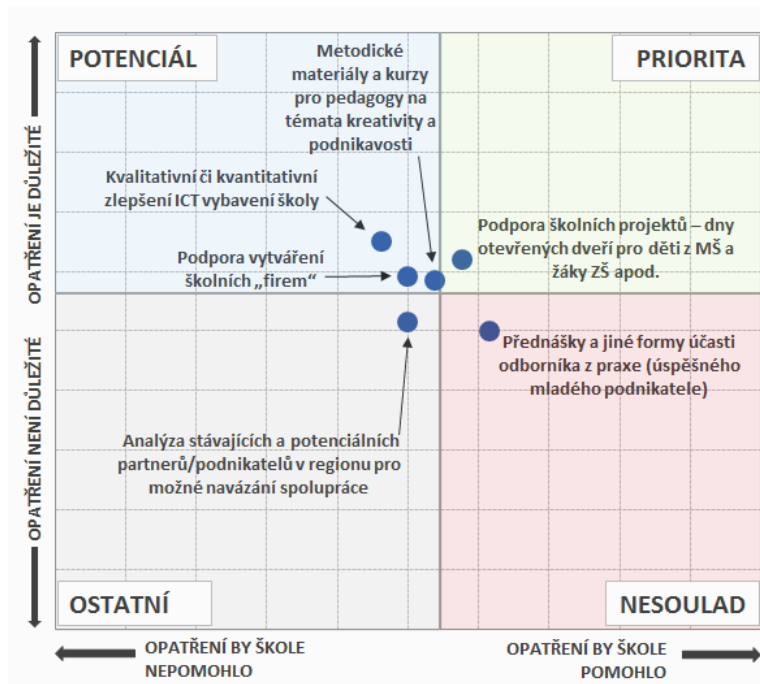
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost lze mezi priority SOU částečně zařadit rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Tyto častěji zmiňované položky jsou ve srovnání s ostatními hodnoceny jako relativně důležité.

Jako vůbec nejdůležitější opatření bylo v rámci sledovaných položek označeno kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů. Vzhledem k tomu, že tato opatření

byla ve srovnání s ostatními položkami zmiňována spíše v menší míře, představují tak potenciál středních odborných učilišť. Určitý nesoulad lze naopak vyzorovat v případě přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe a analýzy stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce. Ačkoliv střední odborná učiliště hodnotí tato opatření jako potřebná, jejich důležitost není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními tak vysoká.

Střední odborné školy by podobně jako učiliště ocenily především přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (62 %), podporu školních projektů (58 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (54 %). Polovina škol také uvedla, že by jim pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (50 %) a podpora vytváření školních „firem“ (50 %) a 46 % škol uvedlo, že by ocenily kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy.

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

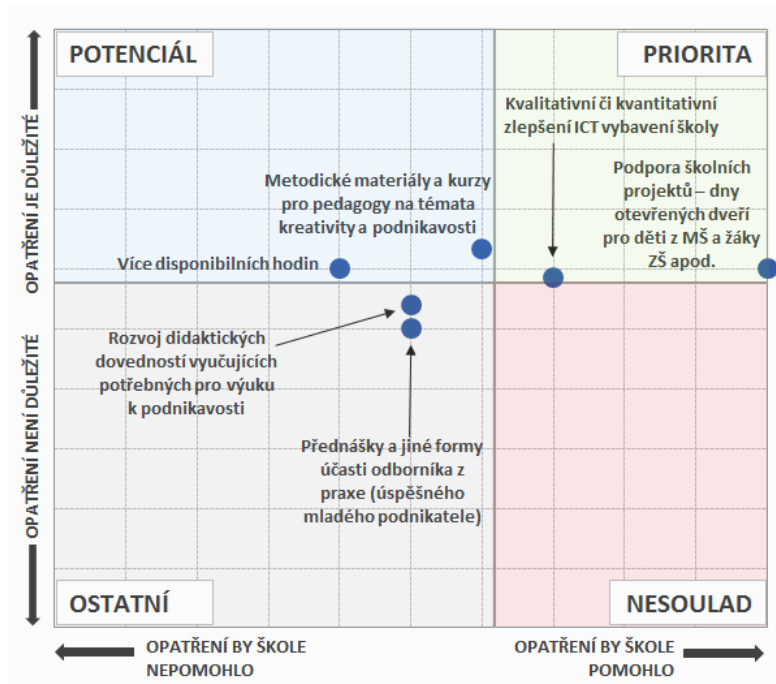

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje prioritu středních odborných škol podpora školních projektů. Toto nejčastěji opatření bylo relativně často zmiňováno a ve srovnání s ostatními sledovanými položkami je hodnoceno jako relativně důležité. Potenciál středních odborných škol pak na základě hodnocení důležitosti školami nejčastěji zmiňovaných položek představuje kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, podpora vytváření školních „firem“ a také metodické

materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Tato opatření sice nebyla zmiňována v tak velké míře jako opatření prioritní, ale jejich důležitost je ve srovnání s ostatními položkami relativně vysoká. Školy ve velké míře zmiňovaly také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe, ale totmu to opatření nepřikládaly příliš velký význam.

Gymnázia by ocenila hlavně podporu školních projektů (100 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %).

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Školy dále uváděly, že by jim pomohly také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (50 %) a stejný podíl škol by ocenil také rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. 40 % škol dále uvedlo, že by ocenily více disponibilních hodin.

Při bližším pohledu na důležitost jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje největší priority gymnázií podpora školních projektů a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření byla gymnáziím

zmiňována velmi často a zároveň byla ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako relativně významná.

Potenciál gymnázií pak na základě hodnocení důležitosti sledovaných položek představují metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a více disponibilních hodin. Přestože tato opatření nebyla ve srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňována příliš často, jsou školami považována za velmi důležitá.

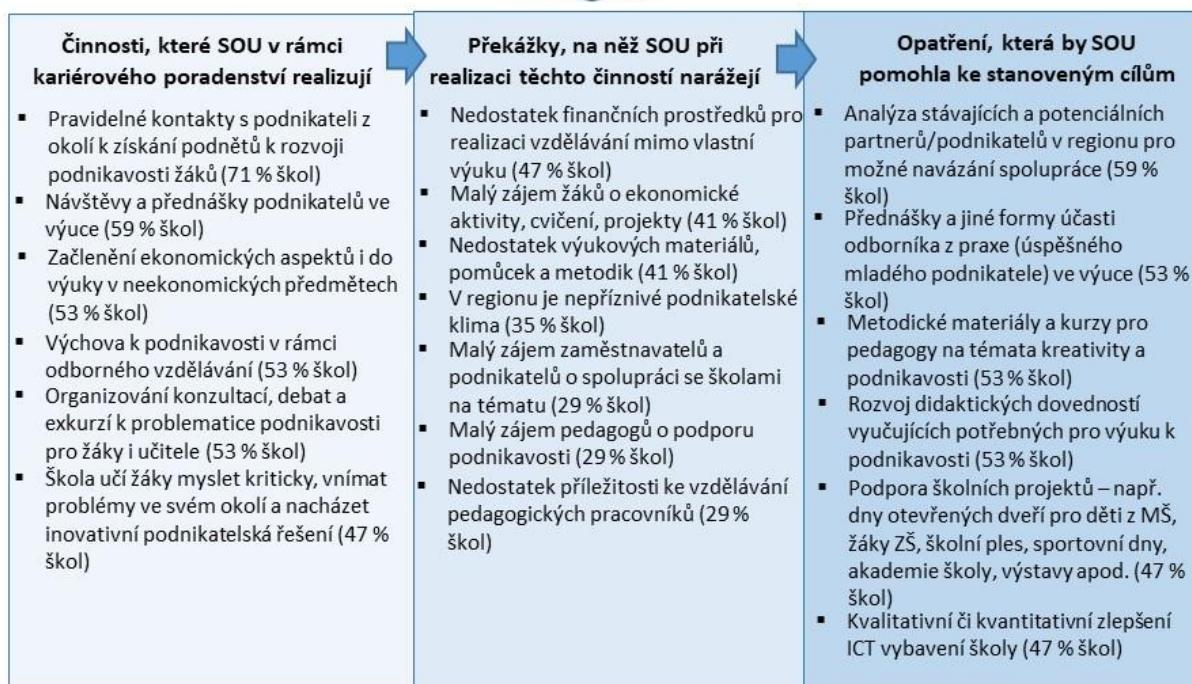
3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

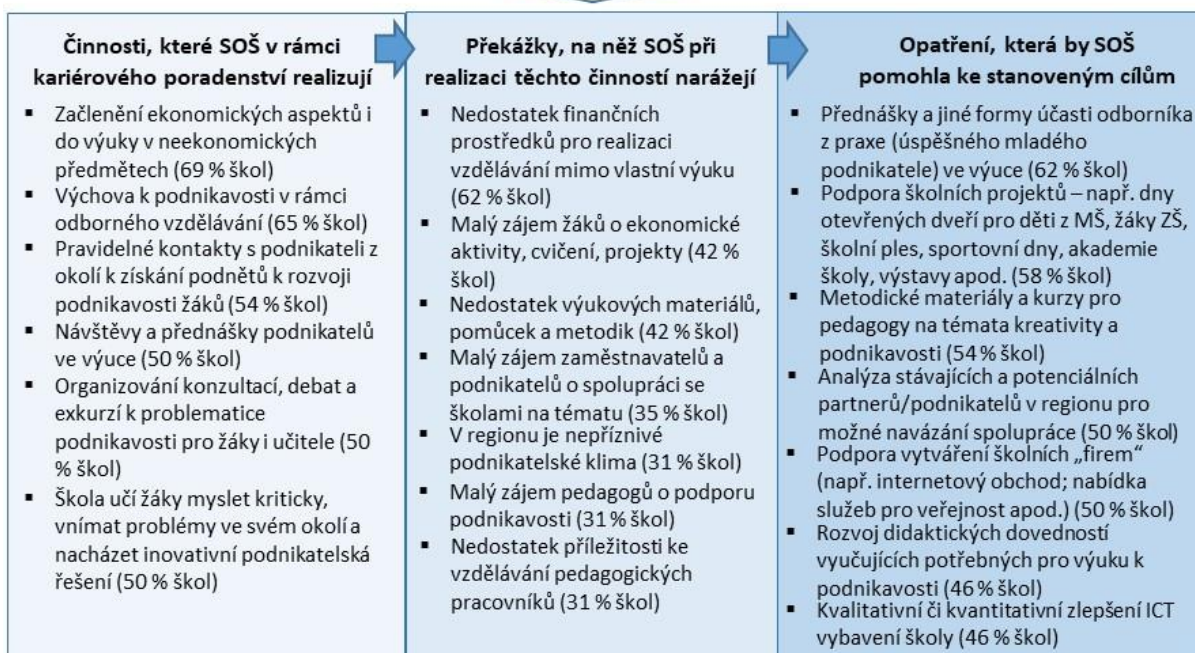
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (70 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (60 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (50 % škol)	Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (40 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (40 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (40 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (40 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnik. řešení (70 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (70 % škol) - Pedagogičtí pracovníci získávají info. i podněty ke zlepšování vzd. v podnikavosti a využívají je ve výuce (50 % škol) - Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti (50 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonom. předmětech (40 % škol) - Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (40 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (40 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (60 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (50 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (30 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (30 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (20 % škol) - V regionu je nepříznivé podnik. klima (20 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (20 % škol)	- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (100 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (50 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 % škol) - Více disponibilních hodin (40 % škol)

Cíle, které si gymnázia stanovila v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (70 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (70 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (60 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (60 % škol)	
Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (60 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (60 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		25%		+ 12%
	Základní úroveň		65%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		31%		+ 9%
	Pokročilá úroveň		28%		+ 9%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 15%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň		27%		+ 15%
	Základní úroveň		58%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		37%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		31%		+ 10%
	Nejvyšší úroveň		21%		+ 21%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň		22%		+ 16%
	Základní úroveň		45%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		25%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		27%		+ 13%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 20%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň		30%		+ 16%
	Základní úroveň		38%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		44%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		38%		+ 8%
	Nejvyšší úroveň		22%		+ 25%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		8%		+ 5%
	Základní úroveň		75%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		0%		+ 38%
	Pokročilá úroveň		17%		+ 0%
	Nejvyšší úroveň		0%		+ 0%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků	12	71%	16	44%
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	10	59%	17	47%
	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	9	53%	19	53%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	9	53%	17	47%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k probl. podnikavosti	9	53%	16	44%
SOŠ (N=26)	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	18	69%	19	53%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	17	65%	17	47%
	Kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků	14	54%	16	44%
Gymnázium (N=10)	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnik. řešení	7	70%	17	47%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	7	70%	16	44%
	Pedagog. prac. získávají info i podněty ke vzděl. v podnikavosti a využívají je ve výuce	5	50%	14	39%
	Každoroční projekt. dny zam. na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity	5	50%	13	36%
VOŠ (N=4)	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	3	75%	17	47%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	3	75%	17	47%
	Kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků	3	75%	16	44%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k probl. podnikavosti	3	75%	16	44%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	3	75%	16	44%
	Pedagog. prac. získávají info i podněty ke vzděl. v podnikavosti a využívají je ve výuce	3	75%	14	39%
Praktická škola (N=2)	Organizování konzultací, debat a exkurzí k probl. podnikavosti	2	100%	16	44%

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	8	47%	19	53%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	7	41%	15	42%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	7	41%	14	39%
	V regionu je nepříznivé podnikatelské klima	6	35%	9	25%
SOŠ (N=26)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	16	62%	19	53%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	11	42%	15	42%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	11	42%	14	39%
	Malý zájem zaměst. a podnik. o spolupr. se školami na tématu	9	35%	11	31%
Gymnázium (N=10)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	6	60%	19	53%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	5	50%	15	42%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	3	30%	14	39%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	3	30%	4	11%
VOŠ (N=4)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	4	100%	19	53%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	2	50%	11	31%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	1	25%	14	39%
Praktická škola (N=2)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	1	50%	15	42%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	1	50%	14	39%
	Malý zájem zaměst. a podnik. o spolupr. se školami na tématu	1	50%	11	31%

Pozn.: U praktických škol byly ponechány první tři překážky podle celkových hodnot za kraj.

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Analýza stávajících a potenciál. partnerů v regionu pro navázání spolupráce	10	59%	16	44%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe	9	53%	19	53%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	9	53%	18	50%
	Rozvoj didakt. doved. vyuč. potřebných pro výuku k podnikavosti	9	53%	16	44%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	8	47%	21	58%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	8	47%	20	56%
SOŠ (N=26)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe	16	62%	19	53%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	15	58%	21	58%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	14	54%	18	50%
Gymnázium (N=10)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	10	100%	21	58%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	7	70%	20	56%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	6	60%	18	50%
VOŠ (N=4)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	3	75%	21	58%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	3	75%	20	56%
	Rozvoj didakt. doved. vyuč. potřebných pro výuku k podnikavosti	3	75%	16	44%
Praktická škola (N=2)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	2	100%	20	56%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	1	50%	18	50%
	Analýza stávajících a potenciál. partnerů v regionu pro navázání spolupráce	1	50%	16	44%
	Rozvoj didakt. doved. vyuč. potřebných pro výuku k podnikavosti	1	50%	16	44%

4 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Karlovarském kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělávání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

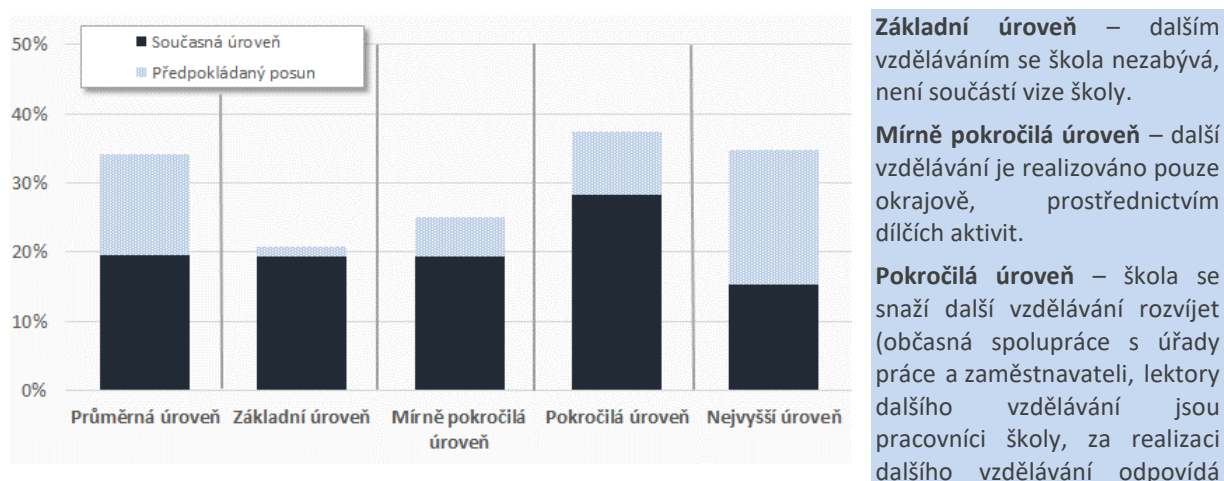
- Školy v této oblasti nejčastěji realizují činnosti odpovídající pokročilé úrovni (SOU, SOŠ a VOŠ) a snaží se celoživotní učení dále rozvíjet. Školy deklarují zájem především o systematické rozvíjení této oblasti a o realizaci aktivit, které spadají do nejvyšší nebo pokročilé úrovně (výjimkou jsou praktické školy, které chtějí usilovat o rozvoj především v rámci mírně pokročilé úrovně).
- Školy vyvíjejí aktivitu především v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (bez ohledu na zaměření školy), odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (především SOU, SOŠ a VOŠ), zájmového vzdělávání pro veřejnost (především VOŠ, gymnázia a praktické školy) nebo vzdělávání v oblasti ICT dovedností (s výjimkou praktických škol). Školy dále zajišťují rekvalifikace (s výjimkou praktických škol) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (SOŠ, VOŠ a gymnázia).
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí především na malý zájem dospělých o další vzdělávání (bez ohledu na zaměření školy) a nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by zajišťovali oblast dalšího vzdělávání na školách (bez ohledu na zaměření školy). Dalšími překážkami jsou pak malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (především SOŠ, VOŠ a gymnázia) a administrativní náročnost spojená se získáním akreditace rekvalifikací (především SOU, SOŠ a VOŠ). Gymnázia, VOŠ a praktické školy dále narážejí na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a praktické školy se navíc potýkají s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (toto opatření bylo zmiňováno v rámci všech typů škol s výjimkou praktických) a zlepšení ICT školy po kvantitativní i kvalitativní stránce (toto opatření bylo velmi často zmiňováno v rámci všech typů škol s výjimkou SOU). Dále by školám pomohly finance na kvalitní materiál (především SOU, SOŠ a praktickým školám) a možnost provádět rekvalifikace bez výběrového řízení (především SOU, SOŠ a VOŠ). SOU a SOŠ by dále pomohly stáž lektorů/pracovníků školy ve firmách a SOU pak získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. SOŠ a gymnáziím by mimo již zmíněné pomohlo také zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení spadá nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami do pokročilé úrovně (28 %), kdy se škola snaží další vzdělávání dále rozvíjet např. spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli. Střední a vyšší odborné školy do určité míry realizují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (19 %), kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit, či do nejvyšší úrovně (15 %), pro kterou je charakteristické, že je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je dále systematicky rozvíjeno. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a to je zde pouze na základní úrovni (19 %).

Z níže přiloženého grafu je patrné, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit (předpokládaný posun o 19 %) budou školy usilovat na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy, tedy u aktivit spadajících do nejvyšší úrovně. V rámci aktivit spadajících do zbývajících úrovní plánují školy v Karlovarském kraji posun o 1-9 %.

Graf 29: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 13) se **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** v současné době věnují především aktivitám na úrovni rozvoje dalšího vzdělávání – pokročilá úroveň a do budoucna pak plánují posun především v rámci nejvyšší úrovně, kdy je celoživotní učení již plnohodnotnou součástí práce školy.

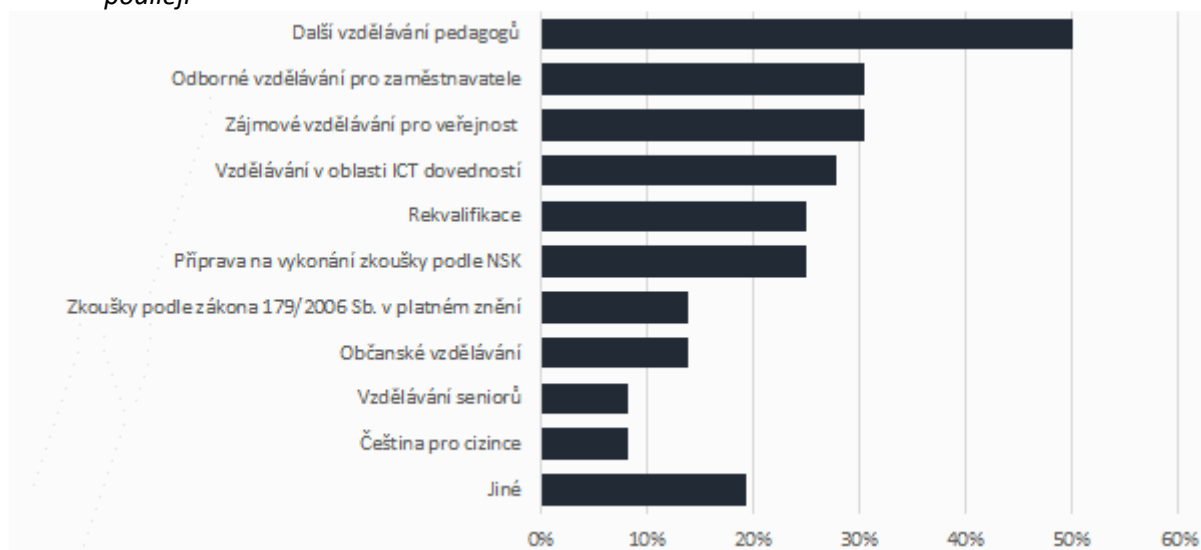
Gymnázia se v současné době aktivitám spojeným s rozvojem dalšího vzdělávání na školách příliš nevěnují – základní úroveň (30 %), ale do budoucna se plánují posouvat především k tomu, aby bylo další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a bylo i dále systematicky rozvíjeno – nejvyšší úroveň (předpokládaný posun o 28 %).

Praktické školy se této oblasti podobně jako gymnázia příliš nevěnují – základní úroveň (25 %) a i do budoucna plánují v rámci této oblasti spíše menší posun.

4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci celoživotního učení zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (50 %). V menší míře se školy dále zaměřují na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (31 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (31 %). Přibližně čtvrtina škol se dále věnuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (28 %), realizaci rekvalifikací (25 %) a přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (25 %). Dále část škol provádí zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (14 %) a nabízí občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí; 14 %). Pouze v malé míře školy v rámci celoživotního učení nabízejí vzdělávání seniorů a češtinu pro cizince (shodně 8 %). Poměrně výrazné zastoupení má v této oblasti kategorie „Jiné“ – školy v rámci této kategorie nejčastěji uváděly, že se neúčastní dalšího vzdělávání, případně se zaměřují na pořádání výukových lekcí mimo školu (například v planetáriu).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Když se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 14), tak se **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** ve velké míře zaměřují na provádění rekvalifikací, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a na rekvalifikace. SOŠ se ve velké míře zaměřují také na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (35 %) a VOŠ se mimo již zmíněné aktivity zaměřují také na zájmové vzdělávání pro veřejnost (25 %) a podobně jako SOŠ také na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (25 %).

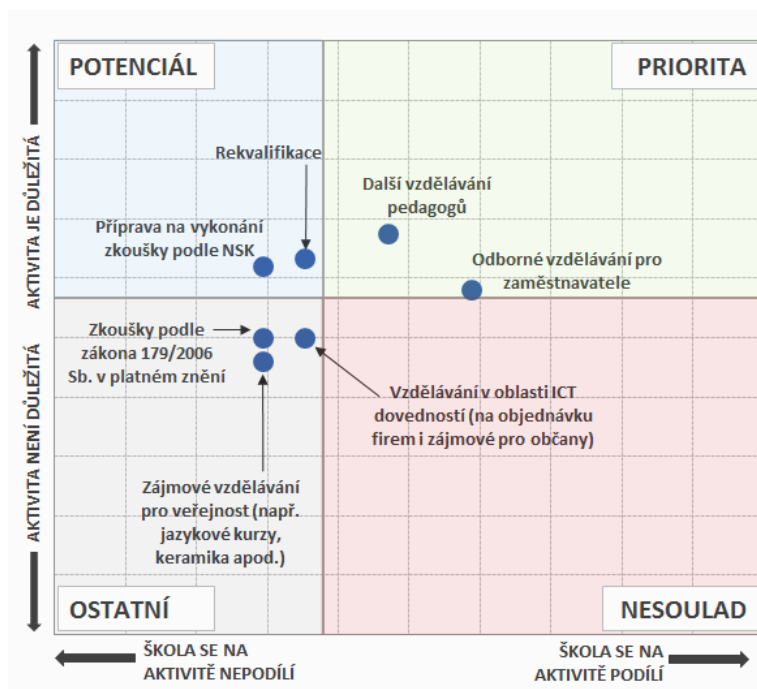
Gymnázia v rámci celoživotního učení realizují především další vzdělávání pedagogů (60 %), zájmové vzdělávání pro veřejnost (40 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (20 %) a realizují také rekvalifikace (20 %) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (20 %).

Praktické školy se zaměřují na další vzdělávání pedagogů (50 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (50 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci celoživotního učení zaměřují především na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (59 %). Školy se dále soustředí také na další vzdělávání pedagogů (47 %), realizaci rekvalifikací (35 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (35 %). 29 % škol se dále podílí také na přípravě na vykonání zkoušky podle NSK, realizuje či zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění či nabízí zájmové vzdělávání pro veřejnost.

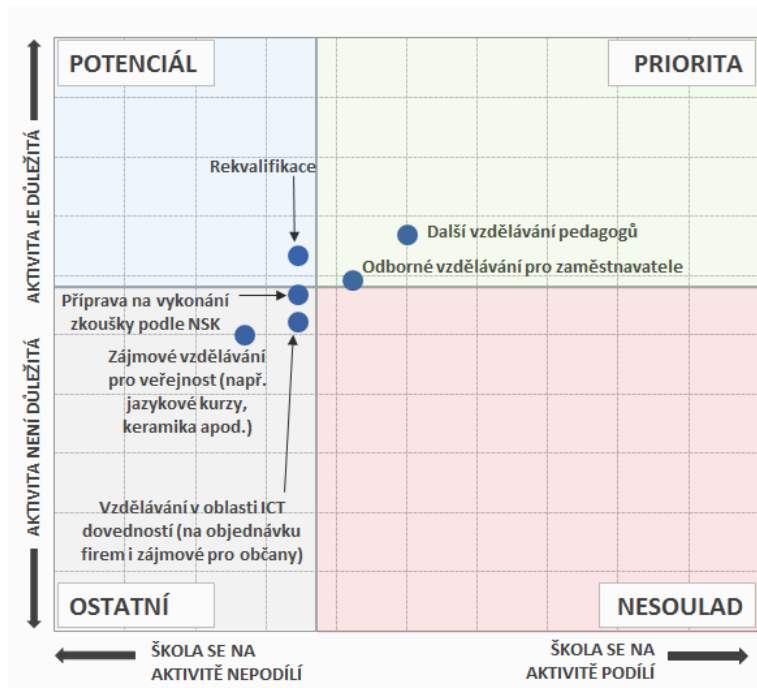
Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

podílem škol, představují spíše potenciál rozvoje celoživotního učení.

Střední odborné školy se věnují především dalšímu vzdělávání pedagogů (50 %) a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele (42 %). Více než třetina škol dále realizuje rekvalifikace, provádí přípravu na vykonání zkoušky podle NSK a věnuje se vzdělávání v oblasti ICT dovedností (shodně 35 % škol). 27 % škol se pak dále věnuje také zájmovému vzdělávání pro veřejnost.

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

realizována menším podílem škol, představuje spíše potenciál rozvoje celoživotního učení na středních odborných školách v Karlovarském kraji.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a další vzdělávání pedagogů. Tyto akvitivity školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami příkládají relativně vysoký význam.

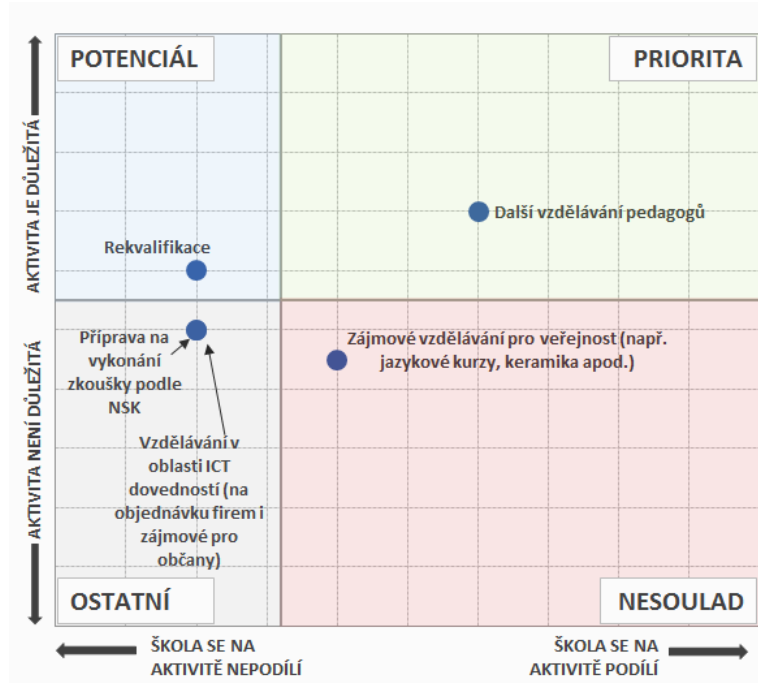
Relativně vysoký význam příkládají střední odborná učiliště také realizaci rekvalifikací a přípravě na vykonání zkoušky podle NSK. Jelikož však jsou tyto aktivity realizovány menším

Při zohlednění důležitosti jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání představují priority středních odborných škol další vzdělávání pedagogů a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto činnosti jsou středními odbornými školami v relativně velké míře realizovány a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami hodnoceny jako velmi důležité.

Další aktivitou, která byla středními odbornými školami hodnocena jako důležitá, je realizace rekvalifikací. Vzhledem k tomu, že je však tato aktivita

Gymnázia se zaměřují primárně na další vzdělávání pedagogů (60 %). Ve větší míře pak na gymnáziích probíhá také zájmové vzdělávání pro veřejnost (40 %) a 20 % škol se věnuje také rekvalifikacím, vzdělávání v oblasti ICT dovedností či přípravě na vykonání zkoušky podle NSK.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu rozvoje školy jako centra celoživotního učení další vzdělávání pedagogů. Gymnázia se na této činnosti aktivně podílí a zároveň ji ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velmi důležitou.

Další aktivitou, která byla gymnázií hodnocena jako důležitá, je realizace rekvalifikací. Vzhledem k tomu, že však je tato aktivita realizována menším podílem škol, představuje spíše potenciál rozvoje celoživotního učení.

Gymnázia se dále ve větší míře věnují zajišťování zájmového

vzdělávání pro veřejnost. Tuto aktivitu však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za méně významnou.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

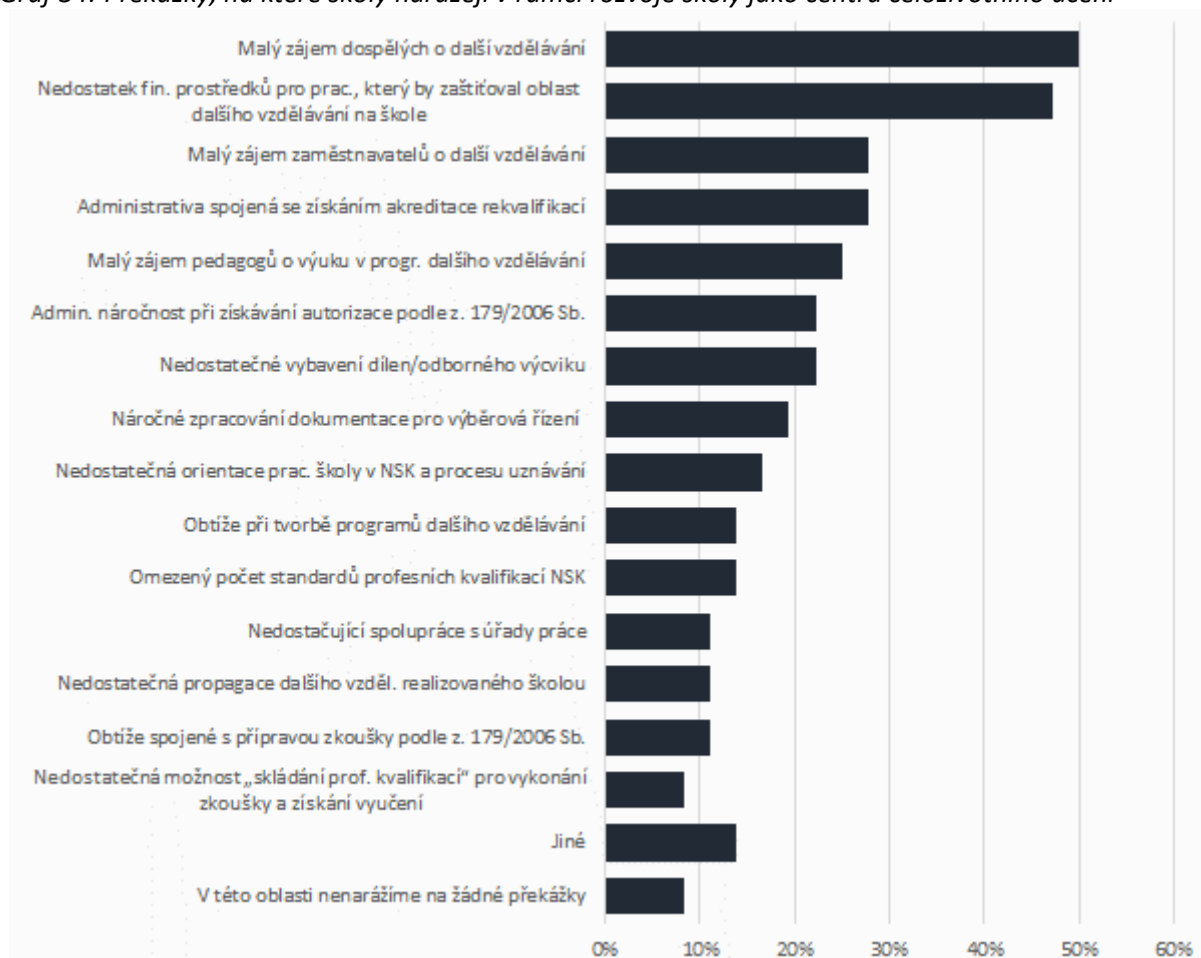
V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy naráží především na malý zájem dospělých o další vzdělávání (50 %) a dále také na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání (47 %).

Méně než třetina škol dále naráží na nízký zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (28 %). Čtvrtina škol pak naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a 22 % škol se potýká s administrativní náročností při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. a s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku.

Dále školy upozorňují na bariéry, které se objevují v administrativní oblasti zpracování dokumentace pro výběrová řízení (19 %) a v orientaci pracovníků školy v NSK a v procesu uznávání (17 %). 14 % škol také naráží na obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání a omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK.

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání přímo na školách – 11 % škol má problémy se spoluprací s úřady práce, naráží na obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. nebo si uvědomuje, že propagace dalšího vzdělávání prováděného školou je nedostatečná a 8 % škol naráží na nedostatečnou možnost „skládání prof. kvalifikací“ pro vykonání zkoušky a získání vyučení.

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Napříč všemi typy škol (viz příloha 15) je jednou z nejčastějších překážek v rozvoji škol jako center celoživotního učení nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole. Pro **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** představuje velmi významné překážky v rozvoji celoživotního učení malý zájem dospělých o další vzdělávání a administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací. SOŠ a VOŠ pak naráží také na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a VOŠ dále na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (25 %).

Gymnázia se mimo již zmíněné podobně jako SOŠ potýkají s malým zájmem dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání (40 %) a dále pak také s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (30 %).

Praktické školy pak naráží na nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (100 %), malý zájem dospělých o další vzdělávání (50 %) a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (50 %).

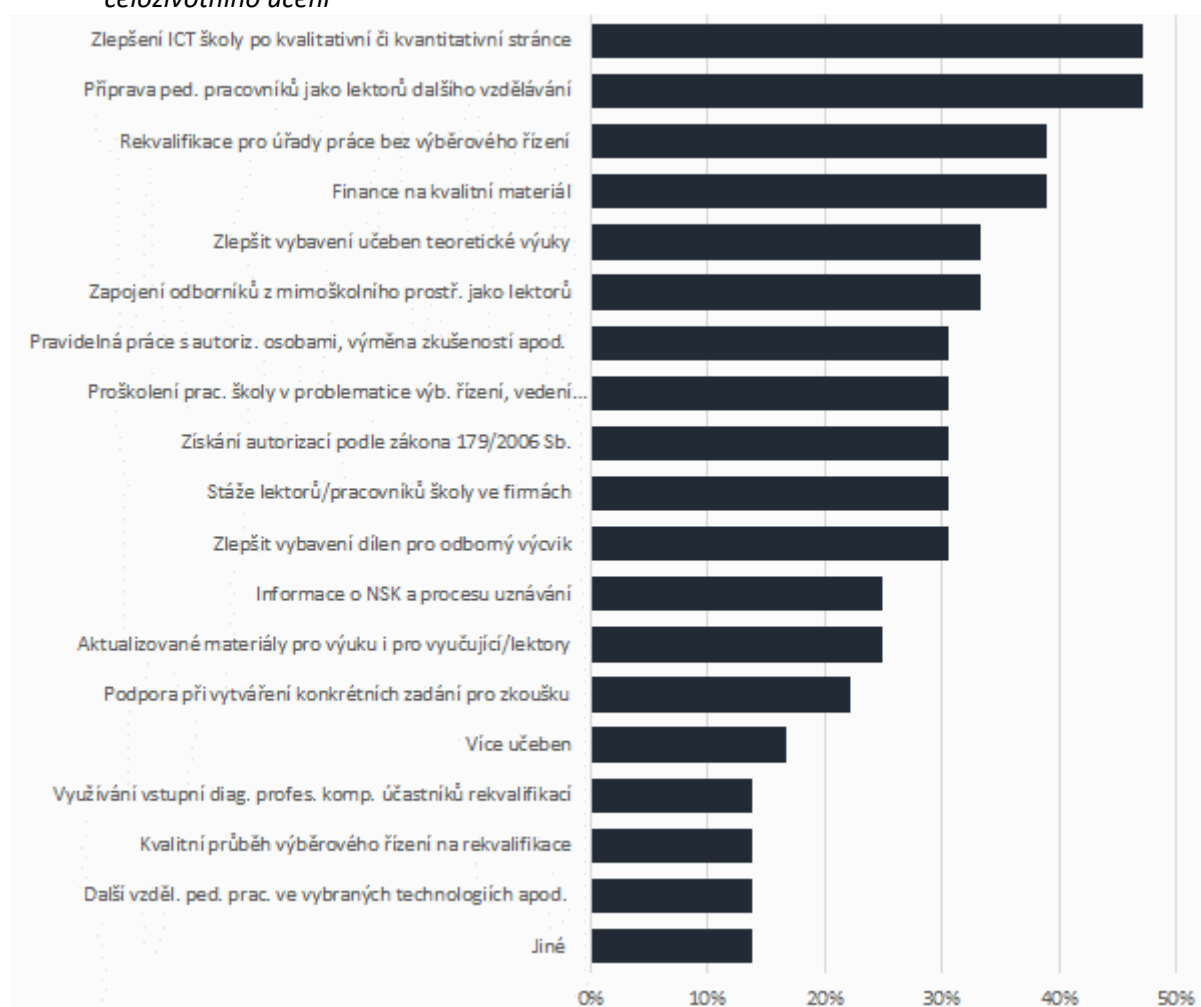
4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Mezi hlavní opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, patří zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (47 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (47 %). 39 % škol dále potřebuje také možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a zajistit finance na kvalitní

materiál. Přibližně třetina škol dále potřebuje zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (33 %) či zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (31 %) a pomohlo by jim také zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (33 %) a dále pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod., proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod., získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. či stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (vše shodně 31 %).

Čtvrtina škol dále uváděla, že by jim v rámci rozvoje celoživotního učení pomohly informace o NSK a procesu uznávání a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory a 22 % škol by ocenilo také podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku. Již menší podíl škol v Libereckém kraji by dále ocenil větší množství učeben (17 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (14 %), kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (též 14 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod. (také 14 %).

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 16) by **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** ocenily jednak přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a dále také kdyby mohly provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. SOU a SOŠ dále uvedly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo zajištění financí na kvalitní materiál a stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách. SOU by pak pomohlo také získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (41 %) a SOŠ by ocenily také zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (shodně 38 %).

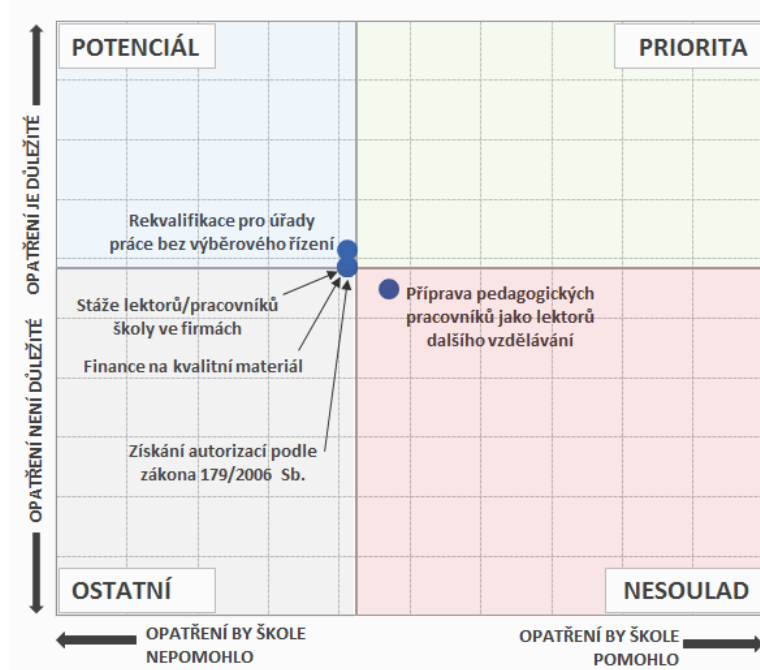
Pro **gymnázia** jsou nejvýznamnějšími opatřeními, která by jim pomohla v rozvoji jako centra celoživotního učení, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (70 %), zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (60 %), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (též 50 %).

Praktickým školám by pak pomohla opatření týkající se zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, zajištění financí na kvalitní materiál a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (vše shodně 100 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Středním odborným učilištím by v rozvoji celoživotního učení pomohla především příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (47 %). Vyššímu podílu škol by dále pomohlo také zajištění financí na kvalitní materiál, získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. a dále také stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách a možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (vše shodně 41 %).

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

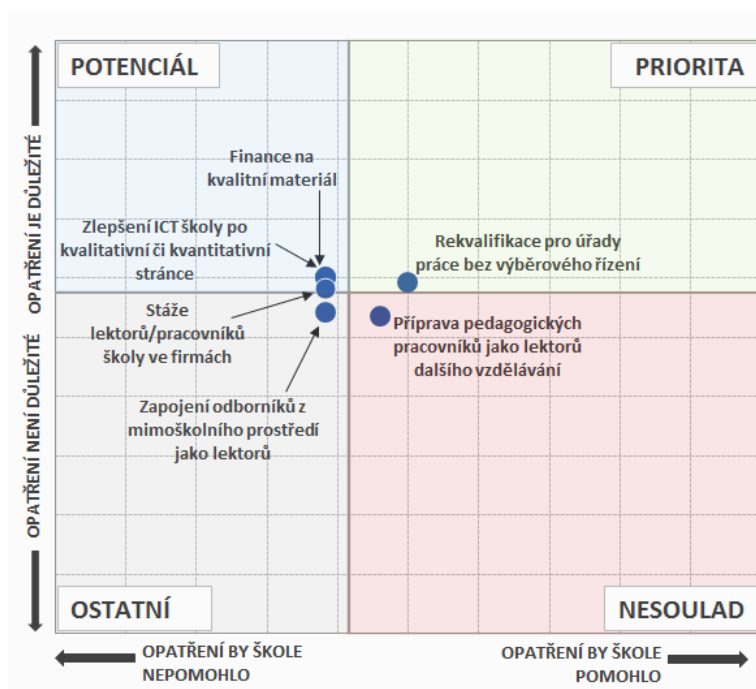
Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako centra celoživotního učení představuje potenciál středních odborných učilišť možnost provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení. Školy tomuto opatření přisuzují ve srovnání s ostatními sledovanými položkami značnou důležitost, přestože se na této aktivitě tolik nepodílí.

Ve větší míře se školy zaměřují na přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, ale této aktivitě přiřkládají ve srovnání s ostatními položkami spíše menší význam.

Vysoký podíl **středních odborných škol** by ocenil možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (50 %) a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (46 %).

38 % škol by dále ocenilo také finance na kvalitní materiál, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

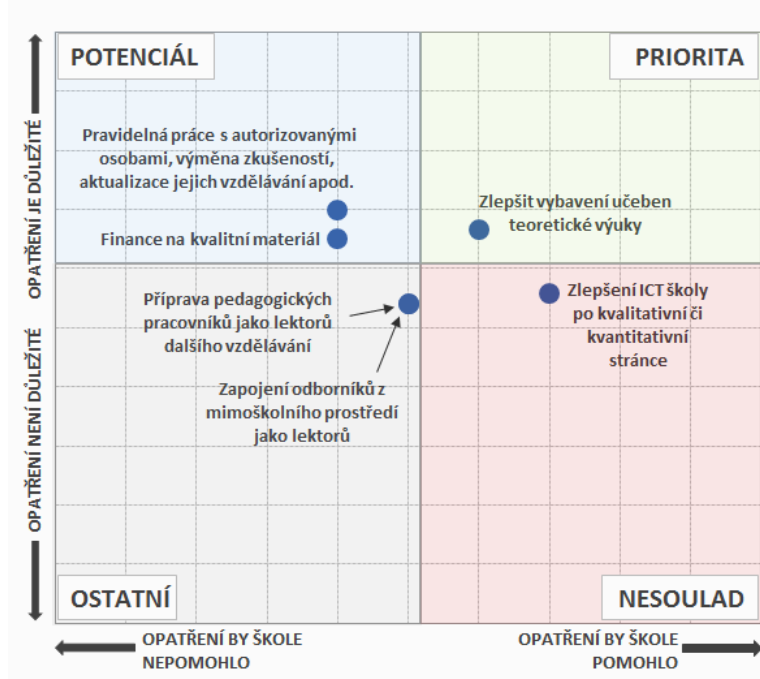

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje pro střední odborné školy největší prioritu možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. Toto opatření je školami zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s dalšími sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité. Další pro střední odborné školy relativně důležitá opatření představují finance na kvalitní materiál, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách. Vzhledem k tomu, že tato opatření již zmiňoval menší

podíl škol, představují spíše potenciál dalšího rozvoje celoživotního učení. Ve větší míře pak školy zmiňovaly také přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, ale toto opatření pro ně bylo ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podprůměrně důležité.

Vzhledem k odlišnému zaměření **gymnází** by školám pomohlo primárně zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (70 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (60 %). Polovině škol by dále pomohlo také zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a 40 % gymnázíí by ocenilo finance na kvalitní materiál a pravidelnou práci s autorizovanými osobami.

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě gymnázíí představuje z hlediska důležitosti jednotlivých opatření prioritu v rozvoji škol jako center celoživotního učení zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Toto opatření bylo gymnáziím zmiňováno relativně často a zároveň jej školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležité.

Ve větší míře školy zmiňovaly potřebu zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, ale tomuto opatření školy přikládaly spíše podprůměrný význam.

Jako relativně důležitá opatření školy označily také získání financí na kvalitní materiál a pravidelnou práci s autorizovanými osobami. Vzhledem k tomu, že školy tato opatření zmiňovaly spíše v menší míře, dají se považovat za jistý potenciál dalšího rozvoje celoživotního učení.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

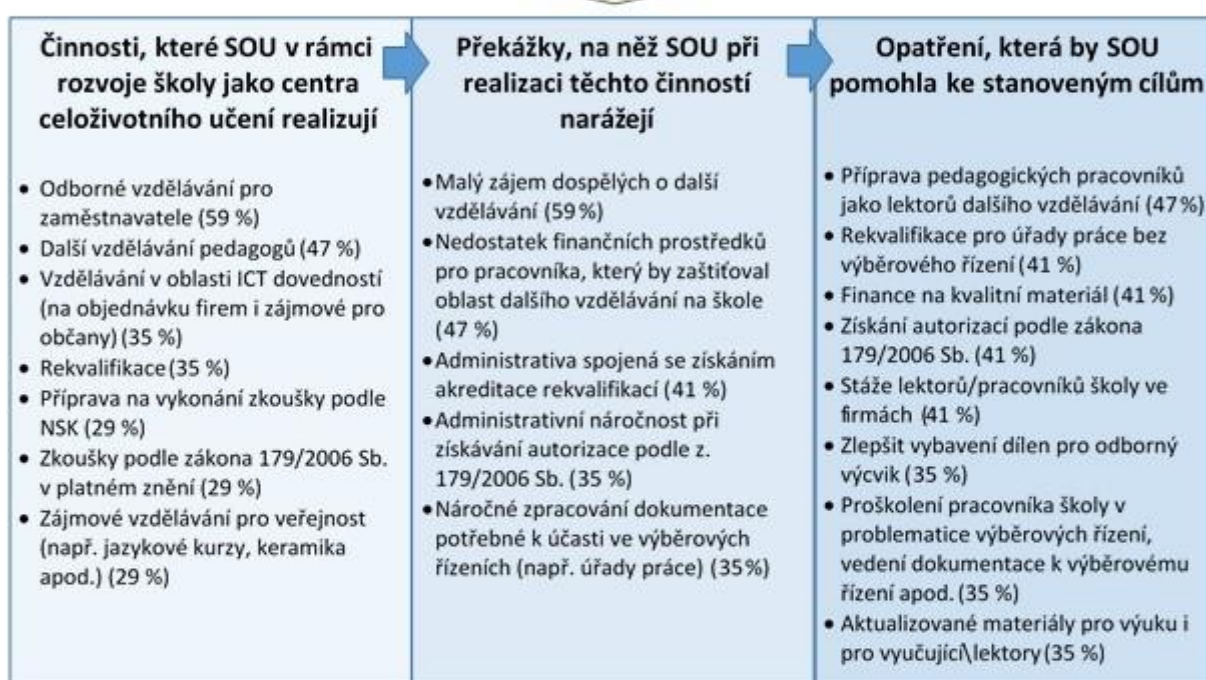
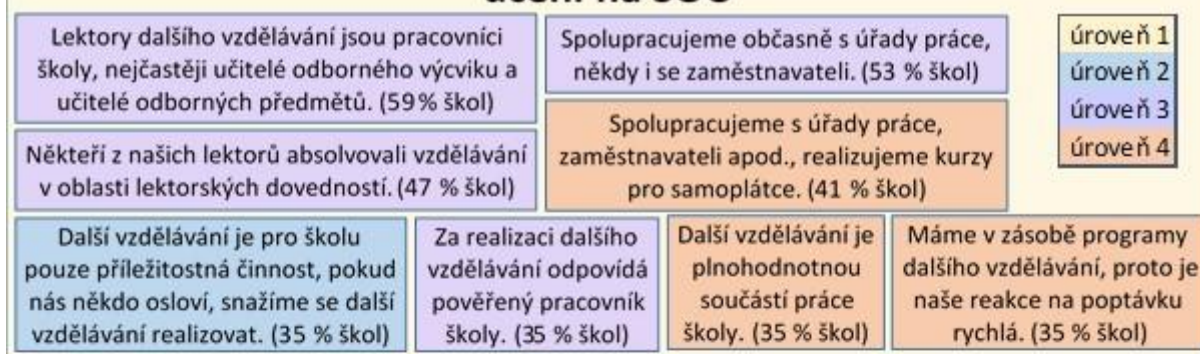
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

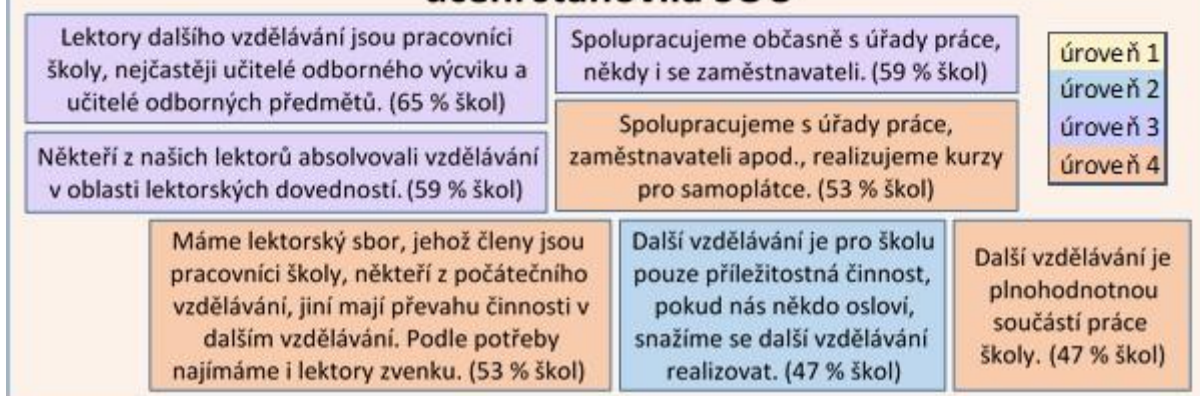
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

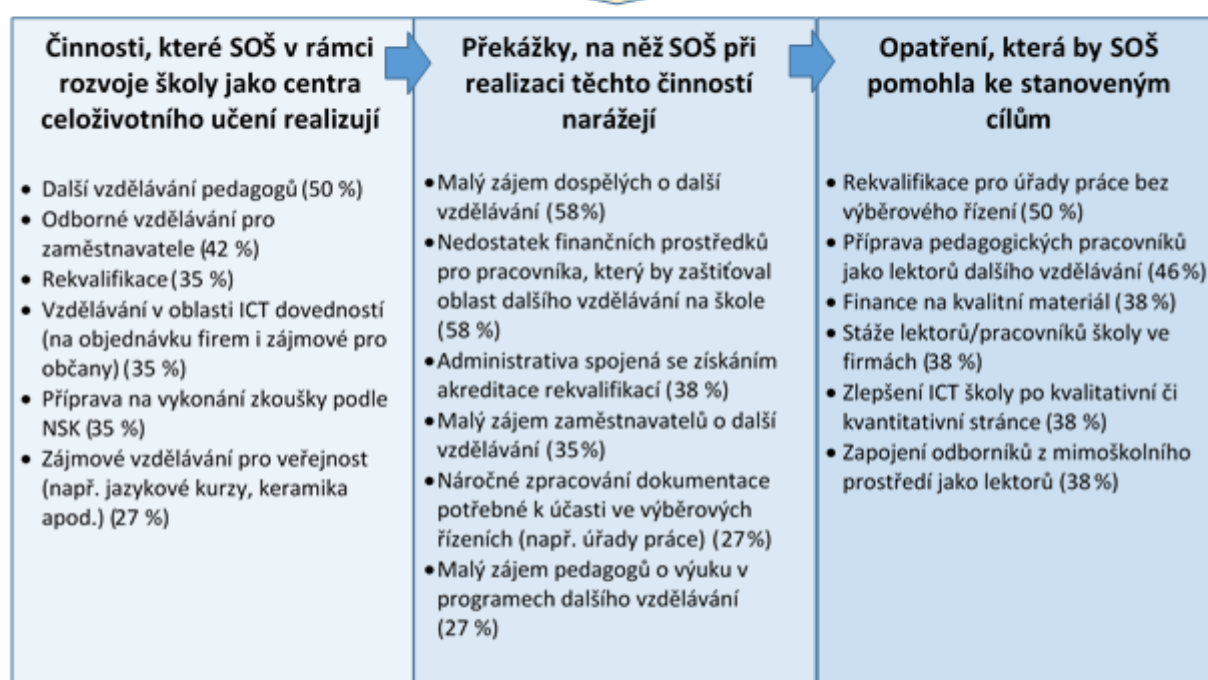

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

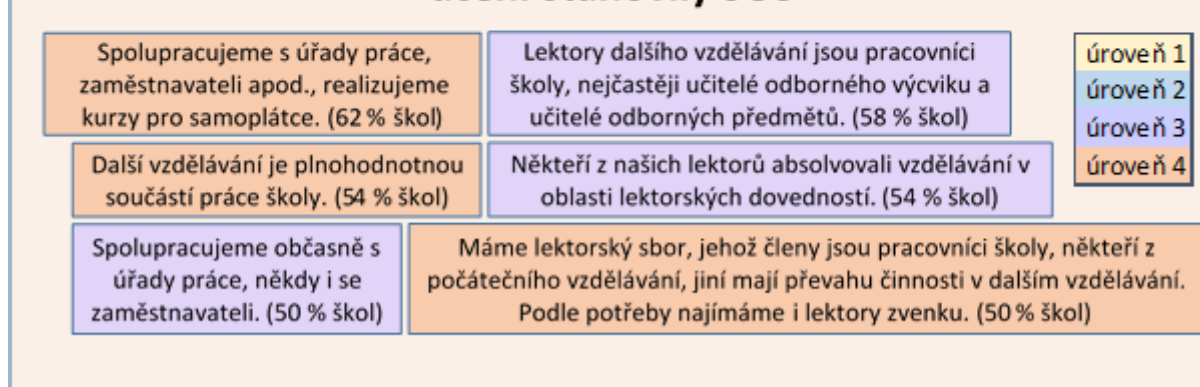

* Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

* Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (40 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (40 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (30 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (20 % škol)

O autorizaci podle zákona 179\2006 Sb. v NSK příliš neuvažujeme, nevypatí se nám. (20 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (20 % škol)

Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (20 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Další vzdělávání pedagogů (60 %)
- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (40 %)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (20 %)
- Rekvalifikace (20 %)
- Příprava na vykonání zkoušky podle NSK (20 %)
- Jiné (20 %)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (40 %)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (40 %)
- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (30 %)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (30 %)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (20 %)
- Nedostatečná orientace pracovníků školy v NSK a procesu uznávání
- V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (20 %)
- Jiné (20 %)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (70 %)
- Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (60 %)
- Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (50 %)
- Finance na kvalitní materiál (40 %)
- Pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (40 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (70 % škol)

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (60 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (40 % škol)

Máme lektorský sbor, jehož členy jsou pracovníci školy, někteří z počátečního vzdělávání, jiní mají převahu činnosti v dalším vzdělávání. Podle potřeby najímáme i lektory zvenku. (40 % škol)

Získali jsme několik autorizací, zkušenosti se zkouškami však máme převážně z realizace projektů. Snažíme se realizovat různé druhy dalšího vzdělávání. (40 %)

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (40 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (40 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (40 % škol)

Převaha našich lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností. (40 % škol)

Realizaci dalšího vzdělávání zajišťuje samostatný úsek pracovníků. (40 % škol)

* Každé schéma zobrazuje prvních 6-10 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 9: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	29%	+ 10%
	Základní úroveň	12%	+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň	18%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	42%	+ 7%
	Nejvyšší úroveň	25%	+ 14%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň	25%	+ 15%
	Základní úroveň	13%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	21%	+ 5%
	Pokročilá úroveň	35%	+ 10%
	Nejvyšší úroveň	21%	+ 19%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň	12%	+ 22%
	Základní úroveň	30%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	20%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	17%	+ 18%
	Nejvyšší úroveň	8%	+ 28%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň	23%	+ 16%
	Základní úroveň	13%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	33%	+ 4%
	Nejvyšší úroveň	22%	+ 25%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	5%	+ 8%
	Základní úroveň	25%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	17%	+ 17%
	Pokročilá úroveň	8%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň	0%	+ 11%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	10	59%	11	31%
	Další vzdělávání pedagogů	8	47%	18	50%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	6	35%	10	28%
	Rekvalifikace	6	35%	9	25%
SOŠ (N=26)	Další vzdělávání pedagogů	13	50%	18	50%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	11	42%	11	31%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	9	35%	10	28%
	Rekvalifikace	9	35%	9	25%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	9	35%	9	25%
Gymnázium (N=10)	Další vzdělávání pedagogů	6	60%	18	50%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	4	40%	11	31%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	2	20%	10	28%
	Rekvalifikace	2	20%	9	25%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	2	20%	9	25%
	Jiné: Škola se dalšího vzd. neúčastní (50 %), Výchovné lekce v planetáriu (50 %)	2	20%	7	19%
VOŠ (N=4)	Další vzdělávání pedagogů	2	50%	18	50%
	Rekvalifikace	2	50%	9	25%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	1	25%	11	31%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	1	25%	11	31%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	1	25%	10	28%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	1	25%	9	25%
Praktická škola (N=2)	Další vzdělávání pedagogů	1	50%	18	50%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	1	50%	11	31%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	10	59%	18	50%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	8	47%	17	47%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	7	41%	10	28%
SOŠ (N=26)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	15	58%	18	50%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	15	58%	17	47%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	10	38%	10	28%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	9	35%	10	28%
Gymnázium (N=10)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	4	40%	18	50%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	4	40%	10	28%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	3	30%	17	47%
	Malý zájem pedagogů o výuku v progr. dalšího vzdělávání	3	30%	9	25%
VOŠ (N=4)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	2	50%	17	47%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	1	25%	18	50%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	1	25%	10	28%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	1	25%	10	28%
	Malý zájem pedagogů o výuku v progr. dalšího vzdělávání	1	25%	9	25%
Praktická škola (N=2)	Nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku	2	100%	8	22%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	1	50%	18	50%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	1	50%	17	47%
	Malý zájem pedagogů o výuku v progr. dalšího vzdělávání	1	50%	9	25%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	8	47%	17	47%
	Finance na kvalitní materiál	7	41%	14	39%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	7	41%	14	39%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	7	41%	11	31%
	Získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb.	7	41%	11	31%
SOŠ (N=26)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	13	50%	14	39%
	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	12	46%	17	47%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	10	38%	17	47%
	Finance na kvalitní materiál	10	38%	14	39%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostř. jako lektorů	10	38%	12	33%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	10	38%	11	31%
Gymnázium (N=10)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	7	70%	17	47%
	Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky	6	60%	12	33%
	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	5	50%	17	47%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostř. jako lektorů	5	50%	12	33%
VOŠ (N=4)	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	1	25%	17	47%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	1	25%	17	47%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	1	25%	14	39%
Praktická škola (N=2)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	2	100%	17	47%
	Finance na kvalitní materiál	2	100%	14	39%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	2	100%	11	31%

Pozn.: U VOŠ byly ponechány první tři překážky podle celkových hodnot za kraj.

5 Podpora polytechnického vzdělávání v Karlovarském kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

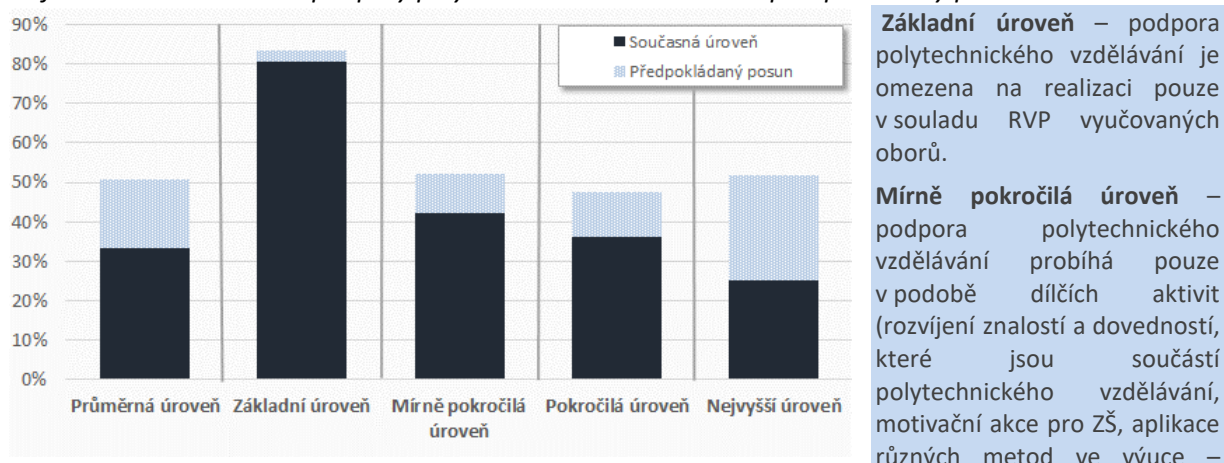
- Naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (bez ohledu na zaměření školy). Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti také na mírně pokročilé úrovni – pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP – a na pokročilé úrovni (systematická podpora polytechnického vzdělávání). Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (týká se především SOU, SOŠ a gymnázií).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na zapojování žáků do soutěží/olympiád (bez ohledu na zaměření školy), na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (bez ohledu na zaměření školy) a na začleňování laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (s výjimkou praktických škol). SOU a SOŠ se dále ve větší míře zaměřují také na spolupráci se základními školami a na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (platí také pro praktické školy) a cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (platí také pro gymnázia). Gymnázia se mimo již zmíněné dále ve větší míře zaměřují také na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a praktické školy podporují předškolní polytechnickou výchovu.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ (především SOU, SOŠ a VOŠ) a nezájmem žáků školy o polytechnické vzdělávání (především SOU, SOŠ a gymnázia). Dalšími velmi často zmiňovanými překážkami jsou nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (především pro SOU a SOŠ), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (platí pro všechny typy škol s výjimkou praktických), nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen (tuto překážku zmiňovaly v největší míře praktické školy) a nedostatečná jazyková vybava učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (platí především pro gymnázia). SOU dále velmi často zmiňovaly nedostatečnou podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů. Pro gymnázia je mimo již zmíněné významnou překážkou také zastaralé vybavení IT pro výuku a pro praktické školy představují významné překážky nevhodné či žádné vybavení laboratoří, nedostatečné či neodpovídající prostory a neaktuální znalosti pedagogických pracovníků.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou: úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (zmiňují všechny typy škol s výjimkou praktických), zkvalitnění IT sítě ve škole (nevíce zmiňují SOU, SOŠ a praktické školy), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (nejvíce zmiňují gymnázia a praktické školy), nákup SW vybavení do škol (nejvíce zmiňují gymnázia a VOŠ) a podpora spolupráce se ZŠ v této oblasti (nejčastěji zmiňují SOU). SOU a VOŠ by mimo výše zmíněné pomohla také úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů a VOŠ by dále pomohlo systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (toto opatření zmiňují také praktické školy) a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (toto opatření zmiňují také gymnázia). Praktickým školám by mimo již zmíněné pomohl také nákup učebnic, pomůcek a výukových materiálů.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Karlovarském kraji, naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (81 %). Ve větší míře jsou školami v realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (42 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání či motivační akce pro ZŠ atd. Do jisté míry školy v Karlovarském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (36 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání a v nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (25 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 10 %) či základní (předpokládaný posun o 6 %) úrovně.

Graf 39: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 9) realizují **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** primárně aktivity spadající do základní úrovně podpory polytechnického vzdělávání (tj. v souladu s RVP vyučovaných oborů). Nejvýraznější rozvoj pak SOU a SOŠ plánují směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která by byla dále doplňována o další dílčí aktivity (nejvyšší úroveň). VOŠ pak plánují posun především v rámci pokročilé úrovně, tedy směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání (předpokládaný posun o 25 %).

Gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují především aktivity v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň (70 %). Do budoucna však školy plánují posun především směrem

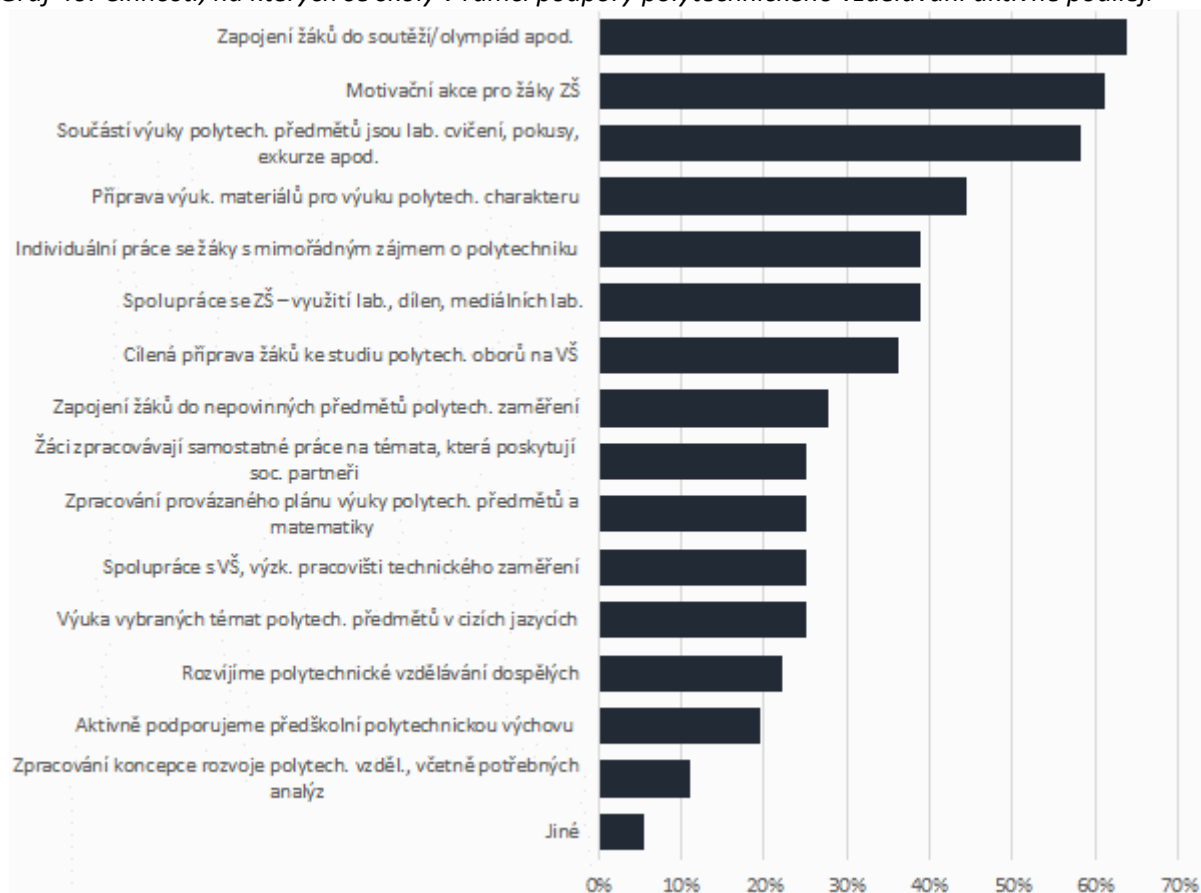
k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která bude doplněná o další dílčí aktivity (předpokládaný posun o 38 %).

Praktické školy se v současné době také zaměřují na aktivity spadající do základní úrovně (100 %) a do budoucna mají zájem podporu polytechnického vzdělávání rozšířit především o aktivity spadající do pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 25 %), kdy probíhá podpora polytechnického vzdělávání již systematicky.

5.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání školy v největší míře zapojují žáky do soutěží, olympiád apod. (64 %), pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (61 %) a do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (58 %). Větší podíl škol také připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (44 %), individuálně pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (39 %), spolupracuje se základními školami (39 %) a cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole (36 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Přibližně čtvrtina škol v Karlovarském kraji pak zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (28 %), zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky (25 %), spolupracuje s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření (též 25 %) a vyučuje vybraná témata polytechnických předmětů v cizích jazycích (také 25 %). Na čtvrtině školy také žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři. V nejmenší míře se pak školy v Karlovarském kraji věnují rozvíjení polytechnického vzdělávání

dospělých (22 %), aktivní podpoře předškolní polytechnické výchovy (19 %) a zpracovávání koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (11 %).

Z hlediska typů škol (viz příloha 10) se **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** zaměřují především na zapojení žáků do soutěží/olympiád apod., zapojování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do polytechnických předmětů a pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ. SOU dále ve větší míře spolupracují se základními školami (59 %) a připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (53 %).

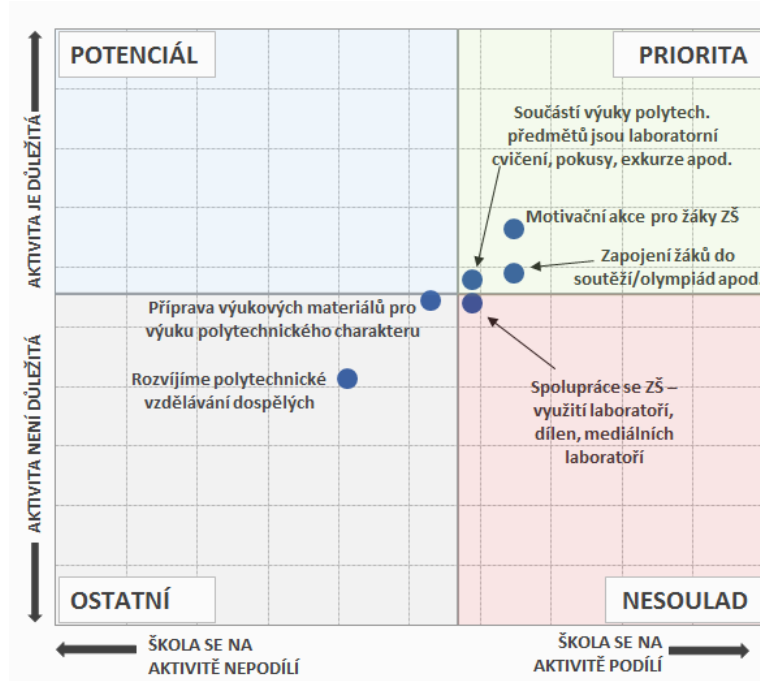
Gymnázia se podobně jako ostatní typy škol soustředí především na zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (90 %), zapojování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do polytechnických předmětů (80 %) a pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ (též 80 %). Školy dále rovněž individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (80 %) a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ (60 %).

Praktické školy především pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (100 %) a dále pak zapojují žáky do soutěží a olympiád, připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru a aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (vše shodně 50 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře zapojují žáky do soutěží, olympiád apod. a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (shodně 65 %). Školy dále zapojují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do polytechnických předmětů (59 %), spolupracují se základními školami (též 59 %) a připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (53 %). 41 % škol dále také rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých.

Graf 41: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

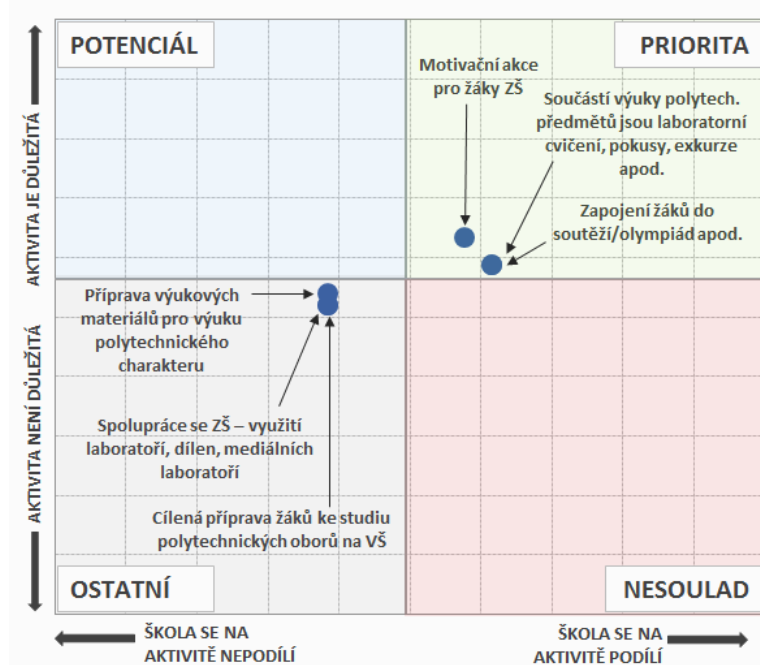

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je zapojení žáků do soutěží, olympiád apod., pořádání motivačních akcí pro žáky na základní škole a zapojování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do polytechnických předmětů. Tato opatření střední odborná učiliště zmiňovala nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládala relativně velký význam.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště více soustředí také na spolupráci se základními školami ve využití laboratoří, dílen, či mediálních laboratoří, deklarovaná důležitost je u této aktivity ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nicméně spíše nižší.

Střední odborné školy se podobně jako střední odborná učiliště především zapojují žáky do soutěží a olympiád (62 % škol), zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (též 62 %), pořádají motivační akce pro žáky ze ZŠ (58 %) a dále také spolupracují se ZŠ (38 %), připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (38 %) a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ (38 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

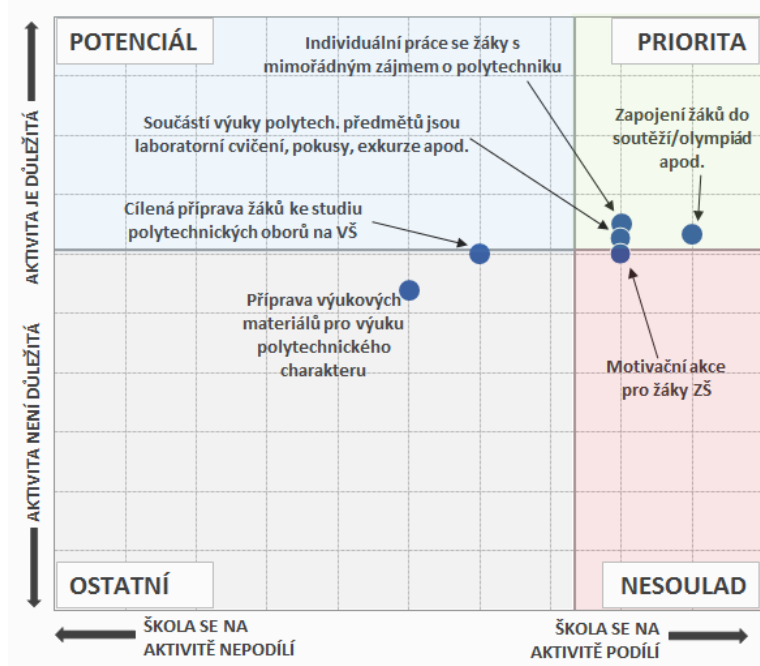

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují priority středních odborných škol motivační akce pro žáky ZŠ, začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a také zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam. V menší míře se střední odborné školy také věnují spolupráci se základními školami

na využití laboratoří, přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, nicméně těmto aktivitám je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován spíše menší význam.

Drtivá většina **gymnází** se soustředí na zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. (90 %).

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Školy se dále soustředí na zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů, individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a motivační akce pro žáky ZŠ (shodně 80 %). 60 % školy se dále soustředí na cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ a 50 % škol na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru.

V případě gymnázíí představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

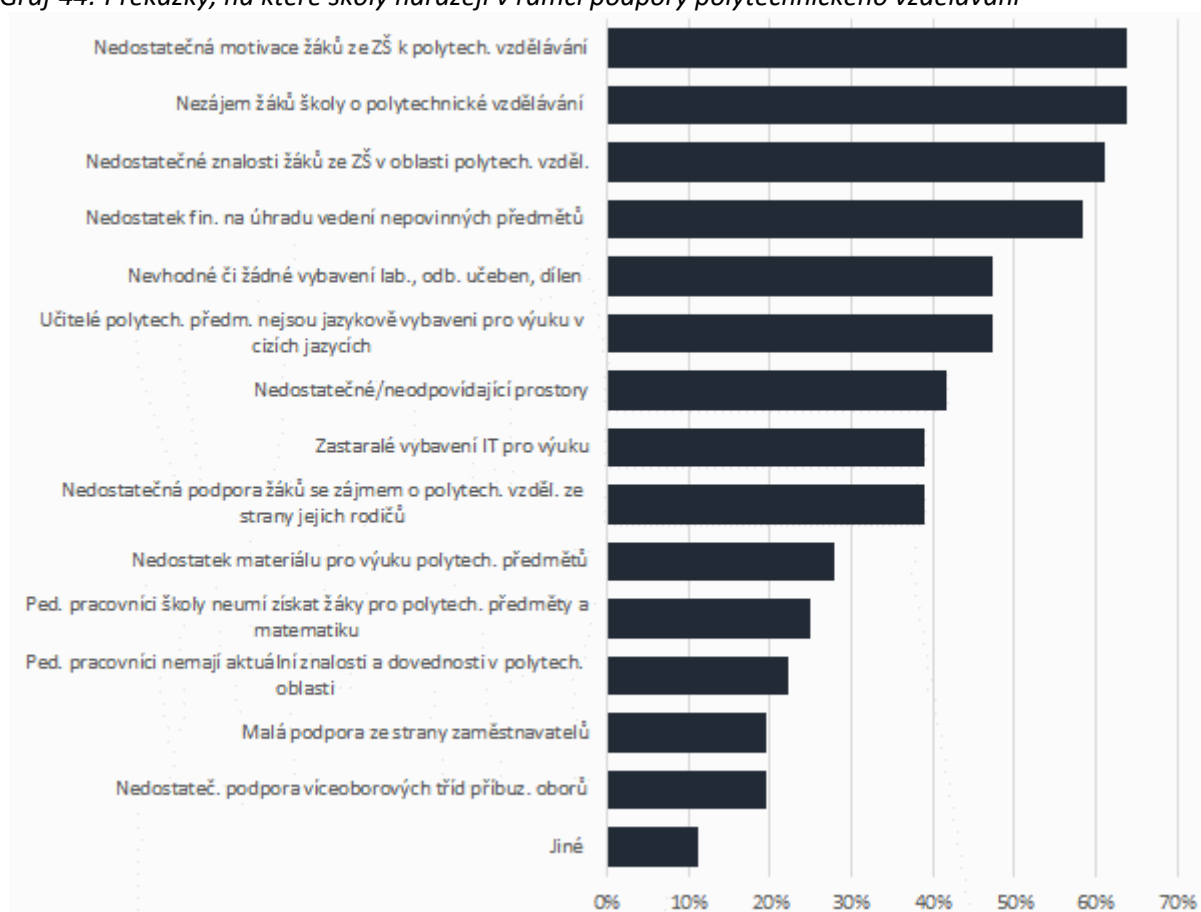
zapojování žáků do soutěží a olympiád, individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů a motivační akce pro žáky ZŠ. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Jistý potenciál gymnázií v oblasti polytechnického vzdělávání pak představuje cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Tuto aktivitu školy sice zmiňovaly v menší míře, ale je pro ně relativně významná. V menší míře gymnázia také připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru. Této aktivitě však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nepřikládají příliš velký význam.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na školách v Karlovarském kraji, školy nejčastěji zmiňují nedostatečnou motivaci žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání (64 %) a nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (64 %). Dále se školy ve velké míře potýkají také s nedostatečnými znalostmi žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání (61 %), nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (58 %) a téměř polovina škol naráží také na nevhodné či žádné vybavení laboroří, odborných učeben nebo na nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů (shodně 47 %).

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Již menší podíl škol se potýká také s nedostatečnými nebo neodpovídajícími prostory (42 %), zastaralým vybavením IT pro výuku (39 %), nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání

ze strany jejich rodičů (39 %) a méně než třetina škol naráží na nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (28 %).

Přibližně čtvrtina škol se dále potýká s tím, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (25 %) nebo že nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (22 %). Pro 19 % škol v Karlovarském kraji pak je problémem také nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů a malá podpora polytechnického vzdělávání ze strany zaměstnavatelů.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 11) působí v případě **středních odborných učilišť** a **středních odborných škol** jako překážky v rozvoji polytechnického vzdělávání školy označily nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání, nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání a nedostatek finančních prostředků na úhradu vedení nepovinných předmětů. V případě SOU pak školy ve větší míře narážely také na nedostatečnou podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (53 %).

V případě **vyšších odborných škol** byly hlavními problémy nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (75 %).

Pro **gymnázia** je překážkami v realizaci podpory polytechnického vzdělávání především nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (80 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, nedostatečná jazyková vybava učitelů polytechnických předmětů a zastaralé vybavení IT pro výuku (shodně 70 %).

Pro **praktické školy** jsou významnými překážkami nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen, nedostatečné či neodpovídající prostory a neaktuální znalosti a dovednosti pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (vše shodně 100 %).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

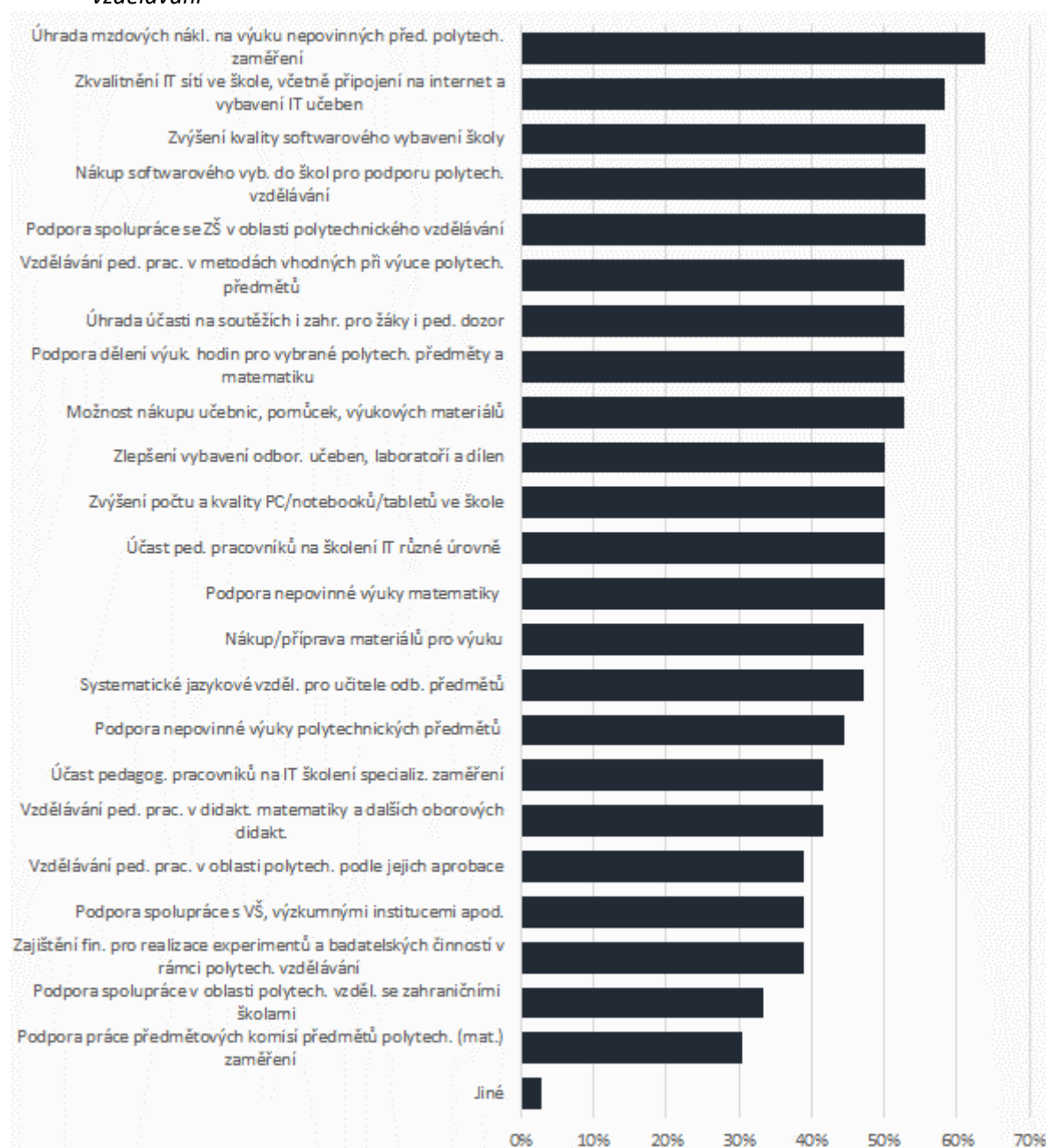
V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (64 %) a dále také zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (58 %), zlepšení kvality softwarového vybavení školy (56 %), nákup softwarového vybavení do škol (56 %) a podpora spolupráce se základními školami v oblasti polytechnického vzdělávání (též 56 %).

Více jak polovině škol v Karlovarském kraji by dále pomohla opatření týkající se vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů, úhrady účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor, podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (vše shodně 53 %). Polovina škol by pak ocenila také zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole, účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně a podporu nepovinné výuky matematiky.

Mezi 40-50 % škol se by pak ocenilo nákup či přípravu materiálů pro výuku (47 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (47 %), podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů (44 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (42 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových

didaktikách (42 %). 39 % škol v Karlovarském kraji dále zmiňovalo, že by jim pomohlo vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační a dále také podpora spolupráce s VŠ a výzkumnými institucemi a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání. Třetina škol by dále ocenila podporu spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami a 31 % škol by pomohla podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření.

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 12), tak pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** je mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v realizaci podpory polytechnického vzdělávání, zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. **SOU** je velmi důležitá také podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (71 %)

a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (59 %). Pro **SOŠ** je dále důležité také zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (58 %).

Vyšším odborným školám by ve velké míře pomohlo systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (75 %) a dále také úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, nákup softwarového vybavení, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku, úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (vše shodně 50 %).

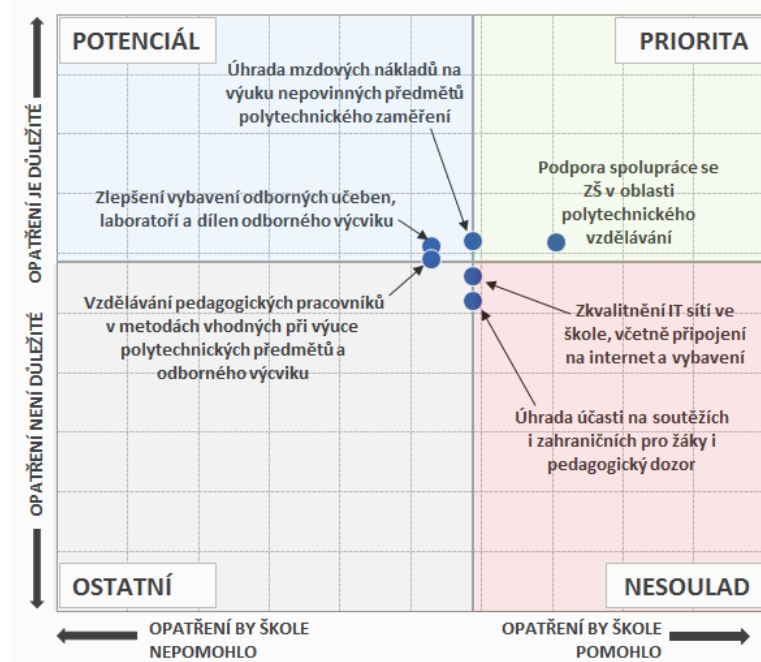
Pro **gymnázia** je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci podpory polytechnického vzdělávání, nákup softwarového vybavení (90 %). Mezi další významná opatření se pak řadí úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (80 %).

V případě **praktických škol** jsou významnými opatřeními zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, zvýšení kvality softwarového vybavení školy, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (vše shodně 100 %).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se podpory spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (71 %), zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (59 %), úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (59 %) a úhrady účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (59 %).

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Více jak polovina středních odborných učilišť by dále ocenila zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (53 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných učilišť podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání. Toto opatření bylo školami velmi často zmiňováno

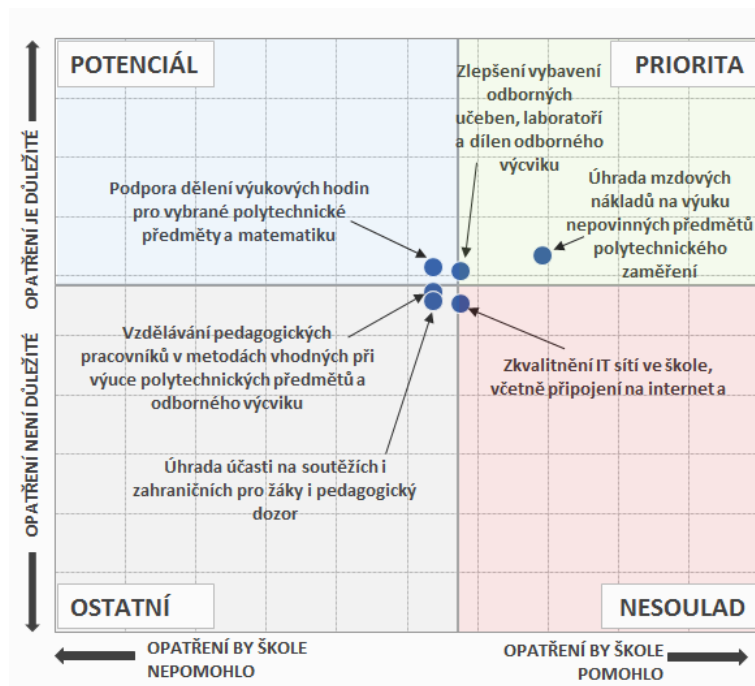
a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité. Do jisté

míra lze za prioritu škol označit také úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Toto opatření zmiňoval relativně velký podíl škol a ty mu zároveň přikládaly vyšší důležitost.

Prostor pro další rozvoj polytechnického vzdělávání by mohlo přinést zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku. Vzhledem k tomu, že jsou tato opatření ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považována za relativně důležitá, představují potenciál rozvoje polytechnického vzdělávání na středních odborných učilištích v Karlovarském kraji.

Střední odborné školy podobně v největší míře uváděly potřebu úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (69 %). Dále by pak školám pomohlo především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (58 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (též 58 %) a 54 % škol by pomohlo také vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku, úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor, podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání.

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší priority středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá. Školy ve větší míře zmiňovaly také potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, ale tomuto opatření

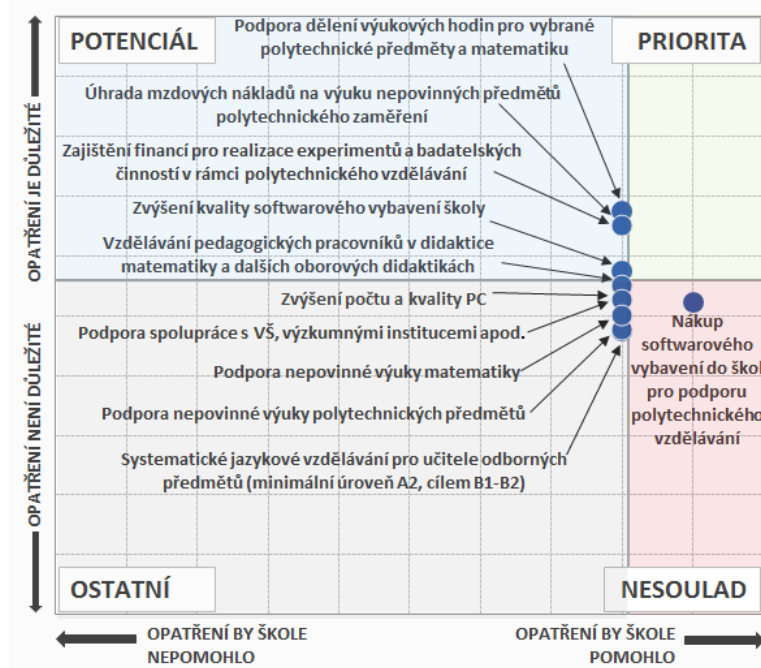
přikládaly podprůměrný význam.

Potenciál středních odborných škol na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Přestože toto opatření není školami tak často zmiňováno jako opatření prioritní, důležitost tohoto opatření lze ve srovnání s ostatními položkami považovat za nadprůměrnou.

Pro **gymnázia** je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci podpory polytechnického vzdělávání, nákup softwarového vybavení (90 %). Mezi další významná opatření se pak řadí zvýšení počtu a kvality PC, zvýšení kvality softwarového vybavení školy, vzdělávání

pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách, úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod., podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů, podpora nepovinné výuky matematiky, systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (vše shodně 80 %).

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro gymnázia leží potenciál v podpoře dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, úhradě mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů, zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelské činnosti a ve zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Přestože tato opatření jsou školami zmiňována v průměrné míře, jejich důležitost je ve srovnání s ostatními opatřeními relativně vysoká.

Gymnázia dále velmi často zmiňovala nákup softwarového vybavení do škol i přesto, že toto opatření nepovažují ve srovnání

s ostatními za příliš důležité.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

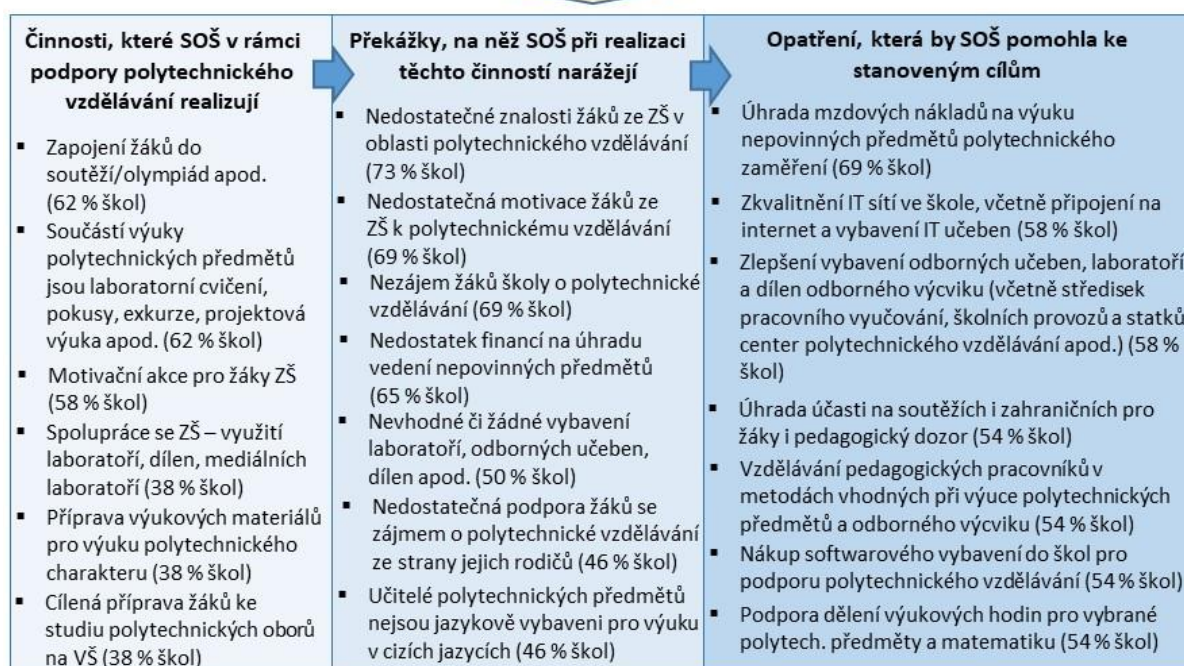
Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (76 % škol)	Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (59 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (47 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Máme zpracovány plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány (obsahově i časově); do těchto plánů je zahrnuto i průřezové téma či vzdělávací oblast Člověk a svět práce. (47 % škol)		Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (47 % škol)	
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (41 % škol)		Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (41 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
▪ Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (65 % škol) ▪ Motivační akce pro žáky ZŠ (65 % škol) ▪ Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (59 % škol) ▪ Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (59 % škol) ▪ Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (53 % škol) ▪ Rozvíjíme polytechnické vzdělávání dospělých (41 % škol)	▪ Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (71 % škol) ▪ Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (65 % škol) ▪ Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (65 % škol) ▪ Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (53 % škol) ▪ Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (53 % škol) ▪ Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (47 % škol)	▪ Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (71 % škol) ▪ Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (59 % škol) ▪ Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (59 % škol) ▪ Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (59 % škol) ▪ Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (53 % škol) ▪ Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (53 % škol)

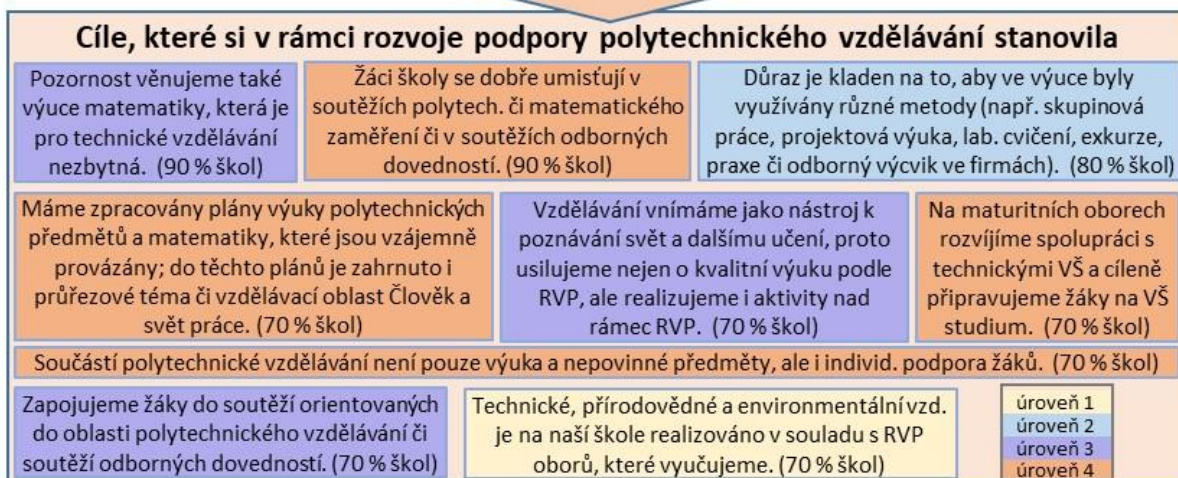
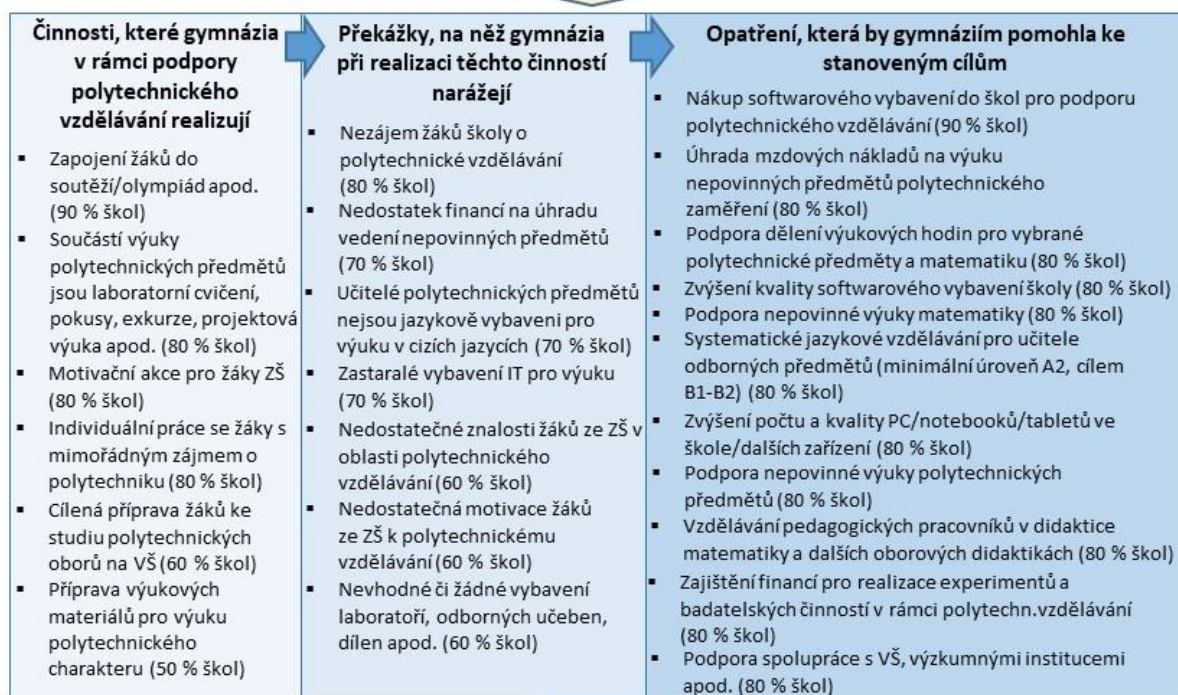
Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (82 % škol)	Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (65 % škol)	Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (65 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Máme zpracovány plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány (obsahově i časově); do těchto plánů je zahrnuto i průřezové téma či vzdělávací oblast Člověk a svět práce. (65 % škol)	Podporujeme samostatnou práci žáků v této oblasti; témata takové práce tvoří často náměty od zaměstnavatelů či spolupracujících VŠ a výzkumných institucí, cílem je řešení reálných problémů z oblasti polytechniky. (59 % škol)		Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (59 % škol)
Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (59 % škol)			

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-11 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

**Příloha 13: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy**

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		35%		+ 15%
	Základní úroveň		76%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		41%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		33%		+ 7%
	Nejvyšší úroveň		32%		+ 26%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň		32%		+ 18%
	Základní úroveň		81%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		46%		+ 11%
	Pokročilá úroveň		33%		+ 13%
	Nejvyšší úroveň		24%		+ 27%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň		44%		+ 20%
	Základní úroveň		70%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		48%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		53%		+ 10%
	Nejvyšší úroveň		34%		+ 38%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň		26%		+ 17%
	Základní úroveň		75%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 19%
	Pokročilá úroveň		25%		+ 25%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 10%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		38%		+ 12%
	Základní úroveň		100%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		75%		+ 13%
	Pokročilá úroveň		50%		+ 25%
	Nejvyšší úroveň		10%		+ 0%

**Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy**

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	11		23	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	11		22	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	10		21	
	Spolupráce se ZŠ – využití lab., dílen, mediálních lab.	10		14	
	Příprava výuk. materiálů pro výuku polytech. charakteru	9		16	
SOŠ (N=26)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	16		23	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	16		21	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	15		22	
	Příprava výuk. materiálů pro výuku polytech. charakteru	10		16	
	Spolupráce se ZŠ – využití lab., dílen, mediálních lab.	10		14	
Gymnázium (N=10)	Cílená příprava žáků ke studiu polytech. oborů na VŠ	10		13	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	9		23	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	8		22	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	8		21	
	Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	8		14	
VOŠ (N=4)	Cílená příprava žáků ke studiu polytech. oborů na VŠ	6		13	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	3		23	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	3		21	
Praktická škola (N=2)	Motivační akce pro žáky ZŠ	2		22	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	1		23	
	Příprava výuk. materiálů pro výuku polytech. charakteru	1		16	
	Aktivně podporujeme předškolní polytechnickou výchovu	1		7	

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytech. vzděl.	12	71%	22	61%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	11	65%	23	64%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	11	65%	23	64%
	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	9	53%	21	58%
	Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytech. vzděl. ze strany jejich rodičů	9	53%	14	39%
SOŠ (N=26)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytech. vzděl.	19	73%	22	61%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	18	69%	23	64%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	18	69%	23	64%
	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	17	65%	21	58%
Gymnázium (N=10)	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	8	80%	23	64%
	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	7	70%	21	58%
	Učitelé polytech. předm. nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích	7	70%	17	47%
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	7	70%	14	39%
VOŠ (N=4)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	3	75%	23	64%
	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	3	75%	21	58%
Praktická škola (N=2)	Nevhodné či žádné vybavení lab., odb. učeben, dílen	2	100%	17	47%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	2	100%	15	42%
	Ped. pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytech. oblasti	2	100%	8	22%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	12	71%	20	56%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	10	59%	21	58%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahr. pro žáky i ped. dozor	10	59%	19	53%
	Úhrada mzdových nákl. na výuku nepovinných před. polytech. zaměření	10	59%	23	64%
SOŠ (N=26)	Úhrada mzdových nákl. na výuku nepovinných před. polytech. zaměření	18	69%	23	64%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	15	58%	21	58%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	15	58%	18	50%
Gymnázium (N=10)	Nákup softwarového vyb. do škol pro podporu polytech. vzdělávání	9	90%	20	56%
	Úhrada mzdových nákl. na výuku nepovinných před. polytech. zaměření	8	80%	23	64%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	8	80%	20	56%
	Podpora dělení výuk. hodin pro vybrané polytech. předměty a matematiku	8	80%	19	53%
VOŠ (N=4)	Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů	3	75%	17	47%
	Úhrada mzdových nákl. na výuku nepovinných před. polytech. zaměření	2	50%	23	64%
	Nákup softwarového vyb. do škol pro podporu polytech. vzdělávání	2	50%	20	56%
	Vzdělávání ped. prac. v metodách vhodných při výuce polytech. před. a odb. výcviku	2	50%	19	53%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahr. pro žáky i ped. dozor	2	50%	19	53%
	Podpora dělení výuk. hodin pro vybrané polytech. předměty a matematiku	2	50%	19	53%
Praktická škola (N=2)	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	2	100%	21	58%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	2	100%	20	56%
	Vzdělávání ped. prac. v metodách vhodných při výuce polytech. před. a odb. výcviku	2	100%	19	53%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	2	100%	19	53%

Pozn.: U v pořadí druhé položky VOŠ a gymnázií a u praktických škol byla ponechána první tři opatření podle celkových hodnot za kraj

6 Rozvoj kariérového poradenství v Karlovarském kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

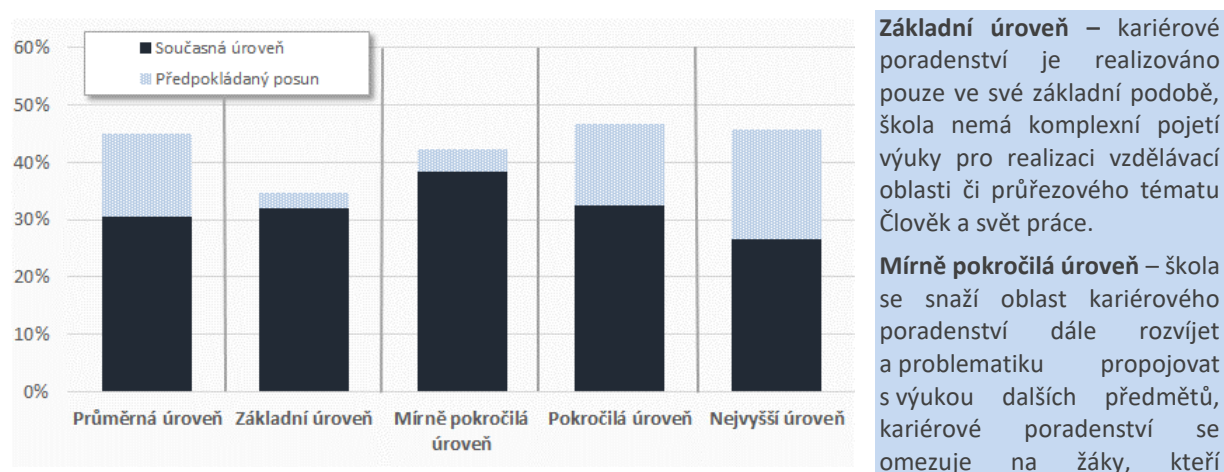
- V rámci kariérového poradenství jsou činnosti škol relativně rovnoměrně rozložené mezi všechny čtyři úrovně. Školy nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do mírně pokročilé (škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor) nebo základní či pokročilé úrovně. Napříč všemi typy škol se projevuje zájem dále rozvíjet kariérové poradenství a posunout se v realizovaných aktivitách na nejvyšší úroveň (SOU, SOŠ a praktické školy) nebo případně na pokročilou úroveň (gymnázia a VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (s výjimkou VOŠ). Školy dále vyvíjejí činnost v podpoře žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (s výjimkou gymnázií), věnují se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (především SOU, SOŠ a VOŠ), realizují odborný výcvik/praxi v reálném pracovním prostředí (především SOU, SOŠ a praktické školy) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (především gymnázia a VOŠ). SOU a praktické školy se mimo již zmíněné ve velké míře věnují také spolupráci s rodiči, SOŠ a VOŠ zapojují odborníky z praxe do výuky a gymnázia žákům poskytují služby kariérového poradenství.
- Školy nejčastěji narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (platí pro všechny typy škol) a nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství na školách (taktéž platí pro všechny typy škol). Dále školy narážejí na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (především SOŠ, VOŠ a gymnázia) a absenci pozice kariérového poradce (především SOU, VOŠ a praktické školy). Pro SOU a praktické školy jsou mimo již zmíněné také významnou překážkou nedostačující možnosti pro zajištění kariérového poradenství a pro gymnázia nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (bez ohledu na zaměření školy). Školy dále zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (s výjimkou praktických škol) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (platí především pro SOU, SOŠ a VOŠ). SOŠ a VOŠ by dále uvítaly především zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit a VOŠ také možnost základního vzdělávání kariérových poradců. Gymnáziím by mimo již zmíněné pomohla také spolupráce s vysokými školami.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v Karlovarském kraji v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do mírně pokročilé úrovně (38 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství a o jeho propojování s výukou dalších předmětů, nebo do pokročilé úrovně (32 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, a základní úrovně (32 %), ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. Nejmenší podíl aktivit (27 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

V rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 19 %). O něco méně výrazný posun (o 14 %) pak lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 4 % a jen k velice nízkému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

potřebují změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

I z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 17) jsou podíly realizovaných aktivit spadajících do jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** realizují v rámci kariérového poradenství i přes relativně rovnoměrné rozložení nejčastěji aktivity, jež lze zařadit především do základní či mírně pokročilé úrovně. Školy tedy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě nebo se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů. Do budoucna se pak školy plánují posouvat především směrem k internímu systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (nejvyšší úroveň).

Gymnázia realizují v rámci kariérového poradenství i přes relativně rovnoměrné rozložení nejčastěji aktivity, jež lze zařadit především do nejvyšší úrovně (34 %) a největší posun pak plánují v rámci pokročilé úrovně (22 %), kdy má škola zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství.

U **vyšších odborných škol** výrazněji vystupuje realizace aktivit spadající do pokročilé úrovně (42 %) a v rámci této úrovně se školy plánují také nejvíce posouvat (předpokládaný posun o 21 %) a v případě **praktických škol** jsou v oblasti kariérového poradenství nejčastěji realizovány aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně (70 %) a posun je pak plánován především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 36 %).

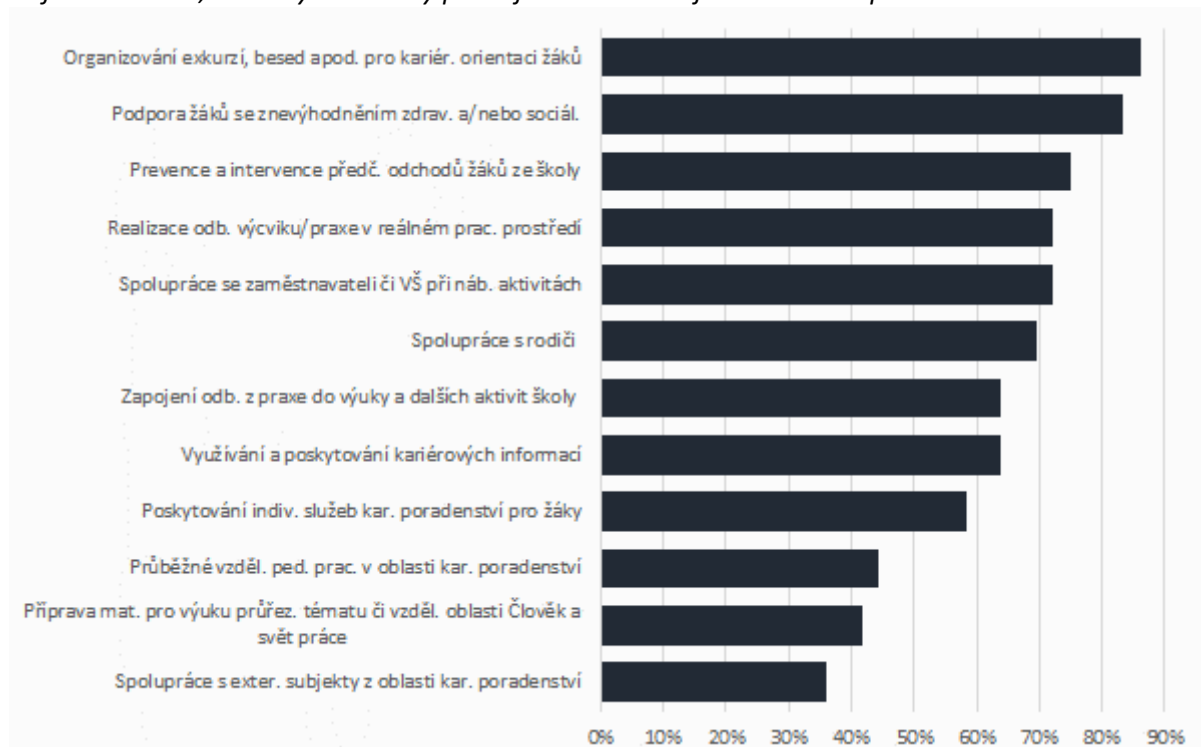
6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji se v rámci rozvoje kariérového poradenství v převážné většině zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (86 %). Častá je ale také podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (83 %), prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (75 %), realizace odborného výcviku nebo praxe v reálném pracovním prostředí (72 %) a spolupráce se zaměstnavateli či s vysokými školami při náborových aktivitách (72 %).

Školy dále ve větší míře také spolupracují s rodiči žáků (69 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (64 %), využívají a poskytují kariérové informace (64 %) a více než polovina škol také poskytuje individuální služby kariérového poradenství (58 %).

Již v menší míře se pak školy věnují také průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (44 %), přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (42 %) a spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (36 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 18) v rámci rozvoje kariérového poradenství na škole v největší míře **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** realizují odborný výcvik či praxi v reálném pracovním prostředí, podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním, organizují

exkurze či besedy pro kariérovou orientaci žáků a věnují se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy. SOU dále ve velké míře spolupracují s rodiči žáků (82 %) a SOŠ zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (77 %).

Všechny **vyšší odborné školy** uvedly, že podporují žáky se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním, spolupracují se zaměstnavateli či vysokými školami při náborových aktivitách, zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy a dále se také věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (vše shodně 100 %).

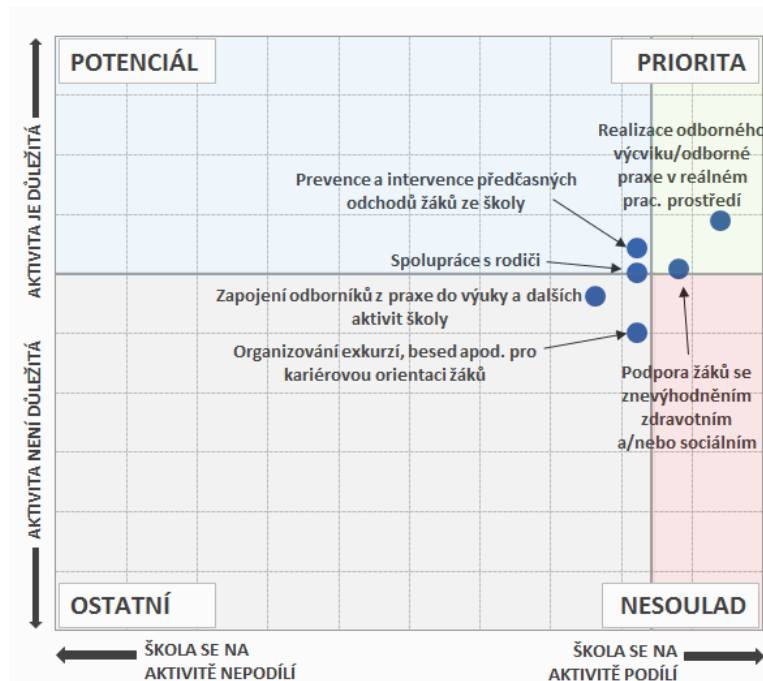
Pro **gymnázia** jsou nejvýznamnějšími činnostmi organizace exkurzí či besed pro kariérovou orientaci žáků a využívání a poskytování kariérových informací (100 %). Dalšími velmi významnými aktivitami gymnázií je spolupráce se zaměstnavateli či vysokými školami při náborových aktivitách a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství (80 %).

Všechny **praktické školy** mezi své aktivity na podporu kariérového poradenství řadí organizování exkurzí či besed pro kariérovou orientaci žáků, podporu žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním, realizaci odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí a spolupráci s rodiči žáků.

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Ze sledovaných aktivit realizuje většina **středních odborných učilišť** odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (94 %). Školy dále ve velké míře podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (88 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (82 %), spolupracují s rodiči žáků (82 %) a věnují se prevenci a intervencím předčasných odchodů žáků ze školy (82 %). 76 % škol se dále zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit.

Graf 51: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

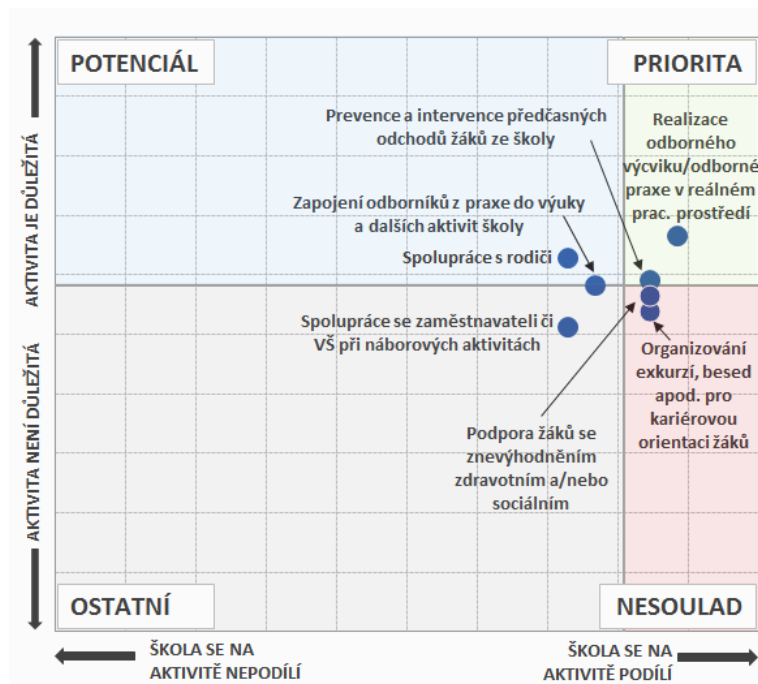
Pokud se zaměříme na důležitost nejméně často realizovaných aktivit realizovaných na středních odborných učilištích, představuje jejich největší prioritu realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí a dále také podpora žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním. Těmito činnostem se školy věnují v největší míře a ve srovnání s ostatními sledovanými položkami jim také přiřkládají relativně velký význam.

Potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na školách pak představuje prevence

a intervence předčasných odchodů ze školy a spolupráce s rodiči žáků. Na těchto aktivitách se sice podílí menší podíl škol, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami jsou tyto aktivity hodnoceny jako velmi důležité.

Střední odborné školy se podobně jako učiliště věnují především realizaci odborného výcviku v reálném pracovním prostředí (88 %). Dále se školy věnují organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, prevenci a intervencím předčasných odchodů žáků ze školy a podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (vše shodně 85 %). Střední odborné školy se dále věnují také zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (77 %), spolupráci se zaměstnavateli či vysokými školami při náborových aktivitách (73 %) a spolupráci s rodiči žáků (73 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto činnost školy uváděly v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami také považovaly za nejvýznamnější.

Jistou prioritu pro střední odborné školy představuje prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy i přesto, že této aktivitě školy přikládaly již o něco menší význam.

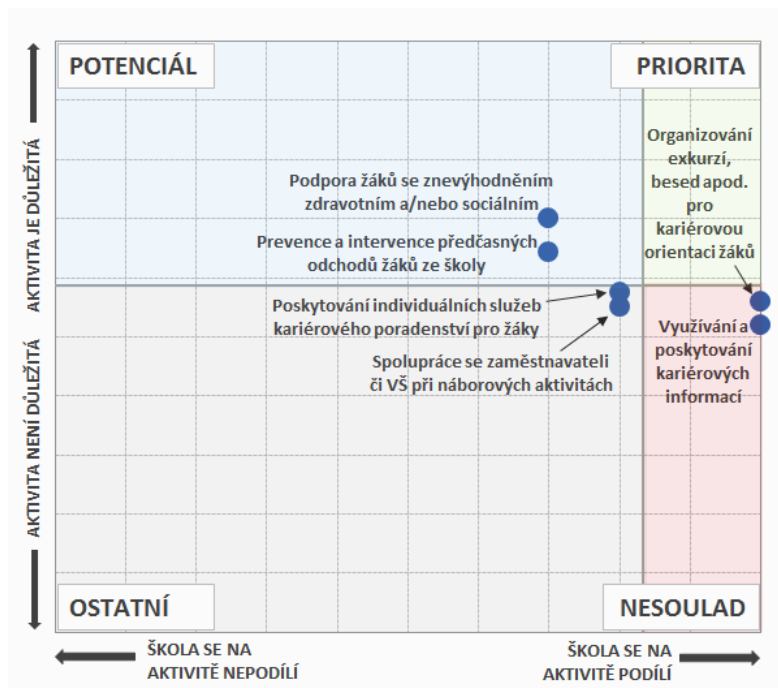
Ve větší míře se školy v Karlovarském kraji věnují také organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a podpoře žáků se znevýhodněním zdravotním a nebo sociálním. Těmto opatřením ale školy nepřikládají tak velký význam.

Střední odborné školy se dále již v menší míře věnují také spolupráci s rodiči a zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Vzhledem k tomu, že těmto aktivitám přikládají ve srovnání s ostatními sledovanými položkami relativně velký význam, představují spíše potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství.

Gymnázia v Karlovarském kraji se zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a využívání a poskytování kariérových informací (shodně 100 %). Dalšími velmi významnými aktivitami gymnázií je spolupráce se zaměstnavateli či vysokými školami při náborových aktivitách a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství (shodně 80 %) a 70 % gymnázií se věnuje prevenci a intervencím předčasných odchodů žáků ze školy a podpoře žáků se zdravotním a nebo sociálním znevýhodněním.

V případě gymnázií představuje potenciál rozvoje kariérového poradenství právě prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy a podpora žáků se zdravotním a nebo sociálním znevýhodněním. Těmto aktivitám se školy věnují sice v menší míře, ale přikládají jim relativně velký význam.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Ve větší míře se pak gymnázia věnují organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a využívání a poskytování kariérových informací. I přes to, že se těmto aktivitám věnují všechna gymnázia v kraji, školy jim přikládají ve srovnání s aktivitami, které představují potenciál dalšího rozvoje této oblasti, spíše menší význam.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství narážejí střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji nejčastěji na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (58 %) a na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství (50 %).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Téměř 40 % škol má dále problém s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany zaměstnavatelů (39 %) a absencí pozice samostatného kariérového poradce (36 %), téměř třetina škol se potýká

s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (31 %) a čtvrtina škol naráží na nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství.

Za již relativně méně časté překážky v rozvoji kariérového poradenství na školách v Karlovarském kraji lze označit nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (19 %), nedostatek příležitostí ke vzdělávání kariérových poradců (19 %) a jejich nedostatečné vzdělání (14 %). V nejmenší míře pak školy zmiňovaly, že naráží na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (11 %) a nedostatečná podpora oblasti kariérové orientace ve škole (8 %). Je třeba zmínit i skutečnost, že nezanedbatelný podíl škol (11 %) deklaroval, že na žádné překážky v rámci rozvoje kariérového poradenství nenaráží.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 19) narážejí všechny typy škol ve větší míře na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů a na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole. **Střední odborná učiliště** dále narážejí ve velké míře také na absenci pozice samostatného kariérového poradce (41 %) a na nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (35 %). **Střední odborné školy** se pak dále potýkají také s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (50 %).

Vyšší odborné školy se mimo již zmíněné potýkají podobně jako SOŠ s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů a dále také s absencí pozice samostatného kariérového poradce (shodně 50 %).

Gymnázia v rozvoji kariérového poradenství na škole dále naráží na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (50 %), malý zájem ze strany zaměstnavatelů (40 %) a na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (30 %) a **praktické školy** se mimo již zmíněné potýkají s absencí pozice samostatného kariérového poradce (100 %) a s nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství (50 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na pořádání exkurzí, besed apod. (81 %). Školy by dále ve větší míře ocenily vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství (61 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (50 %).

Mezi významné oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství pro školy také řadí zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (44 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (42 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (42 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (39 %) a možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (36 %).

Třetině škol by dále pomohl rozvoj spolupráce s VŠ nebo podpora systematické spolupráce s personalisty podniků a téměř třetina škol by ocenila také možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (31 %).

Čtvrtina škol v Karlovarském kraji by ocenila přípravu komplexního pojetí pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole včetně zajištění podpory výuky tohoto tématu jak na škole, tak na národní úrovni. Nejméně často zmiňovanými opatřeními, která by pomohla školám v rozvoji kariérového poradenství, je tvorba vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (19 %) a podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (17 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 20) by **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** ocenily především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Mezi nejčastěji zmiňovaná opatření na SOŠ dále patří i zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (58 %).

V případě **vyšších odborných škol** byla v největší míře také zmiňovaná potřeba vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (75 %) a dále pak potřeba finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit a možností pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (50 %).

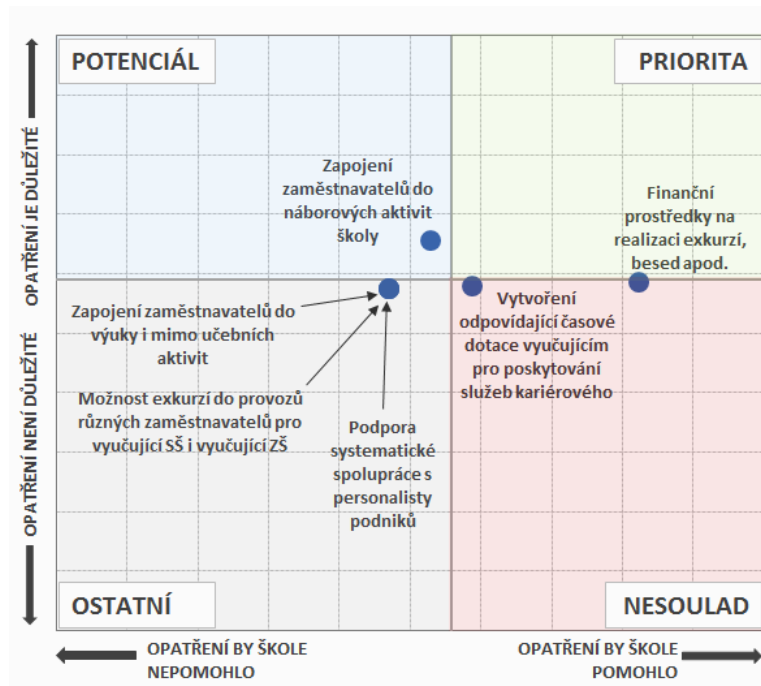
Gymnázia by v rozvoji kariérového poradenství na škole ocenila především vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (100 %), rozvoj spolupráce s vysokými školami (90 %) a finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (80 %).

Všechny **praktické školy** by pak podobně jako ostatní typy škol uvítaly především finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. a dále také vytvoření pozice samostatného kariérového poradce.

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště by v rámci rozvoje kariérového poradenství na školách ocenila především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (82 % škol). Více než polovina škol by pak dále uvítala také vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství (59 % škol) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (53 %). Školy dále ve velké míře zmiňovaly také potřebu zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit, exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol a potřebu podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (vše shodně 47 % škol).

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, stává se určitou prioritou středních odborných učilišť zajištění finančních prostředků na realizaci besed. Toto opatření je SOU zmiňováno nejčastěji a jeho důležitost se pohybuje kolem průměru.

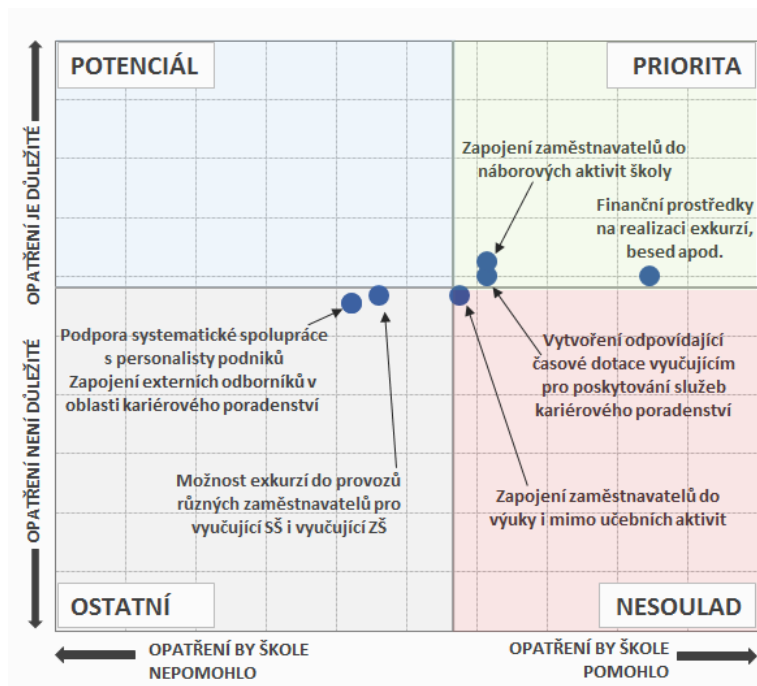
SOU by dále pomohlo také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství i přesto, že toho opatření je ve srovnání s předchozím považováno za méně důležité.

Prostor pro další rozvoj kariérového poradenství by mohlo přinést zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Přestože není toto opatření tak často zmiňováno ve srovnání s ostatními, SOU mu přiřkládají relativně velký význam.

Střední odborné školy by uvítaly především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 % škol). Dále školy uváděly, že by jim pomohlo zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (62 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (též 62 %).

Více než polovina středních odborných škol by ocenila také zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (58 %) a dále by školy ocenily také možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (46 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (42 %) a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (též 42 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

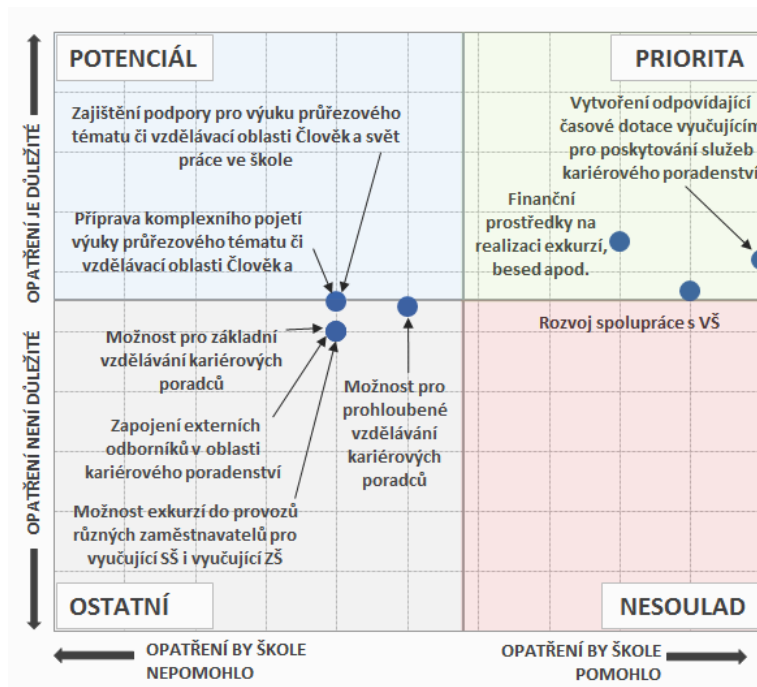

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představuje priority středních odborných škol zajištění finančních prostředků na organizaci exkurzí, besed apod., zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Tato opatření byla školami zmiňována nejčastěji a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako relativně důležitá.

Školy dále ve větší míře zmiňovaly také zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit, ale tomuto opatření přikládaly spíše podprůměrný význam.

Gymnázia v největší míře uváděla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohlo vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (100 %) a dále také rozvoj spolupráce s vysokými školami (90 %) a finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (80 %).

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Školy dále ve větší míře uváděly, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (50 %) a 40 % škol by pomohlo také zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a dále také příprava komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ.

V případě gymnázií představuje největší priority rozvoje kariérového poradenství vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, rozvoj spolupráce s vysokými školami a finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za velmi důležitá.

Za relativně důležitá opatření rozvoje kariérového poradenství označila gymnázia v Karlovarském kraji také přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a zajištění podpory výuky této oblasti na školách. Vzhledem k tomu, že toto opatření již zmiňoval menší podíl škol, představuje určitou prioritu dalšího rozvoje této oblasti.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

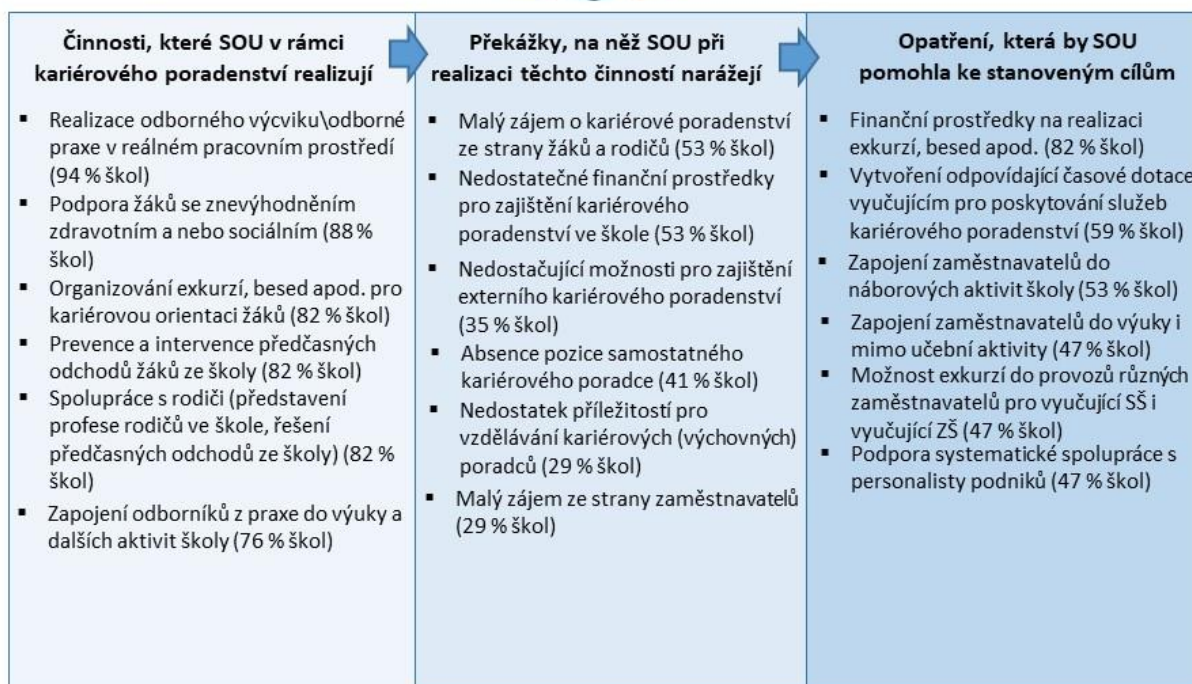
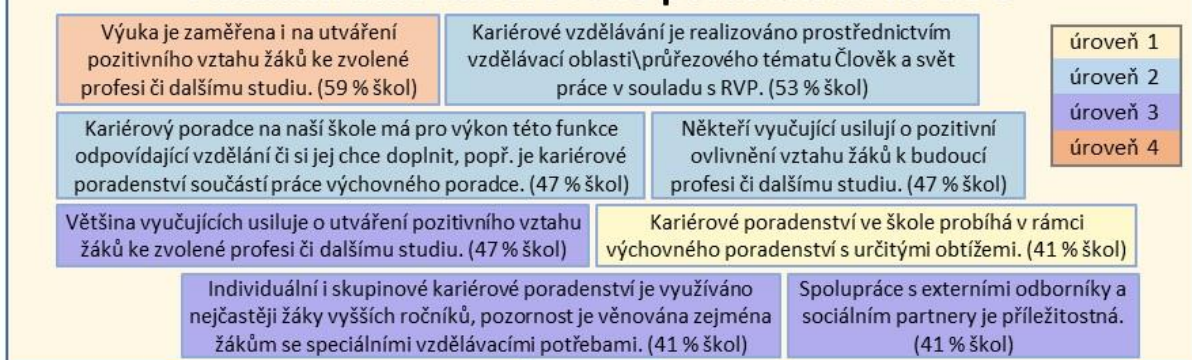
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a orandžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

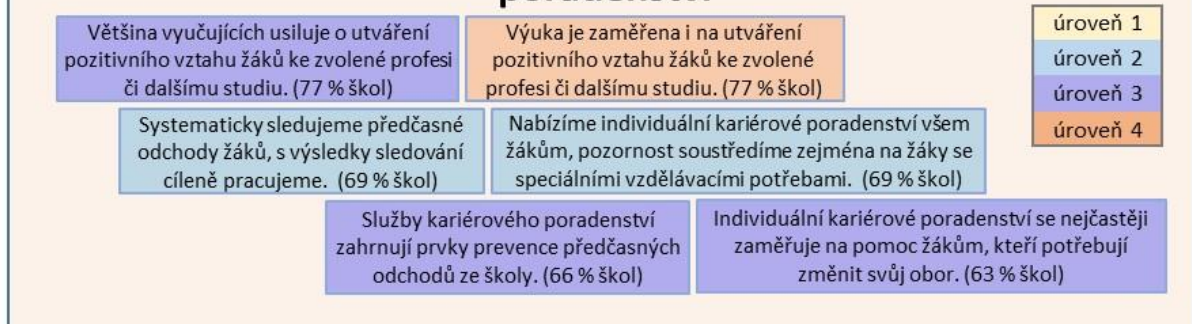
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním orandžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

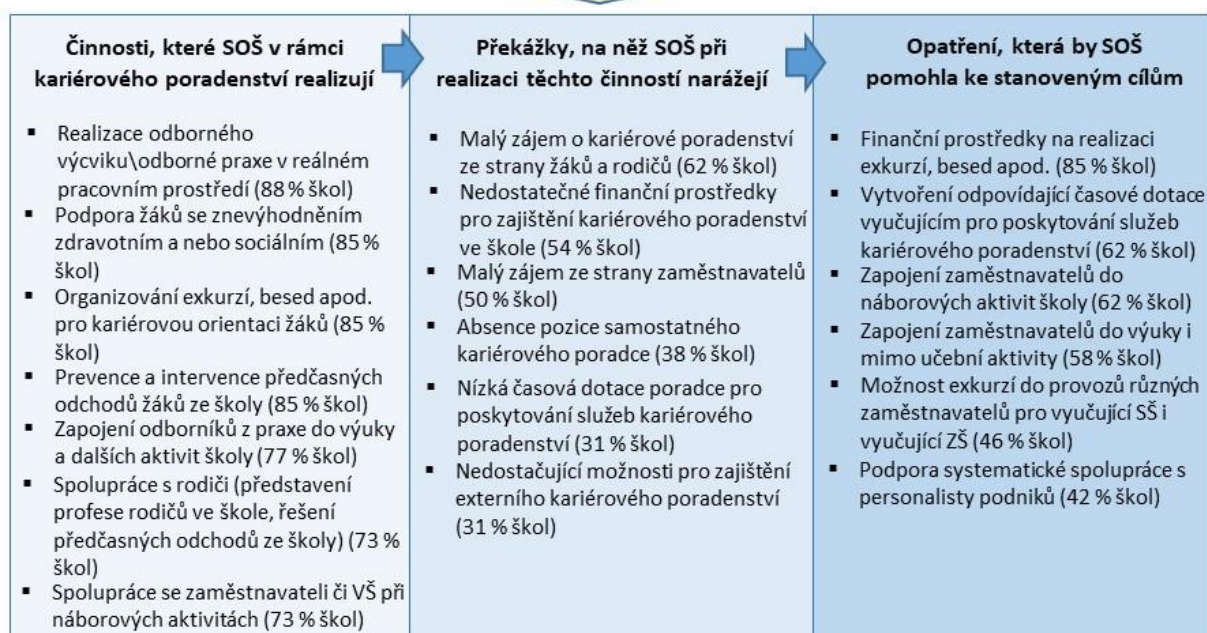
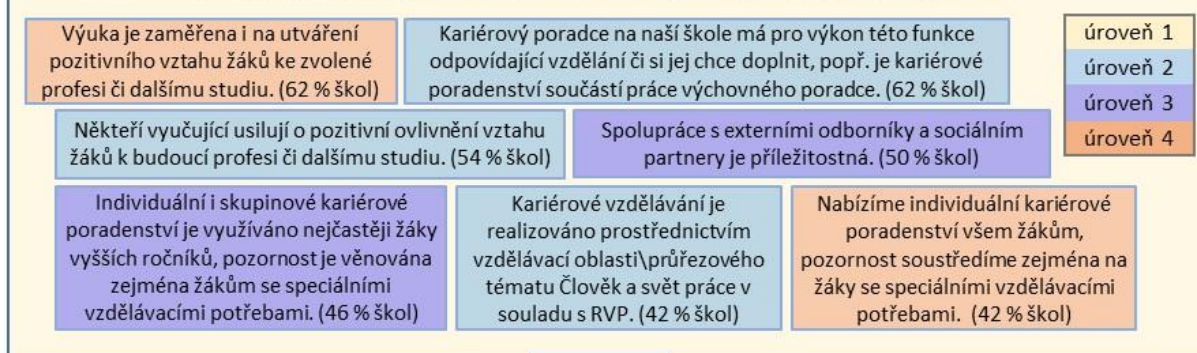

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

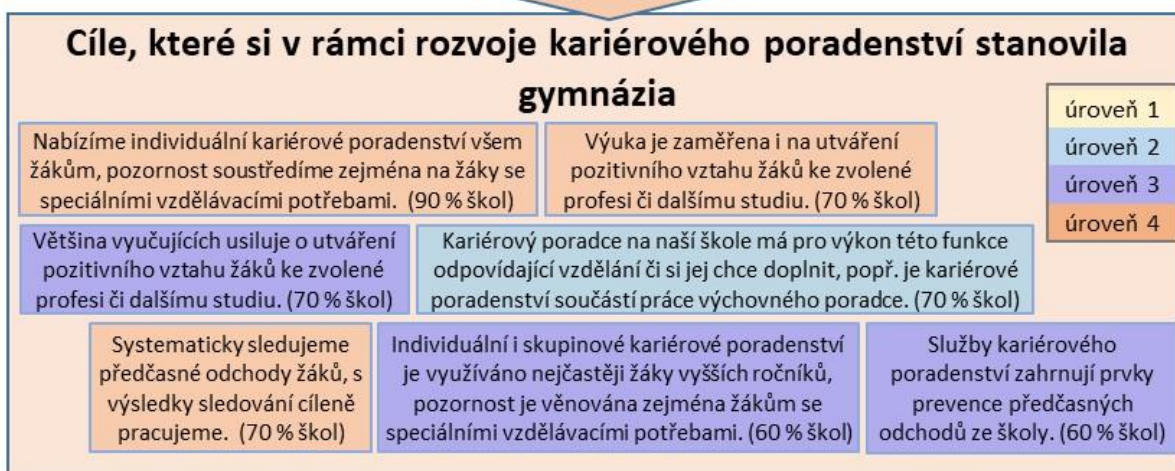
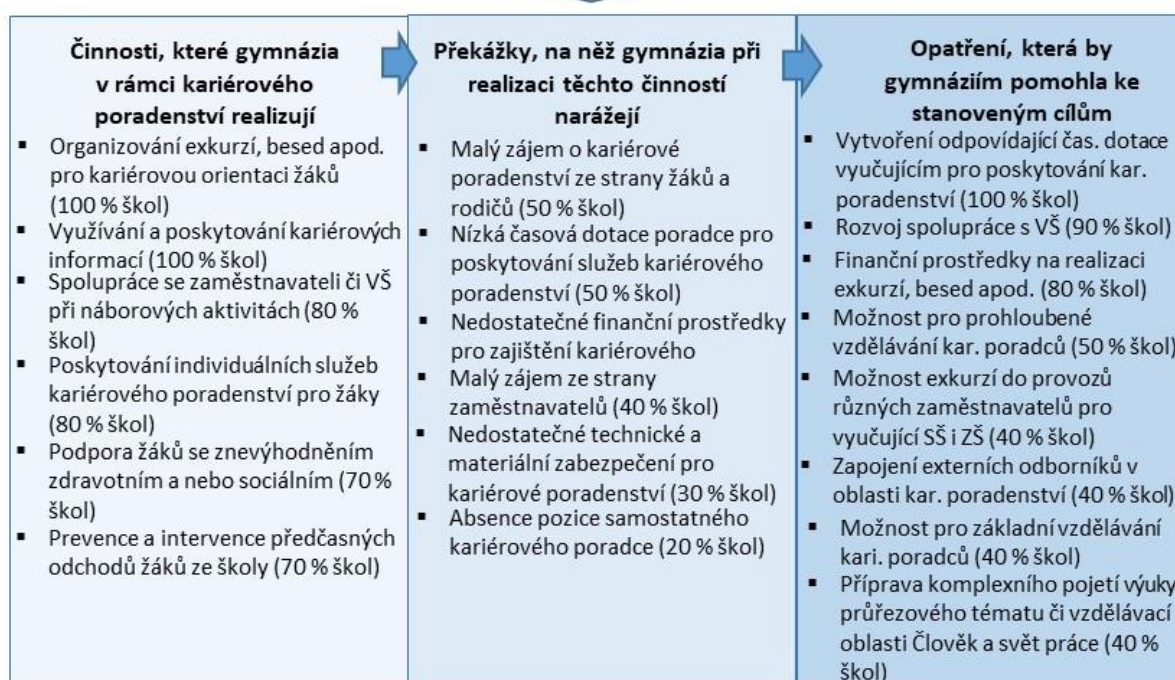
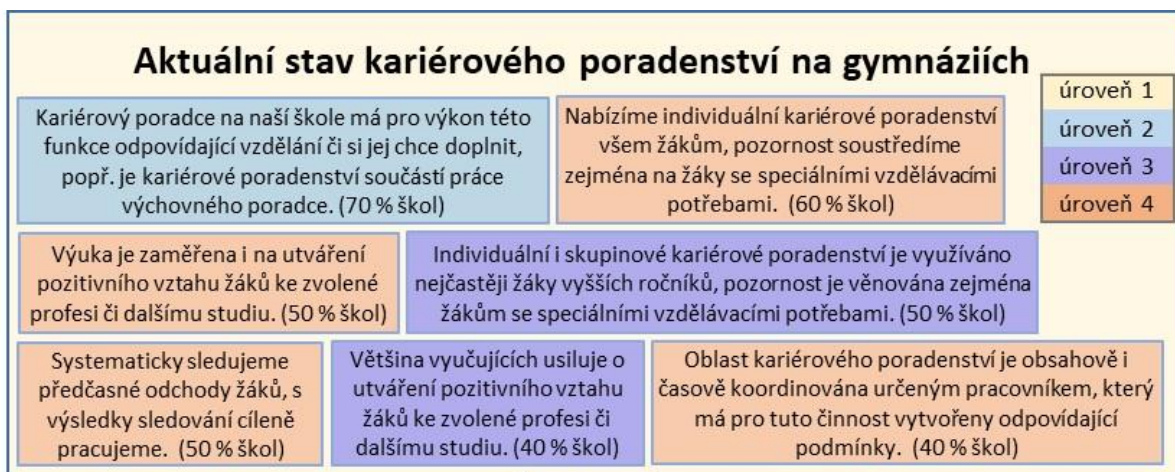
Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	 30%	 + 15%
	Základní úroveň	 38%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 39%	 + 6%
	Pokročilá úroveň	 34%	 + 14%
	Nejvyšší úroveň	 23%	 + 19%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň	 30%	 + 15%
	Základní úroveň	 37%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 38%	 + 5%
	Pokročilá úroveň	 35%	 + 17%
	Nejvyšší úroveň	 24%	 + 19%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň	 32%	 + 15%
	Základní úroveň	 25%	 + 5%
	Mírně pokročilá úroveň	 32%	 + 2%
	Pokročilá úroveň	 28%	 + 22%
	Nejvyšší úroveň	 34%	 + 16%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň	 33%	 + 13%
	Základní úroveň	 25%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 30%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 42%	 + 21%
	Nejvyšší úroveň	 29%	 + 14%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	 39%	 + 17%
	Základní úroveň	 25%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 70%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 50%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 21%	 + 36%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	16	 94%	26	 72%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	15	 88%	30	 83%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	14	 82%	31	 86%
	Prevence a intervence předč. odchodů žáků ze školy	14	 82%	27	 75%
	Spolupráce s rodiči	14	 82%	25	 69%
SOŠ (N=26)	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	23	 88%	26	 72%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	22	 85%	31	 86%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	22	 85%	30	 83%
	Prevence a intervence předč. odchodů žáků ze školy	22	 85%	27	 75%
	Zapojení odb. z praxe do výuky a dalších aktivit školy	20	 77%	23	 64%
Gymnázium (N=10)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	10	 100%	31	 86%
	Využívání a poskytování kariérových informací	10	 100%	23	 64%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náb. aktivitách	8	 80%	26	 72%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	8	 80%	21	 58%
VOŠ (N=4)	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	4	 100%	30	 83%
	Prevence a intervence předč. odchodů žáků ze školy	4	 100%	27	 75%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náb. aktivitách	4	 100%	26	 72%
	Zapojení odb. z praxe do výuky a dalších aktivit školy	4	 100%	23	 64%
Praktická škola (N=2)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	2	 100%	31	 86%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	2	 100%	30	 83%
	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	2	 100%	26	 72%
	Spolupráce s rodiči	2	 100%	25	 69%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	9	53%	21	58%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	9	53%	18	50%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	7	41%	13	36%
	Nedostačující možnosti pro zajištění ext. kar. poradenství	6	35%	9	25%
SOŠ (N=26)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	16	62%	21	58%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	14	54%	18	50%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	13	50%	14	39%
Gymnázium (N=10)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	5	50%	21	58%
	Nízká čas. dotace poradce pro poskytování sl. kar. poradenství	5	50%	11	31%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	4	40%	18	50%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	4	40%	14	39%
	Nedostatečné tech. a mat. zabezpečení pro kar. poradenství	3	30%	7	19%
VOŠ (N=4)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	2	50%	21	58%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	2	50%	18	50%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	2	50%	14	39%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	2	50%	13	36%
Praktická škola (N=2)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	2	100%	13	36%
	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	1	50%	21	58%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	1	50%	18	50%
	Nedostačující možnosti pro zajištění ext. kar. poradenství	1	50%	9	25%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	14	82%	29	81%
	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování služeb kariér. por.	10	59%	22	61%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	9	53%	18	50%
SOŠ (N=26)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	22	85%	29	81%
	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování služeb kariér. por.	16	62%	22	61%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	16	62%	18	50%
	Zapojení zaměst. do výuky i mimo učebních aktivit	15	58%	16	44%
Gymnázium (N=10)	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování služeb kariér. por.	10	100%	22	61%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	9	90%	12	33%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	8	80%	29	81%
VOŠ (N=4)	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování služeb kariér. por.	3	75%	22	61%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	2	50%	29	81%
	Zapojení zaměst. do výuky i mimo učebních aktivit	2	50%	16	44%
	Možnost pro prohloubené vzdělávání kar. poradců	2	50%	13	36%
Praktická škola (N=2)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	2	100%	29	81%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	2	100%	14	39%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Karlovarském kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

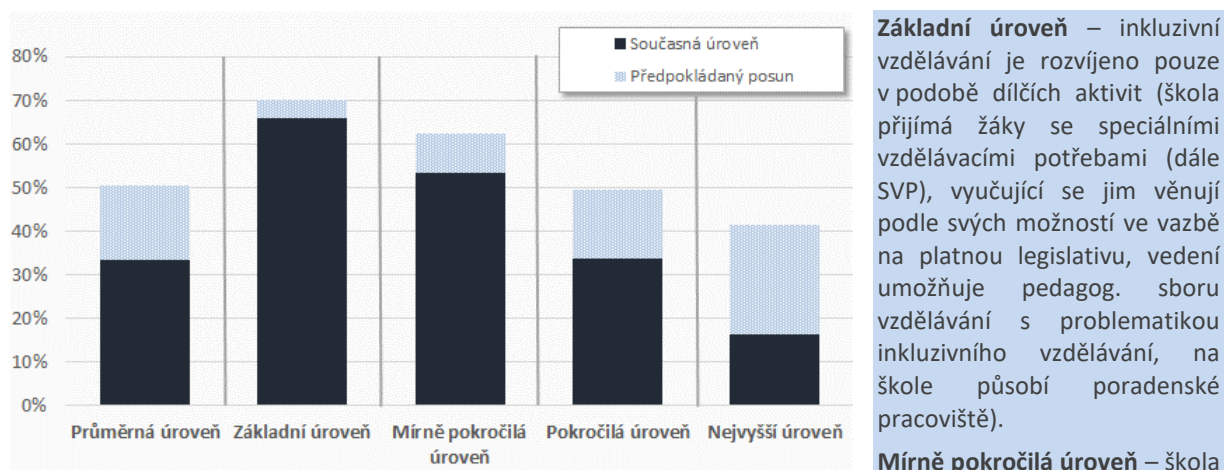
- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně. Inkluzivní vzdělávání je tedy hlavně rozvíjeno buďto prostřednictvím dílčích činností, nebo školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě mají prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání, a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (bez ohledu na zaměření školy) a vyučující na školách volí vhodné formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (bez ohledu na zaměření školy s výjimkou gymnázií). Dále školy zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány (s výjimkou VOŠ) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (především SOU a SOŠ). Vyučující na SOU a VOŠ dále mimo již zmíněné také ve velké míře volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a gymnázia mimo již zmíněné také ve velké míře zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (platí pro všechny typy škol s výjimkou praktických). Školy dále zmiňují nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (především SOŠ, VOŠ, gymnázia a praktické školy), příliš velký počet žáků ve třídě (platí pro všechny typy škol s výjimkou praktických) a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (především SOU, SOŠ a VOŠ). SOU a SOŠ se dále potýkají s malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany rodičů a žáků, gymnázia s nedostatečnými možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů, VOŠ s absencí školního pedagogického pracoviště v rozšířené podobě a praktické školy s neochotou vyučujících realizovat inkluzivní vzdělávání a s jeho nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (platí pro všechny typy škol s výjimkou praktických). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (platí pro všechny typy škol s výjimkou VOŠ) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (především pro SOŠ, VOŠ a gymnázia). SOU by mimo již zmíněné dále pomohla opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Gymnázia by ocenila systematické vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení, zajištění prostorových dispozic školy a asistentů pedagogů pro realizaci inkluzivního vzdělávání.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (66 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (53 %), kdy již mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání, které představuje pokročilou úroveň (34 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána v rámci nejvyšší úrovně (16 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší (předpokládaný posun o 25 %) či případně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 %). V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 9 % a v rámci základní úrovně pak o 4 %. Je tedy patrné, že střední a vyšší odborné školy v Karlovarském kraji mají zájem o vytvoření komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude případně dále ještě rozšiřováno.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz. příloha 21), tak **střední odborná učiliště i střední odborné školy** vykazují nejvíce aktivit, které lze zařadit do základní úrovně, kdy je inkluzivní vzdělávání realizováno pouze formou dílčích aktivit. Největší posun lze v případě těchto typů škol očekávat v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozvoje (nejvyšší úroveň). Také **vyšší odborné školy** nejvíce aktivit v této oblasti vykazují na základní úrovni (inkluzivní vzdělávání rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit – 56 %). Navýšení počtu aktivit pak plánují zejména na nejvyšší úrovni (o 28 %), tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále

doplňováno dalšími aktivitami, nebo na pokročilé úrovni (o 25 %), tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

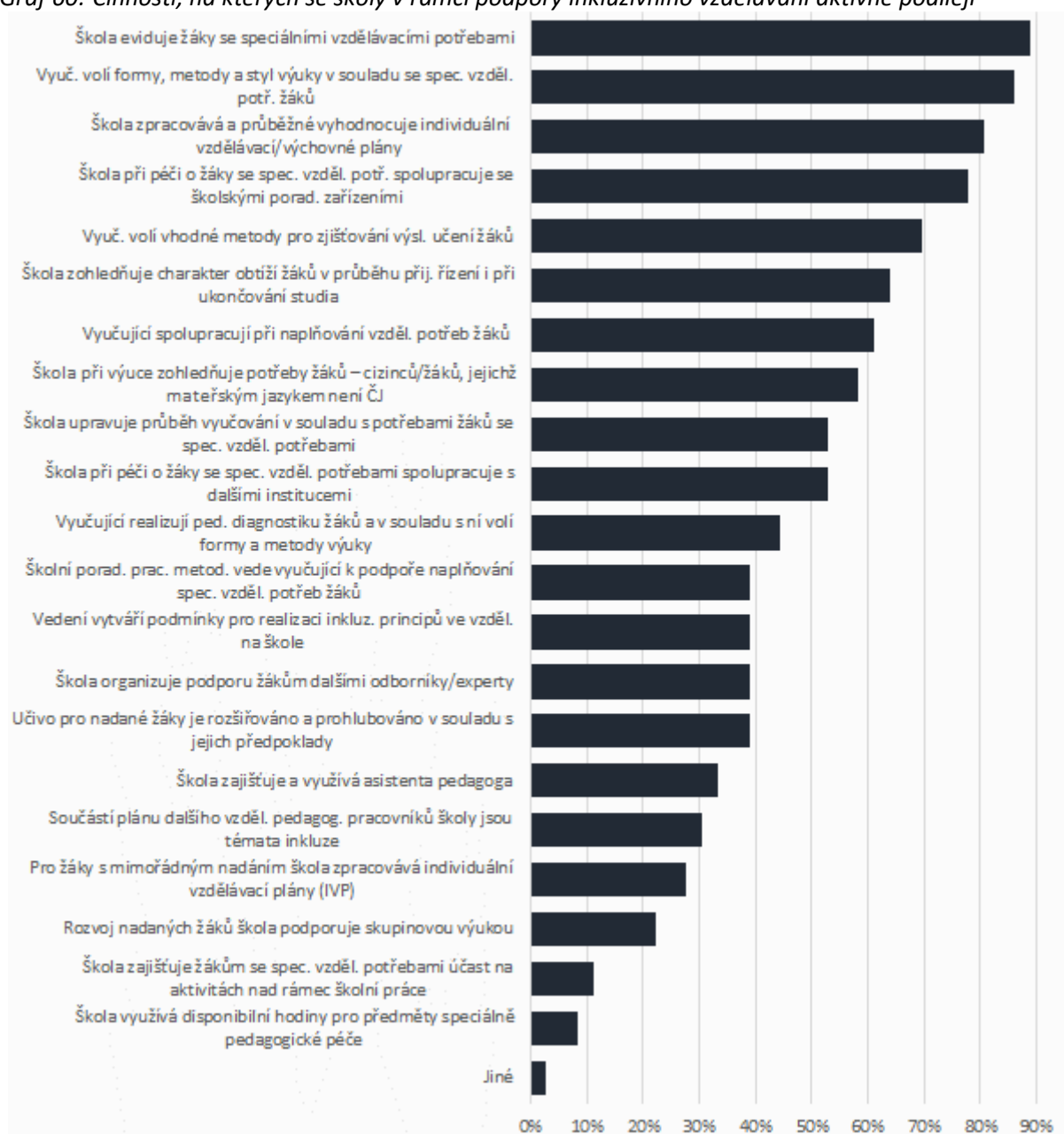
Gymnázia inkluzivní vzdělávání rozvíjejí především v rámci základní úrovně (63 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 29 %).

V případě **praktických škol** nejvíce činností spadá také do základní úrovně (75 %). Výraznější posun lze pak předpokládat především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 25 %).

7.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Karlovarském kraji v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (89 %).

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

Mezi další velmi časté aktivity škol se řadí zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů (81 %), spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (78 %) a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (64 %). Menší podíl škol také zohledňuje potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (58 %) či upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (53 %) nebo školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami věnují spolupráci s dalšími institucemi, jako jsou například neziskové organizace nebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (53 %).

V rámci této oblasti intervence vyvíjejí aktivitu nejen školy, ale také jejich pedagogičtí pracovníci. Ti v nejvyšší míře volí vhodné formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (86 %) a vhodné metody pro zjišťování výsledků učení (69 %). Pedagogičtí pracovníci dále v relativně vysoké míře spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků) – 61 % - a realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (44 %).

V menší míře také školní poradenská pracoviště metodicky vedou vyučující k podpoře naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků, vedení škol vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání, školy organizují podporu žákům dalšími odborníky či experty a učivo pro nadané žáky je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (vše shodně 39 %).

Třetina škol v Karlovarském kraji pak zajišťuje a využívá asistenta pedagoga a 31 % škol začleňuje do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy témata inkluze. Mezi aktivity, které jsou školami realizovány v nejnižší míře, se pak řadí zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (28 %), podpora rozvoje nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky (22 %) a dále pak účast žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na aktivitách nad rámec školní práce (11 %) a využívání disponibilních hodin pro předměty speciálně pedagogické péče (8 %).

Napříč všemi typy škol (viz příloha 22) je jednou z nejčastěji uváděných aktivit spojených s inkluzivním vzděláváním na školách evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Další většinou škol (s výjimkou gymnázií) velmi často uváděnou aktivitou spojenou s inkluzivním vzděláváním je také volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Všechny školy kromě VOŠ se také ve větší míře zaměřují na zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů.

Střední odborná učiliště a střední odborné školy dále ve velké míře při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a vyučující na SOU také volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (82 %). V případě VOŠ se školy mimo již zmíněné aktivity také zaměřují na volbu vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků.

Vysoký podíl **gymnázií** mimo již zmíněné aktivity zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (této aktivitě se věnuje 90 % škol).

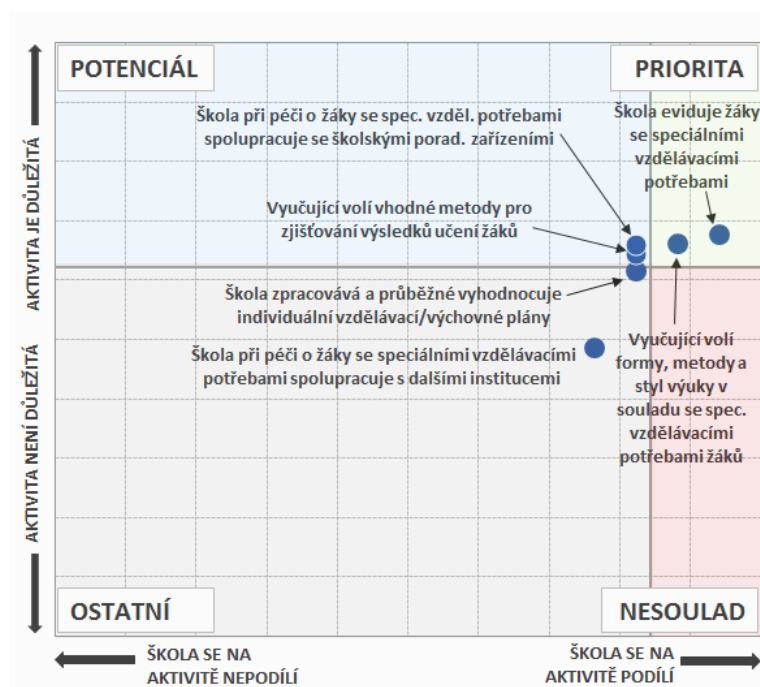
7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (94 %) a vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %).

Dalšími významnými aktivitami učilišť je zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů, volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupráce při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se školskými poradenskými

zařízeními, která je mají v péči (shodně 82 %). 76 % škol pak také při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi.

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud se zaměříme na důležitost jednotlivých činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání, představuje priority středních odborných učilišť evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Tyto aktivity školy zmiňovaly v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními položkami přikládaly větší význam.

Potenciál pak pro střední odborná učiliště představuje volba vhodných metod pro zjišťování výsledku učení žáků, spolupráce

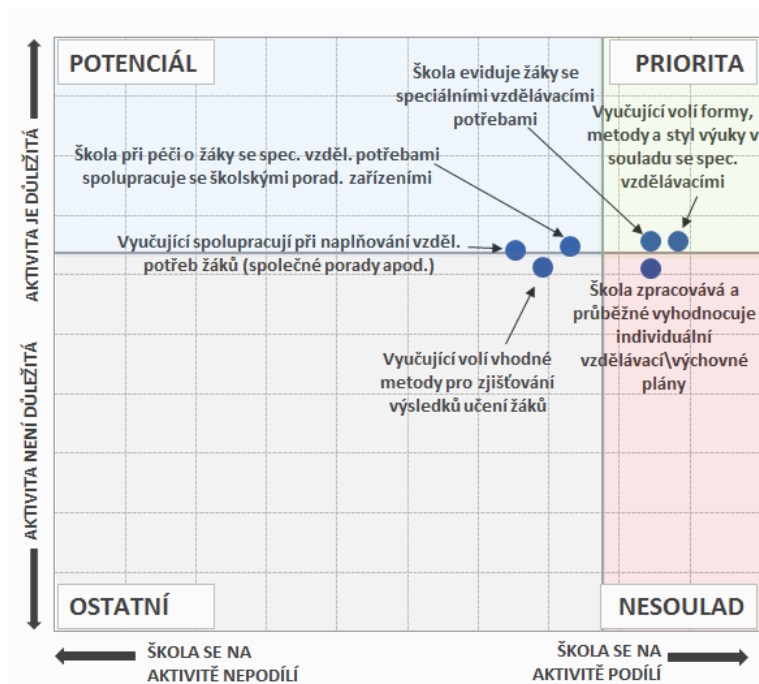
se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, a do jisté míry také zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů. Tyto aktivity školy sice zmiňovaly v menší míře, ale přikládají jim relativně velký význam. Již menší význam pak školy přikládají spolupráci s dalšími institucemi péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Střední odborné školy se v rámci inkluzivního vzdělávání v největší míře věnují volbě formy, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %) a dále pak také ve větší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (85 %) a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (85 %).

Téměř tři čtvrtiny škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (73 %). Na 69 % vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a na 65 % škol vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků.

Pro střední odborné školy představuje z hlediska důležitosti jednotlivých činností priority volba formy, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tyto aktivity školy velmi často zmiňovaly a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládaly relativně velký význam.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

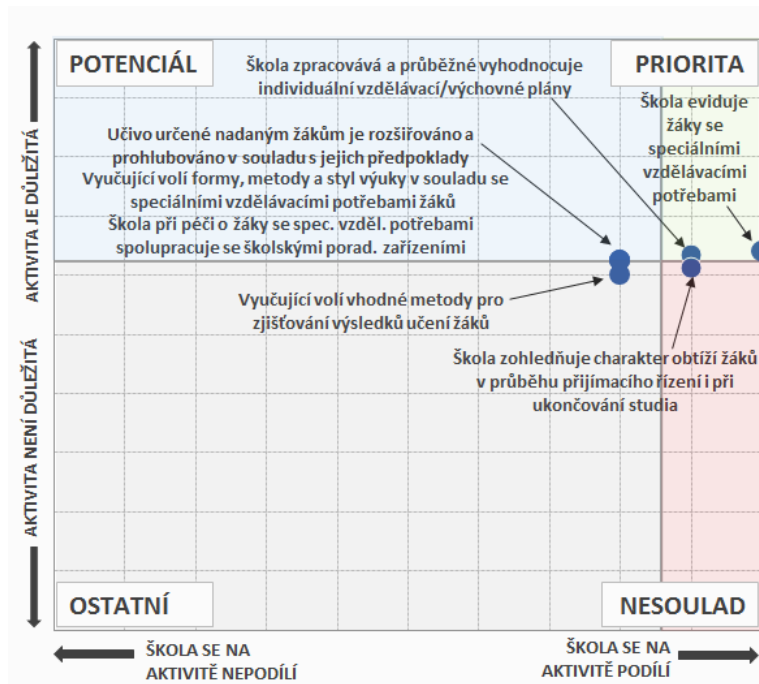

Ve větší míře zmiňovaly střední odborné školy také zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů, ale této aktivitě byl již přikládán spíše podprůměrný význam.

Větší význam přikládaly střední odborné školy spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními a spolupráci vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Jelikož však tyto aktivity zmiňoval spíše nižší podíl škol, představují jistý potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na školách.

Gymnázia se v oblasti inkluzivního vzdělávání podobně jako ostatní typy škol věnují především evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a dále zpracovávání a průběžnému vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (90 %) a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (90 %). Na 80 % škol pak vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Školy dále při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči a rozšiřují a prohlubují učivo určené nadaným žákům v souladu s jejich předpoklady (shodně 80 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje priority gymnázií evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dále do jisté míry také zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů. Tyto aktivity jsou školami zmiňovány nejčastěji a zároveň jsou hodnoceny jako velmi důležité.

Gymnázia dále považují za důležité prohlubování a rozšiřování učiva určeného nadaným žákům, volbu vhodných forem, metod a stylu výuky v souladu se

speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

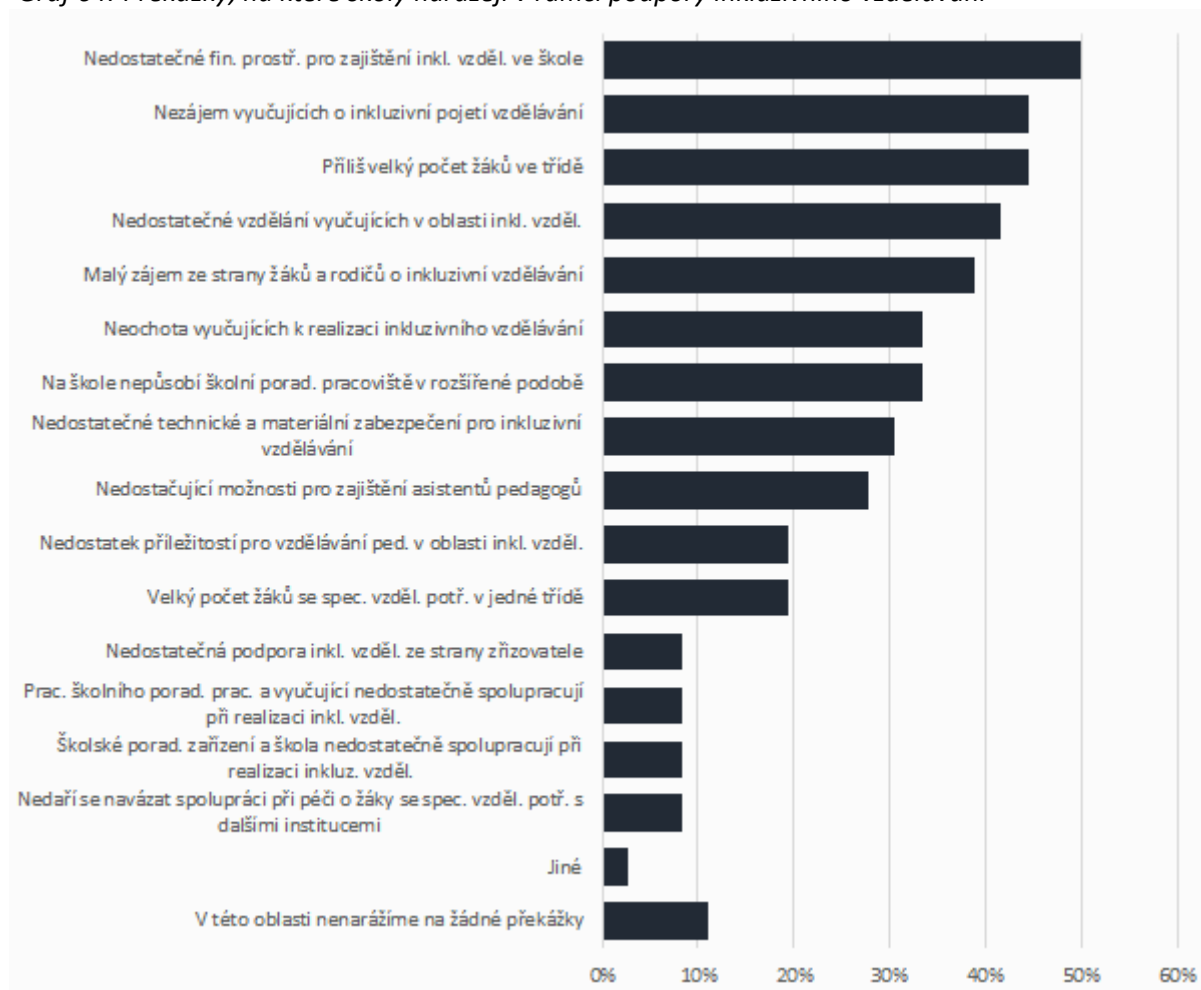
Vzhledem k tomu, že tyto aktivity zmiňoval menší podíl škol, lze je považovat spíše za jistý potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích. Jistý nesoulad pak představuje zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, neboť tuto aktivitu realizuje relativně velký podíl škol, aniž by jí považovaly ve srovnání s ostatními za příliš důležitou.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem inkluzivního vzdělávání narážejí školy v Karlovarském kraji především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (50 %). Dalšími výraznými překážkami v této oblasti je nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a příliš velký počet žáků ve třídě (shodně 44 %) a 42 % školy také naráží na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělání.

Již v menší míře se školy potýkají také s malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů (39 %) a třetina škol naráží také na neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání či absenci školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě. 31 % škol dále trápí také nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a 28 % se potýká s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů. Téměř 20 % škol se potýká také s nedostatkem příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání nebo s velkým počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (shodně 19 %).

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

V nejmenší míře pak narážejí školy na překážky spojené s nedostatečnou podporou inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele či s nedostatečnou spoluprací na realizaci inkluzivního vzdělávání ze strany pracovníků školních poradenských pracovišť či školských poradenských zařízení či s absencí spolupráce s dalšími institucemi při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (vše shodně 8 %).

Napříč všemi typy škol s výjimkou škol praktických (viz příloha 23) jsou jednou z nejčastějších překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění. Pro **střední odborná učiliště** a **střední** a **vyšší odborné školy** jsou dalšími z nejčastěji zmiňovaných překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a příliš velký počet žáků ve třídě. Střední odborná učiliště a střední odborné školy dále narážejí na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání a střední odborné školy se potýkají také s nezájmem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (46 %). **Vyšší odborné školy** se mimo již zmíněné ve velké míře potýkají také s nezájmem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a s absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (shodně 50 % škol).

Pro **gymnázia** jsou dalšími z nejčastěji zmiňovaných překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání příliš velký počet žáků ve třídě (70 %), nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (shodně 50 %).

V případě **praktických škol** jsou nejčastěji zmiňovanými překážkami nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání, neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání.

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Opatřeními, která by školám pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (67 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (64 %).

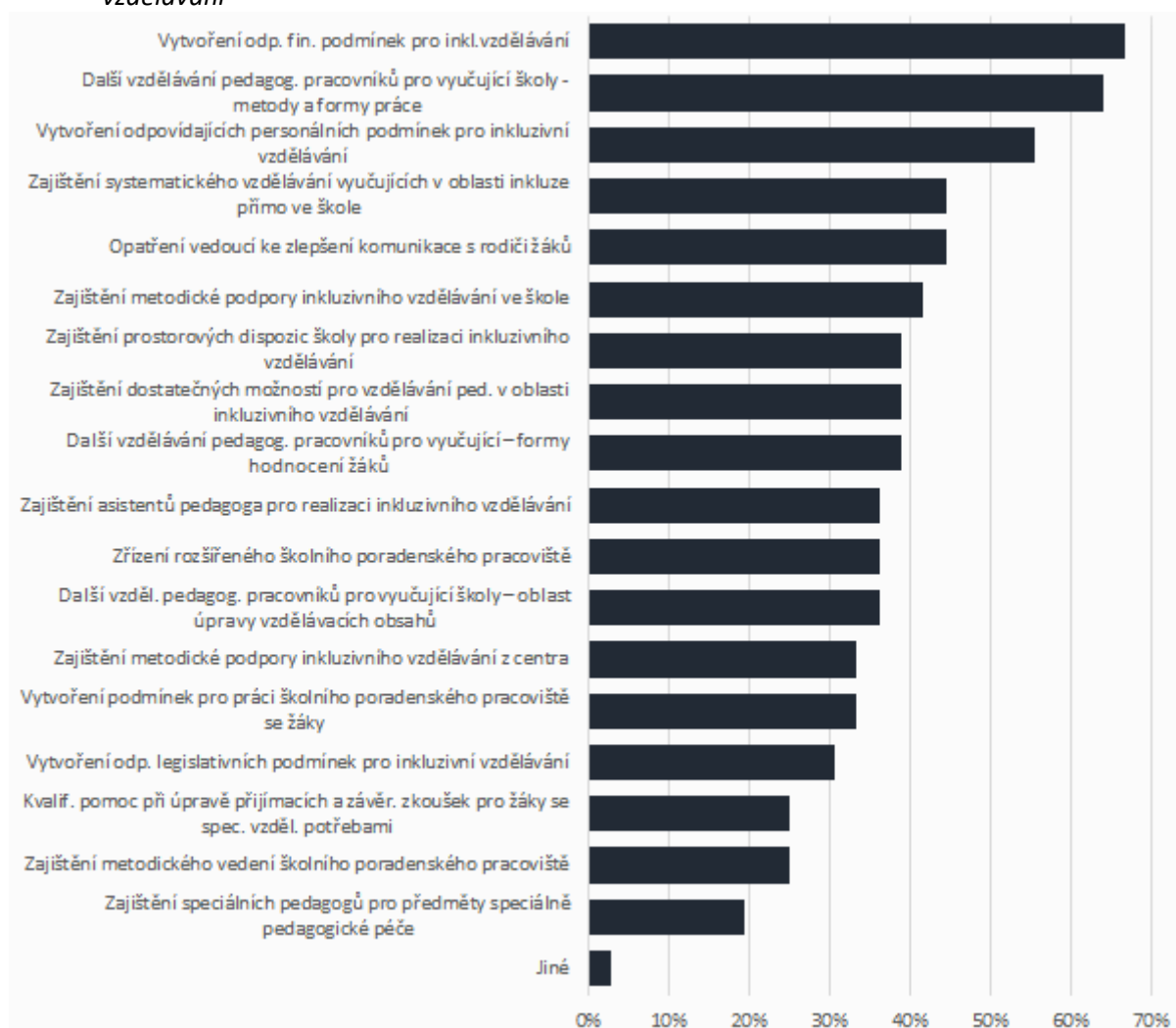
Relativně velkému podílu škol by dále pomohlo také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 %), zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (44 %), zlepšení komunikace s rodiči žáků (též 44 %) či zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (42 %).

39 % škol by dále pomohlo také zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání či další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení žáků a 36 % škol by ocenilo zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště či další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů.

Již v menší míře školy uváděly, že by jim pomohlo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (33 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (též 33 %) či vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (31 %).

Čtvrtina škol také uvedla, že by jim pomohla kvalifikovaná pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a 19 % škol by pak pomohlo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Napříč všemi typy škol s výjimkou škol praktických (viz příloha 24) je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, vytvoření odpovídajících finančních podmínek. **Střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** dále volají po dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Pro SOU jsou významná také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (76 %) a pro SOŠ je důležité vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (58 %). **Vyšší odborné školy** by v rozvoji inkluzivního vzdělávání ocenily mimo výše zmíněné také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (shodně 75 %).

Gymnáziím by mimo již zmíněné pomohlo také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (80 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (70 %), zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (70 %), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (70 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (60 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání.

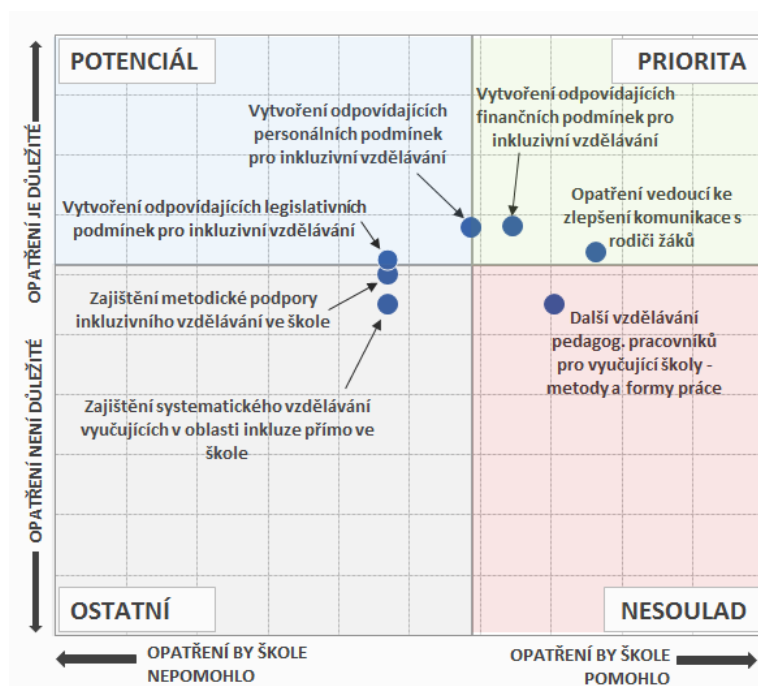
V případě **praktických škol** jsou velmi často zmiňovanými opatřeními rozvoje inkluzivního vzdělávání další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (100 %), zřízení rozšířeného

školního poradenského pracoviště (též 100 %) a dále také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení žáků a v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (vše shodně 50 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště nejčastěji uváděla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohla opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (76 %) a dále pak další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (71 %) a vytvoření odpovídajících finančních (65 %) a personálních (59 %) podmínek. Téměř polovina škol pak dále také uvedla, že by ocenily zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (vše shodně 47 %).

Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

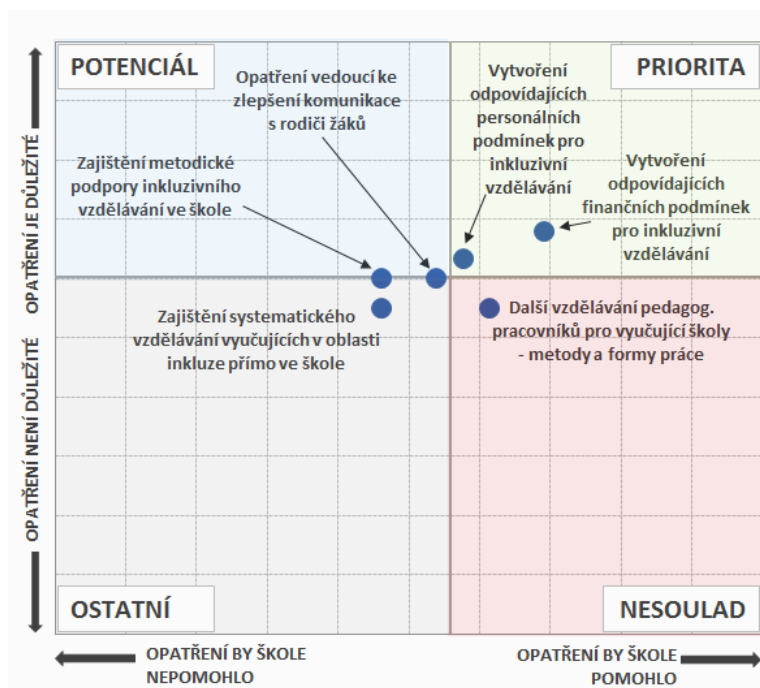

Pokud se zaměříme na důležitost jednotlivých opatření, tak největší priority středních odborných učilišť představují opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a dále pak vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření jsou školami ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímána jako velmi potřebná a zároveň jsou hodnocena jako velmi důležitá. Jistou prioritu dále představuje také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Střední odborná učiliště relativně ve velké míře zmiňovala také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Opatření však školy ve srovnání s ostatními položkami nepovažují za příliš důležité a tak zde dochází k jistému nesouladu. Určitý potenciál představuje pro střední odborná učiliště vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření sice bylo ve srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňováno spíše v meší míře, ale zároveň bylo školami hodnoceno jako nadprůměrně důležité.

V případě **středních odborných škol** je kladen důraz především na vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (69 % škol) a více než polovině škol by také pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (62 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek (58 %) a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (54 %). 46 % škol by dále ocenilo také zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole či zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole.

Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

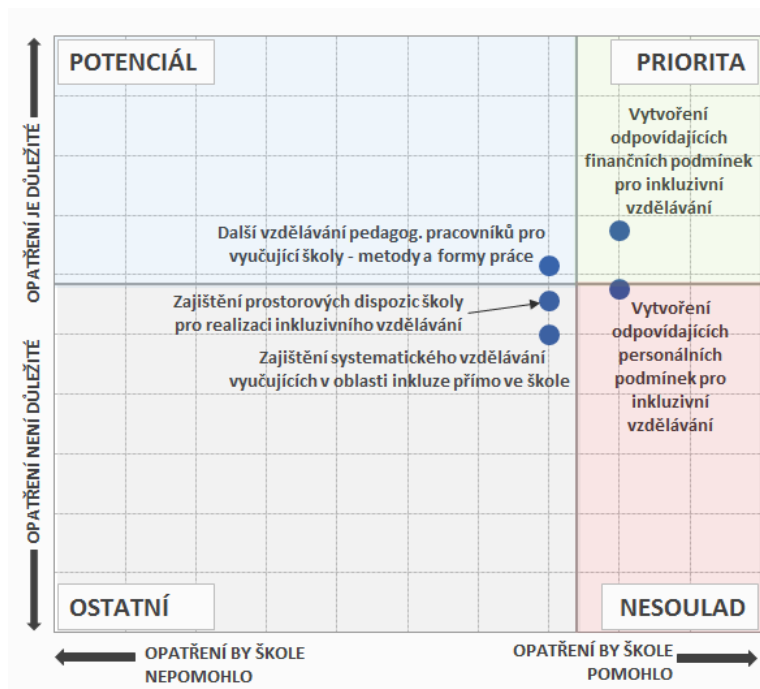
Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší priority středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření školy se srovnání s dalšími sledovanými položkami zmiňovaly relativně často a zároveň je označovaly za velmi důležitá

Určitý potenciál škol pak leží v zavedení opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání na škole, i když důležitost těchto opatření je

spíše průměrná. Střední odborné školy dále v relativně velké míře uváděly, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo také opatření týkající se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Toto opatření však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považovaly spíše za méně důležité.

Gymnázia v Karlovarském kraji v největší míře zmiňovala potřebu vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro realizaci inkluzivního vzdělávání (shodně 80 % škol).

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dalšími školami velmi často zmiňovanými opatřeními bylo zajištění prostorových dispozic školy, zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze na školách a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (vše shodně 70 %).

Podobně jako u středních odborných škol představuje pro gymnázia při zohlednění důležitosti jednotlivých položek prioritu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření bylo školami velmi často zmiňováno a zároveň je ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímáno jako velmi důležité.

Gymnázia relativně často zmiňovala také potřebu vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují spíše za průměrně důležité. Za pro gymnázia významná opatření je považováno další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Vzhledem k tomu, že toto opatření zmiňoval již menší podíl škol, představuje jistý potenciál rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (88 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (82 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (82 % škol)	Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (82 % škol)	
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (76 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (76 % škol)	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (76 % škol)

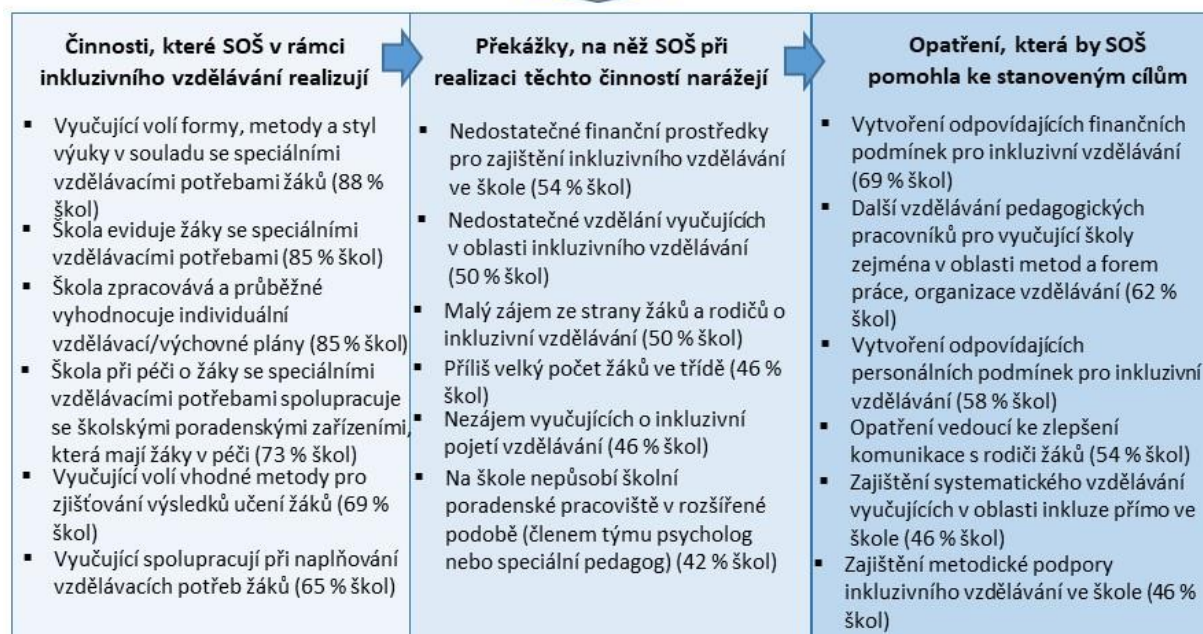
Činnosti, které SOU v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (94 % škol) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 % škol) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (82 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (82 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (82 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (76 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (59 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (53 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (47 % škol) - Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (47 % škol) - Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (41 % škol) - Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (41 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (41 % škol)	- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (76 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (71 % škol) - Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (65 % škol) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (59 % škol) - Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (47 % škol) - Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (47 % škol) - Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (94 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (88 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (88 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (88 % škol)	
	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (82 % škol)	Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (82 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (90 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (80 % škol)	Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (80 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (80 % škol)	Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (70 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (60 % škol)	
Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (60 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (60 % škol)	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (60 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (90 % škol) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (90 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (80 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (80 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (80 % škol) - Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (80 % škol)	- Příliš velký počet žáků ve třídě (70 % škol) - Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (60 % škol) - Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (50 % škol) - Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (50 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 % škol) - Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (30 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (30 % škol) - Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (30 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (30 % škol)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (80 % škol) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (80 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (70 % škol) - Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (70 % škol) - Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (70 % škol) - Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (60 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (60 % škol) - Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (60 % škol)

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (90 % škol)	Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (90 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Převaha vyučujících usiluje o poskytování podpory všem žákům podle jejich individuálních potřeb. (90 % škol)	Prostředí školy je přizpůsobeno potřebám všech žáků (např. prostředí pro relaxaci, pro práci s malými skupinami, individuální práci pod nepřímým dohledem apod.) (90 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (80 % škol)
Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (80 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (70 % škol)	Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (70 % škol)
		Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (70 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 7-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

**Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy**

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		38%		+ 17%
	Základní úroveň		71%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		59%		+ 11%
	Pokročilá úroveň		37%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		21%		+ 24%
SOŠ (N=26)	Průměrná úroveň		32%		+ 17%
	Základní úroveň		63%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		54%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		32%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		14%		+ 25%
Gymnázium (N=10)	Průměrná úroveň		36%		+ 18%
	Základní úroveň		63%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		58%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		37%		+ 16%
	Nejvyšší úroveň		19%		+ 29%
VOŠ (N=4)	Průměrná úroveň		24%		+ 20%
	Základní úroveň		56%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		48%		+ 5%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 25%
	Nejvyšší úroveň		6%		+ 28%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		36%		+ 17%
	Základní úroveň		75%		+ 13%
	Mírně pokročilá úroveň		55%		+ 5%
	Pokročilá úroveň		50%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		6%		+ 25%

**Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy**

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	16	94%	32	89%
	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potřebami	15	88%	31	86%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	14	82%	29	81%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřeb spolupracuje se školskými porad. zařízeními	14	82%	28	78%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	14	82%	25	69%
SOŠ (N=26)	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potřebami	23	88%	31	86%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	22	85%	32	89%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	22	85%	29	81%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřeb spolupracuje se školskými porad. zařízeními	19	73%	28	78%
Gymnázium (N=10)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	10	100%	32	89%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	9	90%	29	81%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přij. řízení i při ukončování studia	9	90%	23	64%
VOŠ (N=4)	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potřebami	4	100%	31	86%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	3	75%	32	89%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	3	75%	25	69%
Praktická škola (N=2)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	2	100%	32	89%
	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potřebami	2	100%	31	86%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	2	100%	29	81%

Pozn.: U VOŠ a praktických škol byly ponechány první tři aktivity podle celkových hodnot za kraj

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	10	59%	18	50%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	9	53%	15	42%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	8	47%	16	44%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	8	47%	14	39%
SOŠ (N=26)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	14	54%	18	50%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	13	50%	15	42%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	13	50%	14	39%
	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	12	46%	16	44%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	12	46%	16	44%
Gymnázium (N=10)	Příliš velký počet žáků ve třídě	7	70%	16	44%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	6	60%	18	50%
	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	5	50%	16	44%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	5	50%	10	28%
VOŠ (N=4)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	2	50%	18	50%
	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	2	50%	16	44%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	2	50%	16	44%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	2	50%	15	42%
	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	2	50%	12	33%
Praktická škola (N=2)	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	1	50%	16	44%
	Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání	1	50%	12	33%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	1	50%	11	31%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	1	50%	4	11%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	13	76%	16	44%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	12	71%	23	64%
	Vytvoření odp. fin. podmínek pro inkl.vzdělávání	11	65%	24	67%
SOŠ (N=26)	Vytvoření odp. fin. podmínek pro inkl.vzdělávání	18	69%	24	67%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	16	62%	23	64%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	15	58%	20	56%
Gymnázium (N=10)	Vytvoření odp. fin. podmínek pro inkl.vzdělávání	8	80%	24	67%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	8	80%	20	56%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	7	70%	23	64%
	Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole	7	70%	16	44%
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	7	70%	14	39%
	Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání ped. v oblasti inkluzivního vzd.	6	60%	14	39%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	6	60%	14	39%
VOŠ (N=4)	Vytvoření odp. fin. podmínek pro inkl.vzdělávání	4	100%	24	67%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	3	75%	20	56%
Praktická škola (N=2)	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	2	100%	23	64%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	2	100%	13	36%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	1	50%	14	39%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	1	50%	13	36%
	Další vzdělávání ped. prac. pro vyuč. školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů	1	50%	13	36%

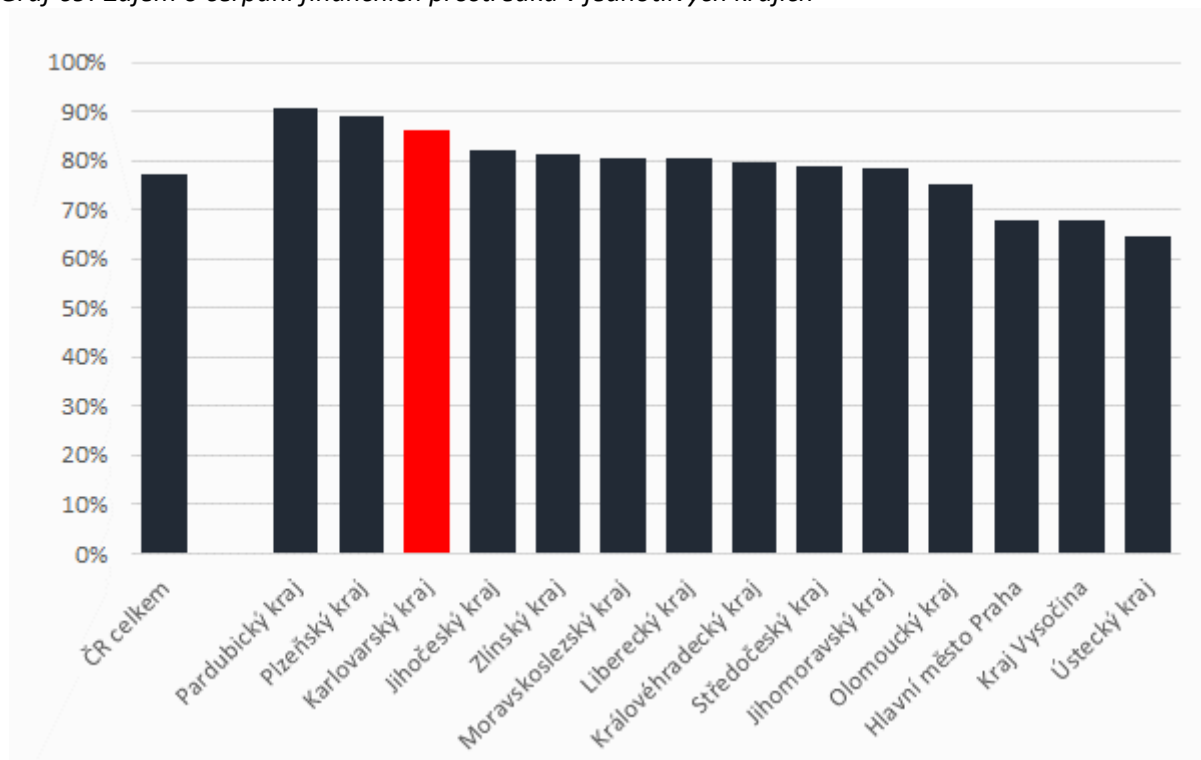
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic

Téměř 90 % středních a vyšších odborných škol Karlovarského kraje má zájem o čerpání finančních prostředků na rozvoj infrastruktury (86 %).

Největší zájem o finanční prostředky mají pak školy v Pardubickém (91 % škol) a Plzeňském (89 %) kraji. Školy v drtivé většině krajů ve srovnání s celorepublikovými výsledky projevily nadprůměrný zájem o čerpání prostředků na investice. Průměrný zájem o čerpání prostředků na investice pak projevily školy v Jihomoravském kraji (77 %). Nejnižší podíl škol projevily zájem o získání prostředků na investice v Hlavním městě Praha (64 % škol), v Ústeckém kraji (66 %) a v kraji Vysočina (67 %).

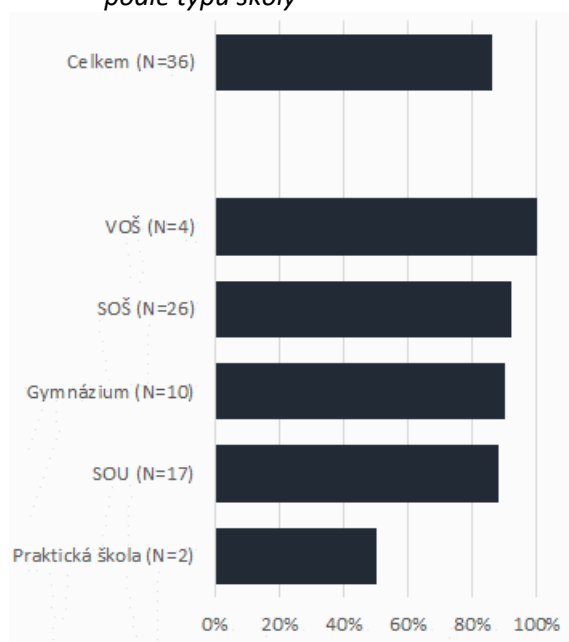
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

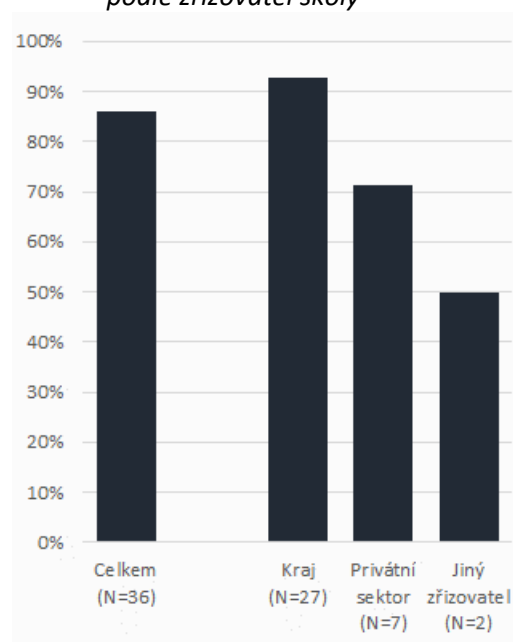
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury vyšší odborné školy (100 %). Následují střední odborné školy, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 92 %, a gymnázia, za která má zájem o čerpání finančních prostředků 90 % škol. Střední odborná učiliště by rovněž ráda využila možnosti získat finance na infrastrukturu (88 %) a o čerpání finančních prostředků na infrastrukturu má zájem také jedna praktická škola (50 %).

Pokud se zaměříme na zřizovatele školy, tak je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (93 %). V menší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat také soukromé školy (71 %).

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatel školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří primárně stavební úpravy menšího rozsahu (25 %) a dále pak stavební úpravy většího rozsahu (17 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (též 17 %) a pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (16 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Školy v Karlovarském kraji by rády čerpaly finanční prostředky také na zateplení budov (15 %) a dále na vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu, výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí SŠ a školských zařízení (shodně 14 %). Již v menší míře se pak školy plánují zaměřit také na energetickou efektivitu budov (13 %), rozvoj vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (12 %) a bezbariérové úpravy (10 %) a nejmenší míře by školy rády investovaly do nové výstavy (4 %) a pořízení strojů řízených počítačem a softwaru pro jejich programování (3 %).

Z hlediska typu školy by **střední odborná učiliště a střední odborné školy** chtěly investovat především do stavebních úprav menšího rozsahu a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč a další nejčastější oblastí čerpání pro střední odborná učiliště bylo pak zateplení budov.

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=15)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	11	24%	23	25%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	11	24%	16	17%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	9	20%	14	15%
SOŠ (N=24)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	22	31%	23	25%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	14	19%	16	17%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	12	17%	14	15%
Gymnázium (N=9)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezp. a podnětného prostředí	7	26%	13	14%
	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	6	22%	23	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	5	19%	16	17%
	Výstavba odb. učeben, učebny pro ind. učení na základě ident. potřeb žáků, učebny pro malé sk. žáků	5	19%	13	14%
VOŠ (N=4)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	7	58%	23	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	5	42%	16	17%
	Bezbariérové úpravy ve SŠ a škol. zař. včetně vybavení náb., stroji, didakt. a kompenz. pom.	4	33%	9	10%
Praktická škola (N=1)	Bezbariérové úpravy ve SŠ a škol. zař. včetně vybavení náb., stroji, didakt. a kompenz. pom.	1	33%	9	10%
	Vnitřní zařízení a materiálové vybavení pro realizaci prakt. vyuč. a polytech. výchovy	1	33%	13	14%
	Pořízení SW a HW pro výuku inform. myšlení a dig. dovedností	1	33%	15	16%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Gymnázia projevila zájem o čerpání finančních prostředků především v oblastech stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (26 %), stavebních úprav menšího rozsahu (22 %), stavebních úprav většího rozsahu (19 %), výstavby odborných učeben (též 19 %).

Vyšší odborné školy se zajímaly především o oblast stavebních úprav menšího rozsahu (58 %), stavebních úprav většího rozsahu (42 %) a o bezbariérové úpravy (33 %).

O investice do infrastruktury projevila zájem také 1 **praktická škola**. Ta měla největší zájem o čerpání prostředků v oblasti bezbariérových úprav, vnitřního zařízení a materiálového vybavení pro realizaci praktického vyučování a polytechnické výchovy a pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (33 %).

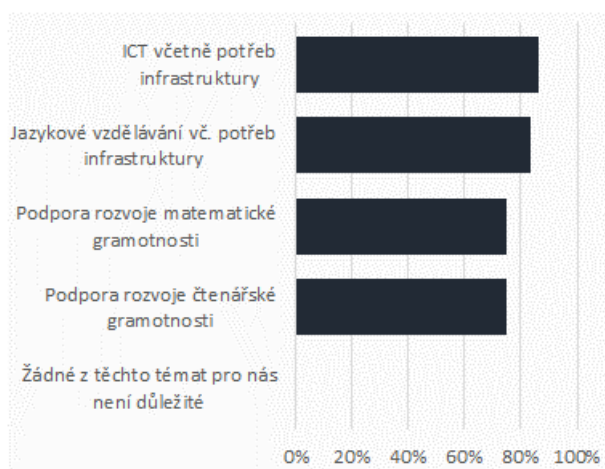
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro všechny školy v Karlovarském kraji.

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoje ICT (86 %) a oblast jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (83 %).

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

75 % středních a vyšších odborných škol v Karlovarském kraji pak považuje za potřebné oblasti také rozvoj matematické či čtenářské gramotnosti.

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro **střední odborná učiliště** nejdůležitější nepovinnou oblastí jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (82 %). Dalšími důležitými oblastmi bylo ICT včetně potřeb infrastruktury, podpora rozvoje matematické gramotnosti a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (vše shodně 76 %).

Střední odborné školy hodnotí jako nejdůležitější jak oblast ICT (92 %), tak také oblast jazykového vzdělávání (též 92 %). Pro školy je pak relativně méně podstatná podpora rozvoje matematické (77 %) a čtenářské gramotnosti (65 %).

Gymnázia přikládají velký význam všem nepovinným oblastem intervencí a **vyšší odborné školy** považují za podstatnou oblast ICT (100 %) a dále pak jazykové vzdělávání a podporu rozvoje matematické gramotnosti (shodně 75 %). Podporu rozvoje čtenářské gramotnosti pak považovalo za důležitou 50 % škol.

V případě **praktických škol** je nejpodstatnější oblastí podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (100 %) a dále pak rozvoj ICT a podpora rozvoje matematické gramotnosti (shodně 50 %).

Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

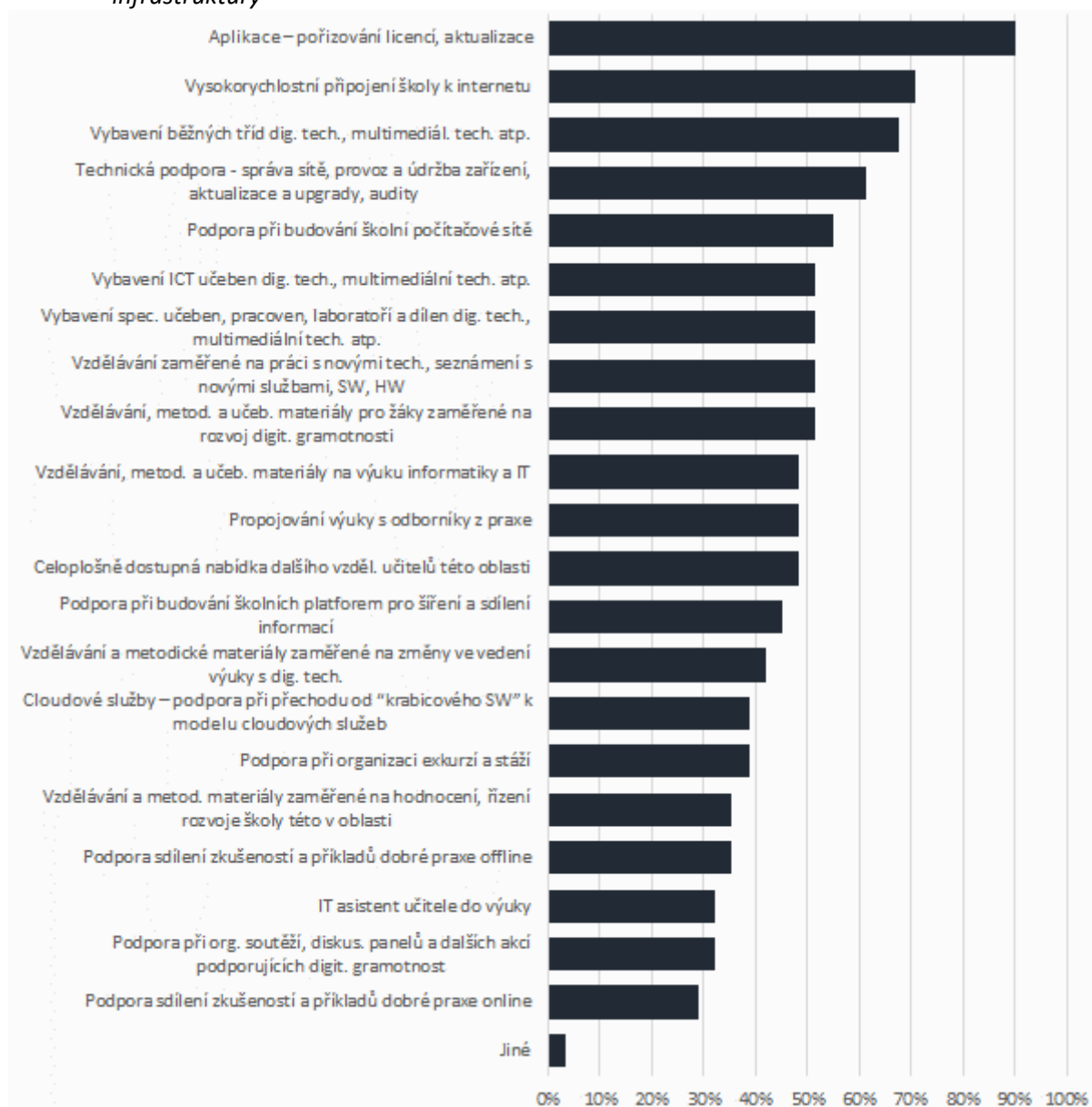
		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	14	82%	30	83%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	13	76%	31	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	13	76%	27	75%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	13	76%	27	75%
SOŠ (N=26)	ICT včetně potřeb infrastruktury	24	92%	31	86%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	24	92%	30	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	20	77%	27	75%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	17	65%	27	75%
Gymnázium (N=10)	ICT včetně potřeb infrastruktury	10	100%	31	86%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	10	100%	30	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	10	100%	27	75%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	10	100%	27	75%
VOŠ (N=4)	ICT včetně potřeb infrastruktury	4	100%	31	86%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	3	75%	30	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	3	75%	27	75%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2	50%	27	75%
Praktická škola (N=2)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2	100%	27	75%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	1	50%	31	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	1	50%	27	75%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	0	0%	30	83%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury, je pořizování licencí a aktualizace aplikací (90 %).

Dalšími opatřeními, která by školy ocenily v rozvoji ICT je vysokorychlostní připojení školy k internetu (71 %), vybavení tříd digitálními technologiemi (68 %) a technická podpora (61 %). Více než polovina škol by dále ocenila podporu při budování školní počítačové sítě (55 %) a dále vybavení ICT a specializovaných učeben digitálními technologiemi, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a vzdělávání a metodologické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (vše shodně 52 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Přibližně 48 % škol by v rámci rozvoje ICT uvítalo vzdělávání, metodologické a učební materiály na výuku informatiky a IT, propojování výuky s odborníky z praxe a celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů této oblasti. 45 % škol by ocenilo také podporu při budování školních platforem pro

šíření a sdílení informací a 42 % škol má zájem o vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi.

Již v o něco menší míře by školy ocenily také cloudové služby (39 %), podporu při organizaci exkurzí a stáží (též 39 %), vzdělávání a metodologické materiály zaměřené na hodnocení a řízení rozvoje školy této v oblasti (35 %) a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (35 %).

Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury uváděná nejméně, jsou IT asistent učitele do výuky (32 %), podpora při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (též 32 %) a podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (29 %).

Napříč všemi typy škol patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury, pořizování licencí k aplikacím a vysokorychlostní připojení školy k internetu. **Střední odborná učiliště** by dále ocenila také technickou podporu, podporu při budování školní počítačové sítě, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a nabídku dalšího vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje digitálních kompetencí a informatického myšlení žáků (vše shodně 62 %). Pro **střední odborné školy** patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření vybavení běžných tříd digitálními technologiemi (58 %) a **vyšším odborným školám** by pomohla technická podpora (75 %).

V případě **gymnázií** patří mezi další významná opatření, které by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (100 %) a dále také technická podpora (90 %) a pro **praktické školy** je dalším významným opatřením také vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=13)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	11	85%	28	90%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	9	69%	22	71%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	8	62%	19	61%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	8	62%	17	55%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi	8	62%	16	52%
	Nabídka dalšího vzděl. učitelů v oblasti rozvoje digit. kompetencí a inform. myšlení žáků	8	62%	15	48%
SOŠ (N=24)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	21	88%	28	90%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	17	71%	22	71%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	14	58%	21	68%
Gymnázium (N=10)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	10	100%	28	90%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	10	100%	21	68%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	9	90%	19	61%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	8	80%	22	71%
VOŠ (N=4)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	4	100%	28	90%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	4	100%	22	71%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	3	75%	19	61%
Praktická škola (N=1)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	1	100%	28	90%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	1	100%	22	71%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	1	100%	21	68%

Pozn.: U praktických škol byla ponechána první tři opatření podle celkových hodnot za kraj.

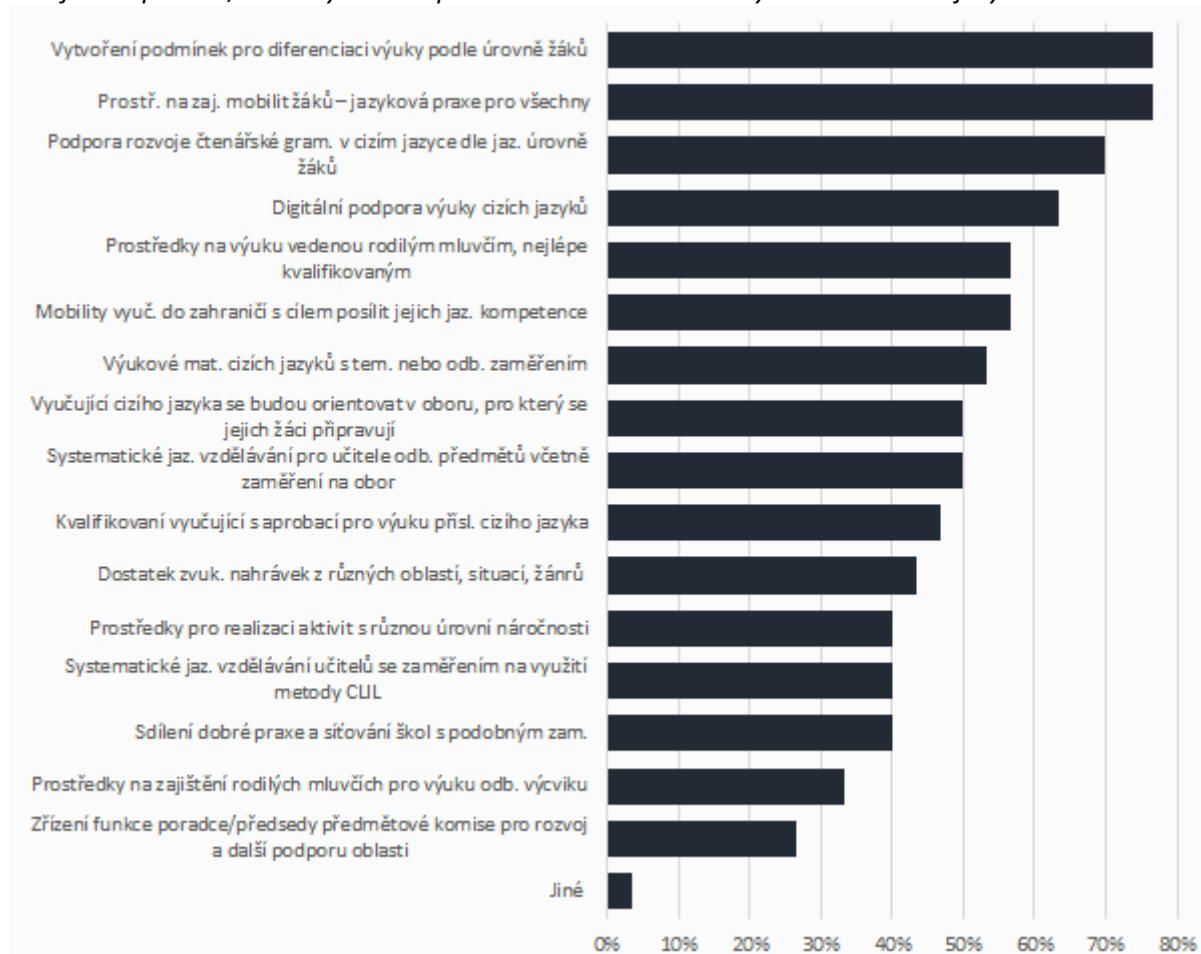
9.3 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, je vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a získání prostředků na zajištění mobility žáků (77 %). Školy dále ve velké míře zmiňovaly potřebu podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (70 %), digitální podpory výuky cizích jazyků (63 %), prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (57 %) a mobilit vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (též 57 %). Více než polovina škol by dále ocenila výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (53 %) a polovina škol by ocenila systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměřením na obor a to, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují.

47 % škol by v této oblasti ocenilo také kvalifikované vyučující s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka a 43 % škol má zájem o zvukové nahrávky z různých oblastí, situací a žánrů.

Již menší podíl škol by dále ocenil také prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti, systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL a sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (vše shodně 40 %). Třetina škol pak má zájem také o prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku a 27 % škol má zájem o zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu této oblasti.

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, prostředky na zajištění mobilit žáků, vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků. Středním odborným učilištím by dále pomohly výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením, orientace vyučujících cizího jazyka v oboru žáků a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (vše shodně 64 %).

Gymnázia zdůrazňují potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků a potřebu prostředků na zajištění mobilit vyučujících (90 %). Dále by gymnáziím pomohlo vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, zajištění prostředků na mobilitu žáků, podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (shodně 80 %) a zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (70 %).

Všechny **vyšší odborné školy** by v rozvoji jazykového vzdělávání ocenily vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, zajištění prostředků na mobilitu žáků a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (100 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

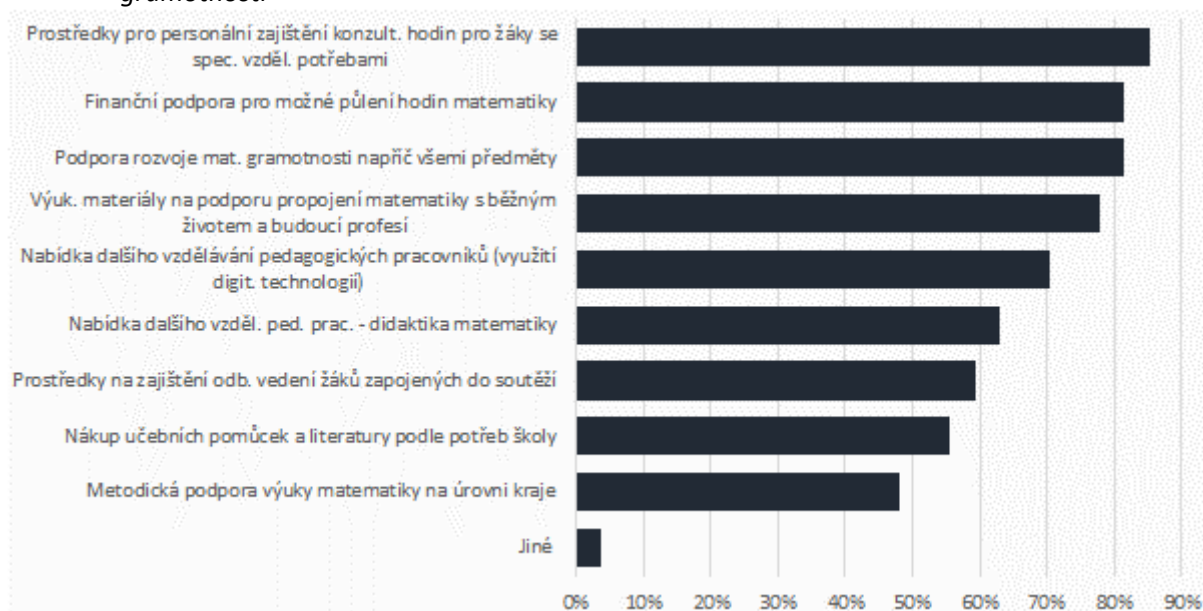
		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=14)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	11	79%	23	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	11	79%	21	70%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	10	71%	23	77%
	Výukové mat. cizích jazyků s tem. nebo odb. zaměřením	9	64%	16	53%
	Vyuč. cizího jaz. se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	9	64%	15	50%
	Systematické jaz. vzd. pro učitele odb. předmětů včetně zaměření na obor	9	64%	15	50%
SOŠ (N=24)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	18	75%	23	77%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	17	71%	23	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	16	67%	21	70%
Gymnázium (N=10)	Digitální podpora výuky cizích jazyků	9	90%	19	63%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	9	90%	17	57%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	8	80%	23	77%
	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	8	80%	23	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	8	80%	21	70%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	7	70%	17	57%
VOŠ (N=3)	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	3	100%	23	77%
	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	3	100%	23	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	3	100%	21	70%

9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

Nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, je zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (85 %), finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (81 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (81 %). Školy dále ve velké míře zmiňovaly potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (78 %), dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií ve výuce (70 %) či v oblasti didaktiky matematiky (63 %).

Více než polovina škol pak uvedla, že by jim v rozvoji matematické gramotnosti pomohly prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (59 %) a prostředky na nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (56 %). Opatřením, které zmínil nejmenší podíl škol pak je metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (48 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Napříč všemi typy škol mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a všechny typy škol s výjimkou škol praktických by také ocenily finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky.

Střední odborná učiliště, střední odborné školy a praktické školy by mimo výše zmíněné dále ocenily také výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí.

Gymnáziím by mimo výše zmíněného pomohla také nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití digitálních technologií (90 %) a dále i prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (80 %) a **vyšší odborné školy** by ocenily podobně jako gymnázia také nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití digitálních technologií (100 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=13)	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	12	92%	21	78%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	11	85%	22	81%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	10	77%	23	85%
	Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky	10	77%	22	81%
SOŠ (N=20)	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	17	85%	23	85%
	Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky	16	80%	22	81%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	16	80%	22	81%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	16	80%	21	78%
Gymnázium (N=10)	Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky	10	100%	22	81%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	9	90%	23	85%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	9	90%	19	70%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	8	80%	22	81%
	Prostředky na zajištění odb. vedení žáků zapojených do soutěží	8	80%	16	59%
VOŠ (N=3)	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	3	100%	23	85%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	3	100%	19	70%
	Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky	2	67%	22	81%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	2	67%	22	81%
Praktická škola (N=1)	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	1	100%	23	85%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	1	100%	22	81%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	1	100%	21	78%

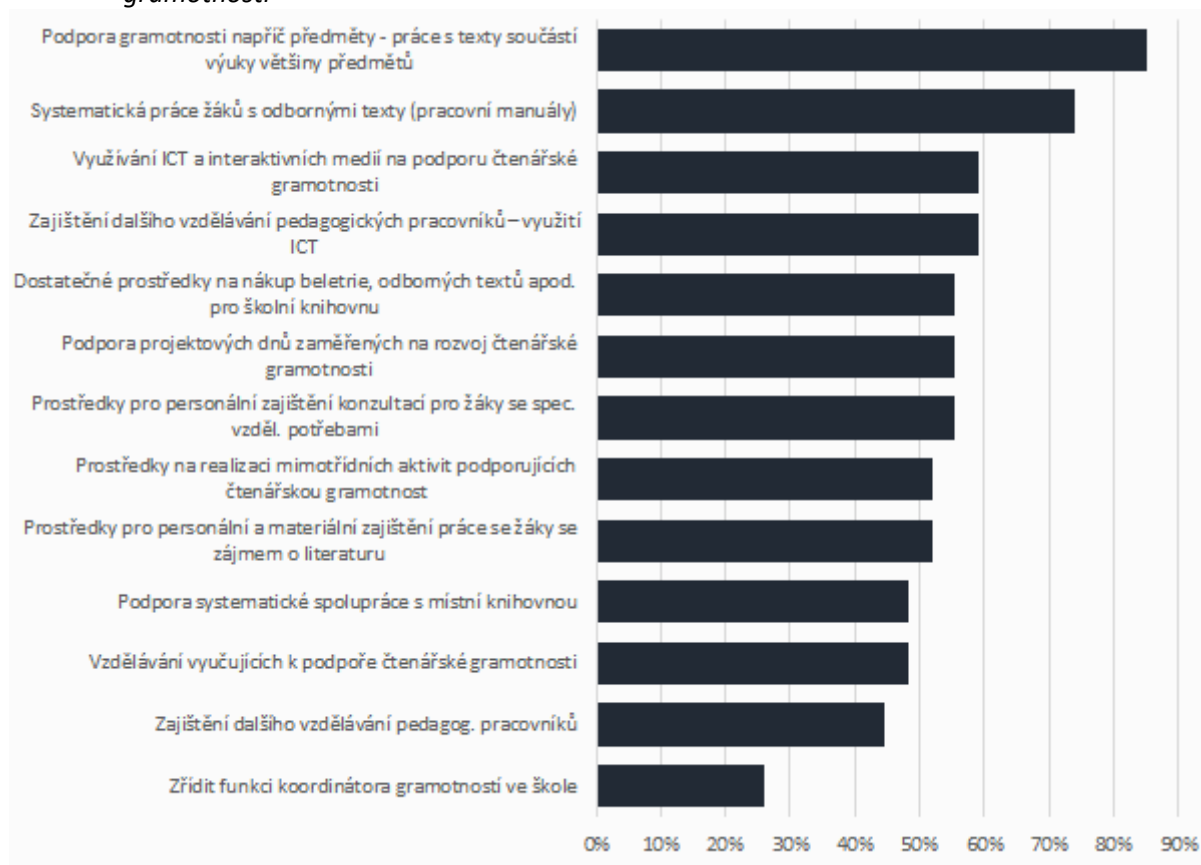
Pozn.: U praktických škol byla ponechána první tři opatření podle celkových hodnot za kraj.

9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, je podpora gramotnosti napříč předměty, kdy je práce s texty součástí výuky většiny předmětů (85 %) a systematická práce žáků s odbornými texty (74 %). Školám by dále v rozvoji čtenářské gramotnosti pomohlo také využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (59 %) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití ICT (též 59 %). Více než polovina škol by dále ocenila dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (56 %), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (56 %), prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (52 %) a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (52 %).

Již v menší míře by školám pomohla také podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (48 %) a dále pak vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (též 48 %) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (44 %). Opatřením, které školy uváděly v nejmenší míře, pak je zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (26 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Napříč všemi typy škol je mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, práce s texty jako součást výuky většiny předmětů.

Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření systematická práce žáků s odbornými texty. Střední odborná učiliště by dále ocenila využívání ICT

a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a Střední odborné školy by potřebovaly dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu.

V případě **gymnázií** jsou dalšími nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu, prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (vše shodně 80 %).

Vyšší odborné školy by mimo již zmíněné dále ocenily prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (100 %), systematickou práci žáků s odbornými texty, dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (vše shodně 50 %) a **praktickým školám** by pomohlo využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (100 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=13)	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	13	100%	20	74%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	12	92%	23	85%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	9	69%	16	59%
SOŠ (N=17)	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	14	82%	20	74%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	13	76%	23	85%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	11	65%	15	56%
Gymnázium (N=10)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	8	80%	23	85%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	8	80%	15	56%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	8	80%	14	52%
	Podpora systematické spolupráce s místní knihovnou	8	80%	13	48%
VOŠ (N=2)	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	2	100%	14	52%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	1	50%	23	85%
	Systematická práce žáků s odbornými texty	1	50%	20	74%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	1	50%	15	56%
	Podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti	1	50%	15	56%
Praktická škola (N=2)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	2	100%	23	85%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	2	100%	16	59%
	Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti	2	100%	13	48%